

Część 3

**Wykazy towarów niebezpiecznych,
przepisy specjalne oraz wyłączenia w związku
z ilościami ograniczonymi i wyłączonymi**

Dział 3.1

Zagadnienia ogólne

3.1.1 Wprowadzenie

Oprócz przepisów niniejszych lub podanych w tabelach tej części, należy przestrzegać przepisów ogólnych, zawartych w każdej części, dziale lub rozdziale. Te przepisy ogólne nie występują w tabelach. Jeżeli przepis ogólny jest sprzeczny z przepisem specjalnym, to pierwszeństwo ma przepis specjalny.

3.1.2 Oficjalna nazwa przewozowa

Uwaga: Dla zastosowania oficjalnej nazwy przewozowej dla przewozu próbek, patrz 2.1.4.1.

3.1.2.1 Oficjalna nazwa przewozowa jest częścią pozycji, która opisuje najdokładniej towary w dziale 3.2 tabela A i jest napisana wielkimi literami (cyfry, litery greckie, przedrostki pisane z małych liter: „sec-”, „tert-”, „m-”, „n-”, „o-” i „p-” stanowią integralną część nazwy). Inna oficjalna nazwa przewozowa może figurować w nawiasie umieszczonym po głównej oficjalnej nazwie przewozowej [np. ETANOL (ALKOHOL ETYLOWY)]. Części pozycji pisane małymi literami nie są uważane za elementy oficjalnej nazwy przewozowej.

3.1.2.2 Jeżeli spójniki „i” lub „lub” są pisane małymi literami lub jeżeli elementy nazwy są oddzielone przecinkami, to nie jest konieczne pisanie całej nazwy w liście przewozowym lub na znakach na sztuce przesyłki. Jest tak zwłaszcza w przypadku, gdy pod tym samym numerem UN występuje kombinacja wielu odrębnych pozycji. Dla ilustracji sposobu wyboru oficjalnej nazwy przewozowej dla podobnych pozycji podaje się następujące przykłady:

a) UN 1057 ZAPALNICZKI lub POJEMNIKI DO NAPEŁNIANIA ZAPALNICZEK. Jako oficjalną nazwę przewozową przyjmuje się najodpowiedniejszą z następujących:

ZAPALNICZKI

POJEMNIKI DO NAPEŁNIANIA ZAPALNICZEK;

b) UN 2793 WIÓRY METALI ŻELAZNYCH Z WIERCENIA, FREZOWANIA, TOCZENIA LUB CIĘCIA w postaci podatnej na samonagrzewanie. Jako oficjalną nazwę przewozową wybiera się najodpowiedniejszą z kombinacji:

WIÓRY METALI ŻELAZNYCH Z WIERCENIA

WIÓRY METALI ŻELAZNYCH Z FREZOWANIA

WIÓRY METALI ŻELAZNYCH Z TOCZENIA

WIÓRY METALI ŻELAZNYCH Z CIĘCIA.

3.1.2.3 Oficjalna nazwa przewozowa może być użyta w liczbie pojedynczej lub mnogiej. Oprócz tego, jeżeli nazwa ta zawiera słowa, które precyzują jej sens, to kolejność umieszczenia tych słów, w listach przewozowych lub na znakach na sztuce przesyłki, pozostawia się do wyboru zainteresowanego. Dla przykładu, zamiast „DIMETYLOAMINA, ROZTWÓR WODNY” można podać „ROZTWÓR WODNY DIMETYLOAMINY”. Dla towarów klasy 1 można używać nazw handlowych lub wojskowych, które zawierają oficjalną nazwę przewozową, uzupełnioną tekstem opisowym.

3.1.2.4 Liczne materiały mają pozycje zarówno dla stanu ciekłego i stałego (patrz definicje dla materiału ciekłego i materiału stałego w 1.2.1), jak również dla materiału stałego i roztworu. Są one zaklasyfikowane do różnych numerów UN, które nie są zawsze ustawione jeden za drugim.¹⁾

3.1.2.5 Jeżeli materiał, który zgodnie z definicją podaną w 1.2.1, jest materiałem stałym przewożonym w stanie stopionym, to oficjalną nazwę przewozową należy uzupełnić przez uściślenie „STOPIONY”, o ile nie zostało to zapisane wielkimi literami w nazwie w wykazie towarów niebezpiecznych (np. ALKILOFENOLE STAŁE I.N.O, STOPIONE).

3.1.2.6 Z wyjątkiem materiałów samoreaktywnych i nadtlenu organicznych oraz z wyjątkiem przypadków, w których wyraz „STABILIZOWANY” podany jest wielkimi literami w nazwie w dziale 3.2 tabela A kolumna (2), dla materiału, którego przewóz bez stabilizowania byłby zabroniony na podstawie przepisów podanych w 2.2.x.2, ponieważ w normalnych warunkach przewozu mógłby reagować niebezpiecznie, wyraz „STABILIZOWANY” dodaje się jako część oficjalnej nazwy przewozowej (np. MATERIAŁ TRUJĄCY CIEKŁY ORGANICZNY I.N.O. STABILIZOWANY).

Jeżeli dla stabilizowania takiego materiału stosuje się kontrolę temperatury, aby zapobiec powstaniu niebezpiecznego ciśnienia lub wydzielaniu się zbyt dużej ilości ciepła, lub gdy w połączeniu z temperaturą kontrolowaną stosuje się stabilizację chemiczną, to:

¹⁾ Szczegółowo jest to widoczne w wykazie alfabetycznym (dział 3.2 tabela B), np.:

NITROKSYLENY CIEKŁE 6.1 1665

NITROKSYLENY STAŁE 6.1 3447

- a) dla materiałów ciekłych i stałych: materiały ciekłe i stałe, dla których wymagana jest kontrola temperatury,²⁾ nie są dopuszczone do przewozu koleją,
- b) dla gazów: warunki przewozu zatwierdza władza właściwa.
- 3.1.2.7** Hydraty mogą być przewożone pod oficjalną nazwą przewozową materiałów bezwodnych.
- 3.1.2.8** **Pozycje ogólne lub pozycje „inaczej nie określone” (I.N.O.)**
- 3.1.2.8.1** Oficjalna nazwa przewozowa w pozycji „ogólnej” lub „I.N.O.”, dla której zgodnie z działem 3.2 tabela A kolumna (6) przyporządkowany jest przepis specjalny 274 lub 318, powinna być uzupełniona nazwą techniczną towaru, o ile prawo krajowe lub konwencja międzynarodowa, w przypadku materiału podlegającego kontroli, nie zakazują ujawnienia dokładnego opisu. W przypadku materiałów wybuchowych i przedmiotów z materiałami wybuchowymi klasy 1, opis towarów niebezpiecznych może być uzupełniony przez dodatkowe dane o nazwach handlowych lub wojskowych. Nazwy techniczne są podawane w nawiasie bezpośrednio po oficjalnej nazwie przewozowej. Mogą być również używane odpowiednie bliższe określenia takie jak „ZAWIERA” lub „ZAWIERAJĄCY”, lub takie jak „MIESZANINA”, „ROZTWÓR”, itd. oraz dane dotyczące zawartości procentowej składników technicznych. Na przykład: „UN 1993 MATERIAŁ ZAPALNY CIEKŁY I.N.O. (zawiera ksylen i benzen), 3, II”.
- 3.1.2.8.1.1** Nazwa techniczna jest uznana nazwą chemiczną lub biologiczną lub inną nazwą znaną z naukowych i technicznych podręczników, czasopism i tekstów. Do tych celów nie powinny być stosowane nazwy handlowe. W przypadku pestycydów może(-a) być używana(-e) wyłącznie powszechnie stosowana(-e) nazwa(-y) ISO, inna(-e) nazwa(-y) podana(-e) w „The WHO Recommended Classification of Pesticides by Hazard and Guidelines to Classification” lub nazwa(-y) składnika aktywnego.
- 3.1.2.8.1.2** Jeżeli mieszanina materiałów niebezpiecznych jest opisana za pomocą jednej z pozycji „I.N.O.” lub „ogólnej”, której w dziale 3.2 tabela A kolumna (6) przypisano przepis specjalny 274, to powinny być podane nie więcej niż dwa składniki, które przyczyniają się najbardziej do zagrożenia lub zagrożeń stwarzanych przez mieszaninę, za wyjątkiem materiałów podlegających kontroli, jeżeli ich ujawnienia zakazuje prawo krajowe lub konwencja międzynarodowa. Jeżeli sztuka przesyłki zawierająca mieszaninę jest oznakowana dodatkową nalepką ostrzegawczą, to jedna z dwóch nazw technicznych umieszczonych w nawiasie, powinna być nazwą składnika, który narzuca stosowanie dodatkowej nalepki ostrzegawczej.
- Uwaga:** Patrz 5.4.1.2.2.
- 3.1.2.8.1.3** Następujące przykłady przedstawiają, jak oficjalną nazwą przewozową z pozycji I.N.O., uzupełnia się nazwą techniczną:
- UN 3394 MATERIAŁ METALOORGANICZNY PIROFORYCZNY CIEKŁY REAGUJĄCY Z WODĄ (trimetylogal)
- UN 2902 PESTYCYD TRUJĄCY CIEKŁY I.N.O. (drazoksolon).
- 3.1.3** **Roztwory i mieszaniny**
- Uwaga:** Jeżeli materiał w dziale 3.2 tabeli A wymieniony jest z nazwy, to przy przewozie powinien być określony oficjalną nazwą przewozową zgodnie z działem 3.2 tabela A kolumna (2). Takie materiały mogą zawierać techniczne zanieczyszczenia (np. wynikające z procesów technologicznych) lub dodatki stabilizacyjne lub dla innych celów, niemające wpływu na jego klasyfikację. Jednakże materiał wymieniony z nazwy zawierający techniczne zanieczyszczenia lub dodatki stabilizacyjne lub dla innych celów, mające wpływ na klasyfikację, powinien być traktowany jako roztwór lub mieszanina (patrz 2.1.3.3).
- 3.1.3.1** Roztwór lub mieszanina nie podlega RID, jeżeli cechy, właściwości, forma lub stan skupienia roztworu lub mieszaniny są takie, że roztwór lub mieszanina nie spełniają kryteriów, włącznie z kryteriami doświadczenia ludzkiego, przyporządkowania do jakiegokolwiek klasy.
- 3.1.3.2** Roztwór lub mieszanina spełniająca kryteria klasyfikacyjne RID zawierająca tylko jeden dominujący materiał niebezpieczny wymieniony z nazwy w dziale 3.2 tabela A i jeden lub więcej materiałów niepodlegających RID, lub ilości śladowe jednego lub więcej materiałów wymienionych z nazwy w dziale 3.2 tabela A, jest klasyfikowana do podanego w dziale 3.2 tabela A numeru UN i oficjalnej nazwy przewozowej materiału, który przeważa, chyba że:
- a) roztwór lub mieszanina jest wymieniona z nazwy w dziale 3.2 tabela A;
- b) z nazwy lub opisu materiału wymienionego z nazwy w dziale 3.2 tabela A wynika, że pozycja ta obowiązuje tylko dla materiału czystego;
- c) klasa, kod klasyfikacyjny, grupa pakowania lub stan skupienia roztworu lub mieszaniny różnią się od klasy, kodu klasyfikacyjnego, grupy pakowania lub stanu skupienia materiału wymienionego z nazwy w dziale 3.2 tabela A; lub

²⁾ Obejmuje to wszystkie materiały (włącznie z materiałami, które stabilizowane są chemicznymi inhibitorami), których temperatura samoprzyspieszającego się rozkładu (TSR) lub temperatura samoprzyspieszającej się polimeryzacji (TSP), w opakowaniu użytym do przewozu wynosi nie więcej niż 50 °C.

- d) właściwości niebezpieczne roztworu lub mieszaniny wymagają działań na wypadek awarii różniących się od działań na wypadek awarii dla materiału wymienionego z nazwy w dziale 3.2 tabela A.

Określone wyrażenia, jak „ROZTWÓR” względnie „MIESZANINA”, dodaje się jako część oficjalnej nazwy przewozowej, np. „ACETON, ROZTWÓR”. Ponadto po opisie mieszaniny lub roztworu może być podane również stężenie roztworu lub mieszaniny, np. „ACETON, ROZTWÓR, 75%”.

3.1.3.3

Roztwór lub mieszanina spełniająca kryteria klasyfikacyjne RID niewymieniona z nazwy w dziale 3.2 tabela A i zawierająca jeden lub kilka towarów niebezpiecznych, jest klasyfikowana do pozycji, której oficjalna nazwa przewozowa, opis, klasa, kod klasyfikacyjny i grupa pakowania jak najdokładniej opisuje mieszaninę lub roztwór.

Dział 3.2

Wykaz towarów niebezpiecznych

3.2.1

Objaśnienia do tabeli A: wykaz towarów niebezpiecznych w porządku numerycznym UN

Każdy wiersz tabeli A tego działu dotyczy zasadniczo materiału(-ów) lub przedmiotu(-ów), który(-e) jest (są) objęty(-e) określonym numerem UN. Jeżeli jednak materiały lub przedmioty, należące do jednego i tego samego numeru UN, mają różne właściwości chemiczne, fizyczne i/lub podlegają różnym przepisom przewozowym, to tym numerem UN może być objętych kilka kolejnych wierszy.

Każda kolumna tabeli A, jak podano w poniższych uwagach objaśniających, jest poświęcona określonemu tematowi. Miejsce przecięcia się kolumn i wierszy (komórka) zawiera informacje do omawianego w kolumnie tematu dla materiału(-ów) lub przedmiotu (-ów) tego wiersza:

- pierwsze cztery komórki identyfikują materiał (materiały) lub przedmiot(-y) należący(-e) do tego wiersza (przepisy specjalne w kolumnie (6) mogą podawać odnośne informacje dodatkowe);
- następne komórki podają stosowane przepisy specjalne albo jako informację słowną albo w formie zakodowanej. Kody wskazują na informacje szczegółowe zawarte w podanej części, dziale, rozdziale i/lub podrozdziale w poniższych uwagach objaśniających. Pusta komórka oznacza, że nie ma żadnych przepisów specjalnych i stosuje się tylko ogólne przepisy lub, że obowiązuje podane w uwagach objaśniających ograniczenie przewozowe. W niniejszej tabeli kod literowo-cyfrowy rozpoczynający się oznaczeniem „SP” oznacza przepis specjalny działu 3.3.

Do stosowanych przepisów ogólnych nie ma odnośników w odpowiednich kolumnach. Poniższe uwagi podają objaśnienia dla każdej kolumny część(-i), dział(-y), rozdział(-y) i/lub podrozdział(-y), w którym te uwagi są zawarte.

Uwagi objaśniające dla każdej kolumny:

Kolumna (1) „Nr UN”

Kolumna ta zawiera numer UN:

- materiału lub przedmiotu niebezpiecznego, jeżeli do tego materiału lub przedmiotu jest przyporządkowany jego własny specyficzny numer UN, lub
- zbiorczy lub pod pozycją I.N.O., któremu należy przyporządkować niewymienione z nazwy materiały niebezpieczne lub przedmioty z materiałem niebezpiecznym według kryteriów części 2 („drzewa decyzyjne”).

Kolumna (2) „Nazwa i opis”

Kolumna ta zawiera nazwę materiału lub przedmiotu napisaną wielkimi literami, jeżeli do materiału lub przedmiotu przyporządkowany jest jego własny specyficzny numer UN lub pozycja ogólna, lub pozycja I.N.O., do której przyporządkowany jest materiał niebezpieczny lub przedmiot z materiałem niebezpiecznym zgodnie z kryteriami części 2 („drzewo decyzyjne”). Nazwę tę należy stosować jako oficjalną nazwę przewozową lub w danym wypadku jako część oficjalnej nazwy przewozowej (dalsze szczegóły dotyczące oficjalnej nazwy przewozowej, patrz 3.1.2).

Po oficjalnej nazwie przewozowej dodany jest opisowy tekst pisany małymi literami, aby wyjaśnić zakres stosowania zapisu w tych przypadkach, w których przepisy klasyfikacyjne i/lub przewozowe materiału lub przedmiotu mogą być różne w określonych warunkach.

Kolumna (3a) „Klasa”

Kolumna ta zawiera numer klasy, która swoim tytułem obejmuje materiał niebezpieczny lub przedmiot z materiałem niebezpiecznym. Ten numer klasy przyporządkowany jest według procedur i kryteriów części 2.

Kolumna (3b) „Kod klasyfikacyjny”

Kolumna ta zawiera kod klasyfikacyjny materiału niebezpiecznego lub przedmiotu z materiałem niebezpiecznym.

- Dla materiałów niebezpiecznych lub przedmiotów z materiałami klasy 1, kod składa się z numeru podklasy i litery grupy zgodności, które przyporządkowane są według procedur i kryteriów w 2.2.1.1.4.
- Dla materiałów niebezpiecznych lub przedmiotów z materiałami klasy 2, kod składa się z cyfry i jednej lub więcej liter określających grupę właściwości niebezpiecznych, które są wyjaśnione w 2.2.2.1.1 i 2.2.2.1.3.

- Dla materiałów niebezpiecznych lub przedmiotów z materiałami klas 3, 4.1, 4.2, 4.3, 5.1, 5.2, 6.1, 6.2, 8 i 9, kody te są objaśnione w 2.2.x.1.2¹⁾
- Materiały niebezpieczne lub przedmioty z materiałami niebezpiecznymi klasy 7 nie mają kodu klasyfikacyjnego.

Kolumna (4) „Grupa pakowania”

Kolumna ta zawiera numer(-y) grupy(-) pakowania (I, II lub III), która(-e) jest (są) przyporządkowana(-e) do materiału niebezpiecznego. Numery grup pakowania są przyporządkowane na podstawie procedur i kryteriów części 2. Niektóre materiały i przedmioty nie mają przyporządkowanej grupy pakowania.

Kolumna (5) „Nalepki ostrzegawcze”

Kolumna ta zawiera numery wzorów nalepek ostrzegawczych/dużych nalepek ostrzegawczych (patrz 5.2.2.2 i 5.3.1.7), które należy umieszczać na sztukach przesyłek, kontenerach, kontenerach-cysternach, cysternach przenośnych, MEGC, wagonach-cysternach, wagonach ze odejmowalnymi zbiornikami, wagonach-bateriach i wagonach.

Przy określonych materiałach podane w nawiasie znaki manewrowania według wzoru 13 i 15 (patrz 5.3.4), powinny być stosowane tylko w następujących przypadkach:

- klasa 1: na obu ścianach bocznych wagonów, w których przewożone są ładunki całkowite tych materiałów;
- klasa 2: na obu ścianach bocznych wagonów-cystern, wagonów-baterii, wagonów z odejmowalnymi zbiornikami i wagonów, na których przewożone są kontenery-cysterny, MEGC lub cysterny przenośne.

Jednak dla materiałów i przedmiotów klasy 7, w zależności od kategorii, „7X” oznacza nalepkę ostrzegawczą według wzoru 7A, 7B lub 7C (patrz 5.1.5.3.4 i 5.2.2.1.11.1) lub 7D (patrz 5.3.1.1.3 i 5.3.1.7.2).

Przepisy ogólne dotyczące nanoszenia nalepek ostrzegawczych/dużych nalepek ostrzegawczych (np. numery nalepek ostrzegawczych lub miejsca, w którym należy je umieszczać) są zawarte w 5.2.2.1 dla sztuk przesyłek i kontenerów małych, i w 5.3.1 dla kontenerów wielkich, kontenerów-cystern, MEGC, cystern przenośnych, wagonów-cystern, wagonów ze odejmowalnymi zbiornikami, wagonów-baterii i wagonów.

Uwaga: Wyżej wymienione przepisy dotyczące nanoszenia nalepek mogą być zmienione przez przepisy specjalne podane w kolumnie (6).

Kolumna (6) „Przepisy specjalne”

Kolumna ta zawiera kody numeryczne przepisów specjalnych. Przepisy te dotyczą rozszerzonego zakresu tematycznego, który głównie jest powiązany z treścią kolumn (1) do (5) (np. zakazy przewozu, wyjątki od przepisów, objaśnienia do klasyfikacji określonych postaci danych towarów niebezpiecznych oraz dodatkowe przepisy dotyczące nalepek i oznakowania) i są wymienione w dziale 3.3 według porządku numerycznego. Jeżeli kolumna (6) nie zawiera zapisu, to nie obowiązują przepisy specjalne dla danego towaru niebezpiecznego w odniesieniu do treści kolumn (1) do (5).

Kolumna (7a) „Ilości ograniczone”

Kolumna ta zawiera maksymalne ilości materiałów na opakowanie wewnętrzne lub przedmiot, dla przewozu towarów niebezpiecznych zapakowanych w ilościach ograniczonych zgodnie z działem 3.4.

Kolumna (7b) „Ilości wyłączone”

Kolumna ta zawiera kod literowo-cyfrowy o następującym znaczeniu:

- „E0” oznacza, że dla towaru niebezpiecznego zapakowanego w ilościach wyłączonych nie ma wyjątku od RID;
- pozostałe kody literowo-cyfrowe rozpoczynające się od litery E oznaczają, że RID nie ma zastosowania, jeżeli są spełnione warunki podane w dziale 3.5.

Kolumna (8) „Instrukcje pakowania”

Kolumna ta zawiera kody literowo-cyfrowe stosowanych instrukcji pakowania:

- kody literowo-cyfrowe rozpoczynające się od litery „P” odnoszą się do instrukcji pakowania dla opakowań i naczyń (z wyjątkiem DPPL i opakowań dużych), kody literowo-cyfrowe rozpoczynające się od litery „R” odnoszą się do instrukcji pakowania dla opakowań metalowych lekkich. Instrukcje te wymienione są w 4.1.4.1 według kolejności numerycznej i określają dopuszczone opakowania i naczynia. Podają również, których ogólnych przepisów pakowania podanych w 4.1.1, 4.1.2 i 4.1.3 i których przepisów specjalnych pakowania podanych w 4.1.5, 4.1.6, 4.1.7, 4.1.8 i 4.1.9 należy

¹⁾ x = numer klasy niebezpiecznego materiału lub przedmiotu, w razie potrzeby bez kropki.

przestrzegać. Jeżeli kolumna (8) nie zawiera kodu rozpoczynającego się od litery „P” lub „R”, to dany towar niebezpieczny nie może być przewożony w opakowaniach;

- kody literowo-cyfrowe rozpoczynające się od liter „DPPL” (IBC), odnoszą się do instrukcji pakowania dla DPPL. Instrukcje te są podane w 4.1.4.2 w kolejności numerycznej i określają dopuszczone DPPL. Podają również, których ogólnych przepisów pakowania podanych w 4.1.1, 4.1.2 i 4.1.3 i których przepisów specjalnych pakowania podanych w 4.1.5, 4.1.6, 4.1.7, 4.1.8 i 4.1.9 należy przestrzegać. Jeżeli kolumna (8) nie zawiera kodu rozpoczynającego się literami „DPPL”, to dany towar niebezpieczny nie może być przewożony w DPPL;
- kody literowo-cyfrowe rozpoczynające się od liter „LP” odnoszą się do instrukcji pakowania dla opakowań dużych. Instrukcje te są podane w 4.1.4.3 w kolejności numerycznej i określają dopuszczone opakowania duże. Podają one również, których ogólnych przepisów pakowania w 4.1.1, 4.1.2 i 4.1.3 i których przepisów specjalnych pakowania podanych w 4.1.5, 4.1.6, 4.1.7, 4.1.8 i 4.1.9 należy przestrzegać. Jeżeli kolumna (8) nie zawiera kodu rozpoczynającego się literami „LP”, to dany towar niebezpieczny nie może być przewożony w opakowaniach dużych.

Uwaga: Wyżej wymienione instrukcje pakowania mogą być zmienione przez przepisy specjalne dla opakowań podane w kolumnie (9a).

Kolumna (9a) „Przepisy specjalne pakowania”

Kolumna ta zawiera kody literowo-cyfrowe stosowanych przepisów specjalnych dla opakowań:

- kody literowo-cyfrowe rozpoczynające się od liter „PP” lub „RR” odnoszą się do przepisów specjalnych dla opakowań i naczyń, które mają być dodatkowo spełnione (z wyjątkiem DPPL i opakowań dużych). Są one podane w 4.1.4.1, na końcu odpowiedniej instrukcji pakowania (z literą „P” lub „R” podanej w kolumnie (8)). Jeżeli kolumna (9a) nie zawiera kodu zaczynającego się literami „PP” lub „RR”, to nie obowiązują przepisy specjalne dla opakowania, z podanych na końcu odpowiedniej instrukcji pakowania;
- kody literowo-cyfrowe rozpoczynające się od liter „B” odnoszą się do przepisów specjalnych dla DPPL, które mają być dodatkowo spełnione. Są one podane w 4.1.4.2 na końcu odpowiedniej instrukcji pakowania (z literami „DPPL”), podanej w kolumnie (8). Jeżeli kolumna (9a) nie zawiera kodu zaczynającego się literą(-ami) „B” lub „BB”, to nie obowiązują przepisy specjalne dla opakowania, z podanych na końcu odpowiedniej instrukcji pakowania;
- kody literowo-cyfrowe rozpoczynające się od litery „L” odnoszą się do przepisów specjalnych dla opakowań dużych, które mają być dodatkowo spełnione. Są one podane w 4.1.4.3 na końcu odpowiedniej instrukcji pakowania (z literami „LP”), podanej w kolumnie (8). Jeżeli kolumna (9a) nie zawiera kodu zaczynającego się literą „L”, to nie obowiązują przepisy specjalne dla opakowania, z podanych na końcu odpowiedniej instrukcji pakowania.

Kolumna (9b) „Pakowanie razem”

Kolumna ta zawiera kody literowo-cyfrowe przepisów specjalnych dla pakowania razem, rozpoczynające się od liter „MP”. Przepisy te wymienione są w kolejności numerycznej w 4.1.10. Jeżeli kolumna (9b) nie zawiera kodu zaczynającego się literami „MP”, to obowiązują tylko przepisy ogólne (patrz w 4.1.1.5 i 4.1.1.6).

Kolumna (10) „Instrukcje - cysterny przemożne i kontenery do przewozu luzem”

Kolumna ta zawiera kody literowo-cyfrowe, które według 4.2.5.2.1 do 4.2.5.2.4 i 4.2.5.2.6 przyporządkowane są do instrukcji dla cystern przemożnych. Instrukcje te odpowiadają najmniej rygorystycznym przepisom, które stosowane są do przewozu danego materiału w cysternach przemożnych. Kody oznaczające pozostałe instrukcje dla cystern przemożnych, również stosowane do przewozu materiałów, podane są w 4.2.5.2.5. Jeżeli nie jest podany żaden kod, to przewóz w cysternach przemożnych jest zabroniony, chyba że władza właściwa udzieli zezwolenia zgodnie z 6.7.1.3.

Przepisy ogólne dotyczące projektowania, budowy, wyposażenia, zatwierdzenia typu, badania i oznakowania cystern przemożnych znajdują się w dziale 6.7. Przepisy ogólne dla używania (np. napełniania), podane są w 4.2.1 do 4.2.4.

Podanie litery „M” oznacza, że materiał może być przewożony także w MEGC-UN.

Uwaga: Wyżej wymienione przepisy mogą być zmienione przez przepisy specjalne podane w kolumnie (11).

Kolumna ta może także zawierać kody literowo-cyfrowe rozpoczynające się od liter „BK”, odnoszące się do działu 6.11, określające typy kontenerów do przewozu luzem, które mogą być używane do przewozu towarów luzem, zgodnie z 7.3.1.1 a) i 7.3.2.

Kolumna (11) „Przepisy specjalne - cysterny przemożne i kontenery do przewożu luzem”

Kolumna ta zawiera kody literowo-cyfrowe odnoszące się do przepisów specjalnych dla cystern przemożnych, które powinny być dodatkowo spełnione. Kody te, rozpoczynające się od liter „TP”, odnoszą się do przepisów specjalnych dotyczących budowy lub używania tych cystern przemożnych. Podane są one w 4.2.5.3.

Uwaga: Te przepisy specjalne, jeżeli jest to technicznie właściwe, mają zastosowanie nie tylko dla cystern przemożnych wymienionych w kolumnie (10), ale również dla cystern przemożnych, które mogą być używane zgodnie z tabelą w 4.2.5.2.5.

Kolumna (12) „Kod cysterny - cysterny RID”

Kolumna ta zawiera kody literowo-cyfrowe opisujące typ cysterny według postanowień 4.3.3.1.1 (dla gazów klasy 2) lub 4.3.4.1.1 (dla materiałów klas 3 do 9). Ten typ cystern odpowiada najmniej rygorystycznym przepisom dla cystern, które stosowane są do przewożu danego materiału w cysternach RID. Kody, które opisują pozostałe dopuszczone typy cystern, są podane w 4.3.3.1.2 (dla gazów klasy 2) lub 4.3.4.1.2 (dla materiałów klas 3 do 9). Jeżeli nie jest podany kod, to przewoż w cysternach RID jest zabroniony.

Jeżeli w kolumnie tej jest podany kod cysterny dla materiałów stałych (S) i dla materiałów ciekłych (L), to oznacza to, że materiał ten może być nadany do przewożu w stanie stałym lub ciekłym (stopionym). Ogólnie przepis ten obowiązuje dla materiałów o temperaturze topnienia pomiędzy 20 °C a 180 °C.

Jeżeli w kolumnie tej dla materiałów stałych jest podany tylko kod cysterny dla materiałów ciekłych (L), to oznacza to, że materiał ten może być nadany do przewożu tylko w stanie ciekłym (stopionym).

Przepisy ogólne dotyczące projektowania, budowy, wyposażenia, zatwierdzenia typu, badania i znakowania, które nie są podane w kodowaniu cystern, są podane w 6.8.1, 6.8.2, 6.8.3 i 6.8.5. Przepisy ogólne dotyczące używania (np. maksymalny stopień napełnienia, minimalne ciśnienie próbne), są podane w 4.3.1 do 4.3.4.

Podanie litery „M” po kodzie cysterny oznacza, że materiał może być przewożony także w wagonach-bateriach lub MEGC.

Podanie znaku „+” po kodzie cysterny oznacza, że alternatywne użycie cysterny jest dopuszczalne tylko wtedy, gdy jest to wskazane w świadectwie zatwierdzenia typu.

Dla kontenerów-cystern z tworzyw sztucznych wzmocnionych włóknem patrz 4.4.1 i dział 6.9, dla cystern do przewożu odpadów napełnianych podciśnieniowo patrz 4.5.1 i dział 6.10.

Uwaga: Wyżej wymienione przepisy mogą być zmienione przez przepisy specjalne podane w kolumnie (13).

Kolumna (13) „Przepisy specjalne - cysterny RID”

Kolumna ta zawiera kody literowo-cyfrowe odnoszące się do przepisów specjalnych dla cystern RID, które powinny być dodatkowo spełnione:

- kody literowo-cyfrowe rozpoczynające się od liter „TU” odnoszą się do przepisów specjalnych dotyczących używania tych cystern. Kody te podane są w 4.3.5;
- kody literowo-cyfrowe rozpoczynające się od liter „TC” odnoszą się do przepisów specjalnych dotyczących konstrukcji tych cystern. Kody te podane są w 6.8.4 a);
- kody literowo-cyfrowe rozpoczynające się od liter „TE” odnoszą się do przepisów specjalnych dotyczących wyposażenia tych cystern. Kody te podane są w 6.8.4 b);
- kody literowo-cyfrowe rozpoczynające się od liter „TA” odnoszą się do przepisów specjalnych dotyczących zatwierdzenia typu tych cystern. Kody te podane są w 6.8.4 c);
- kody literowo-cyfrowe rozpoczynające się od liter „TT” odnoszą się do przepisów specjalnych dotyczących badania tych cystern. Kody te podane są w 6.8.4 d);
- kody literowo-cyfrowe rozpoczynające się od liter „TM” odnoszą się do przepisów specjalnych dotyczących oznakowania tych cystern. Kody te podane są w 6.8.4 e).

Uwaga: Te przepisy specjalne, jeżeli jest to technicznie właściwe, to mają zastosowanie nie tylko dla cystern wymienionych w kolumnie (12), ale również dla cystern, które mogą być używane zgodnie z hierarchią podaną w 4.3.3.1.2 i 4.3.4.1.2.

Kolumna (14) (zarezerwowany)

Kolumna (15) „Kategoria transportowa”

Kolumna ta zawiera cyfrę wskazującą kategorię transportową, do której przyporządkowany jest materiał lub przedmiot dla celów przewozu na wyłączeniu wykonywanego przez przedsiębiorstwo w związku z jego zasadniczą działalnością (patrz 1.1.3.1 c)).

Kolumna ta zawiera cyfrę wskazującą kategorię transportową, do której przyporządkowany jest materiał lub przedmiot dla celów wyłączenia operacji transportowych wykonywanych przez przedsiębiorstwo w związku z jego zasadniczą działalnością (patrz 1.1.3.1 c)).

Kolumna (16) „Przepisy specjalne dla przewozu - sztuki przesyłek”

Kolumna ta zawiera kod(-y) literowo-cyfrowy(-e) rozpoczynający(-e) się literą „W”, odnoszący(-e) się do stosownych przepisów specjalnych dla przewozu sztuk przesyłek (jeżeli dotyczy). Przepisy te podane są w 7.2.4. Przepisy ogólne dla przewozu sztuk przesyłek podane są w działach 7.1 i 7.2.

Uwaga: Ponadto należy przestrzegać przepisów specjalnych podanych w kolumnie (18) dla załadunku i rozładunku oraz manipulowania.

Kolumna (17) „Przepisy specjalne dla przewozu luzem”

Kolumna ta zawiera kod(-y) literowo-cyfrowy(-e) rozpoczynający(-e) się literami „VC” oraz kod (-y) literowo-cyfrowy(-e) rozpoczynający(-e) się literami „AP” wskazujący (-e) odpowiednie przepisy mające zastosowanie się do przewozu luzem. Przepisy te podane są w 7.3.3. Jeżeli kolumna ta nie zawiera kodu przepisu specjalnego rozpoczynającego się literami „VC” lub odniesienia do konkretnego przepisu, wyraźnie dopuszczającego taki sposób przewozu oraz kolumna (10) nie zawiera kodu przepisu specjalnego rozpoczynającego się literami „BK” lub odniesienia do konkretnego przepisu, wyraźnie dopuszczającego taki sposób przewozu, to przewóz luzem jest zabroniony. Przepisy ogólne dla przewozu luzem podane są w działach 7.1 i 7.3.

Uwaga: Ponadto należy przestrzegać przepisów specjalnych podanych w kolumnie (18) dotyczących załadunku, rozładunku oraz manipulowania.

Kolumna (18) „Przepisy specjalne dla przewozu - załadunek, rozładunek i manipulacja”

Kolumna ta zawiera kod(-y) literowo-cyfrowy(-e) rozpoczynający(-e) się literami „CW”, odnoszący(-e) się do stosownych przepisów specjalnych dla załadunku i rozładunku oraz manipulowania. Przepisy te podane są w 7.5.11. Jeżeli kolumna (18) nie zawiera kodu, to obowiązują tylko przepisy ogólne (patrz 7.5.1 do 7.5.4 i 7.5.8).

Kolumna (19) „Przesyłki ekspresowe”

Ta kolumna zawiera kod(-y) literowo-cyfrowy(-e) rozpoczynające się literami „CE” odnoszący(-e) się do przepisów specjalnych dla nadawania jako przesyłki ekspresowe. Te przepisy podane są w dziale 7.6. Jeżeli kolumna (19) nie zawiera kodu, to przewóz jako przesyłka ekspresowa jest zabroniony.

Kolumna (20) „Numer zagrożenia”

Kolumna ta zawiera numer, który dla materiałów i przedmiotów klas 2 do 9 składa się z dwóch lub trzech cyfr (w określonych przypadkach poprzedzonych literą „X”) oraz dla materiałów i przedmiotów klasy 1 - kod klasyfikacyjny (patrz kolumna (3b)). Numer ten, w przypadkach określonych w 5.3.2.1, powinien być podany w górnej części tablicy pomarańczowej. Znaczenie numeru jest objaśnione w 5.3.2.3.

Dział 3.2

Tabela B: Wykaz towarów niebezpiecznych w porządku alfabetycznym

Nazwy materiałów i przedmiotów przedstawione są w porządku alfabetycznym, przy czym nie uwzględnia się postawionych z przodu cyfr arabskich lub przedrostków, takich jak: o-, m-, p-, sec-, tert-, N-, alfa-, omega-, cis-, trans-. Przedrostki bis- i izo- są jednak uwzględniane w porządku alfabetycznym.

Kolumna „Kod NHM” (Nomenclature Harmonisée Marchandises – Zharmonizowany Spis Towarów)

W kolumnie tej podany jest kod NHM towarów według Zharmonizowanego Spisu Towarów (Załącznik 3 do Karty UIC 221¹). Kody NHM składają się z ośmiu cyfr. W tabeli podano sześć cyfr kodu, zgodnie z zaleceniem dotyczącym listu przewozowego CIM. Nie zawsze jest możliwe przyporządkowanie jednego kodu NHM dla danego określenia materiału sklasyfikowanego według RID, ponieważ towary niebezpieczne przyporządkowane są do kodu NHM według zasad różniących się od klasyfikacji według RID. Powyższe dotyczy szczególnie zbiorczych pozycji towarów lub pozycji I.N.O. W tych przypadkach można ustalić właściwy kod NHM tylko wtedy, gdy znana jest nazwa chemiczna lub techniczna towaru. Jeżeli właściwy kod NHM może być podany jedynie w sposób niekompletny, to w miejscu brakujących cyfr wstawione są znaki „plus” („+”). W przypadku, gdy więcej kodów NHM jest branych pod uwagę, w kolumnie kodu NHM podaje się dwa stosowne kody NHM, przy czym najbardziej stosowny stawia się na pierwszym miejscu.

Sekretariat OTIF z największą starannością przyporządkował kody NHM. Jednak nie ma gwarancji, że treść i szczegóły techniczne są całkowicie wolne od błędów.

Dane w tej kolumnie nie mają mocy prawnej.

---

¹⁾ Kody NHM znajdują się na stronie UIC: <http://www.uic.org/spip.php?article2485>

Dział 3.3

Przepisy specjalne dotyczące określonych przedmiotów lub materiałów

- 3.3.1** Jeżeli kolumna (6) w dziale 3.2 tabela A wskazuje, że przepis specjalny dotyczy materiału lub przedmiotu, to znaczenie i wymagania wynikające z tego przepisu specjalnego podane są poniżej. Jeżeli przepis specjalny zawiera wymagania dla oznakowania sztuki przesyłki, to spełnione powinny być wymagania przepisów 5.2.1.2 a) i b). Jeżeli wymagany znak ma formę określonego tekstu wskazanego w cudzysłowie, np. „Uszkodzone akumulatory litowe”, to znak ten powinien mieć wielkość nie mniej niż 12 mm, chyba że w przepisie specjalnym lub w innym miejscu RID wskazano inaczej.
- 16** Próbki nowych lub istniejących materiałów lub przedmiotów wybuchowych transportowane dla celów obejmujących próby, klasyfikację, badanie, rozwój, kontrolę jakości lub jako próbki handlowe, powinny być przewożone w sposób wskazany przez władzę właściwą (patrz 2.2.1.1.3). Masa próbek materiałów wybuchowych niezwilżonych lub nieodczulonych powinna być ograniczona do 10 kg w małych sztukach przesyłek, zgodnie ze wskazaniami władzy właściwej. Masa próbek materiałów wybuchowych zwilżonych lub odczulonych powinna być ograniczona do 25 kg.
- 23** Materiał ten wykazuje zagrożenie pożarowe, lecz występuje ono tylko w ekstremalnych warunkach w przestrzeni zamkniętej.
- 32** W innej postaci materiał ten nie podlega RID.
- 37** Materiał ten nie podlega RID, jeżeli jest powlekany.
- 38** Materiał ten nie podlega RID, jeżeli zawiera nie więcej niż 0,1% węgla wapnia.
- 39** Materiał ten nie podlega RID, jeżeli zawiera mniej niż 30% lub co najmniej 90% masowych krzemu.
- 43** Jeżeli materiały te nadawane są do przewozu jako pestycydy, to powinny być przewożone pod odpowiednią pozycją pestycydu i zgodnie z odpowiednimi przepisami (patrz 2.2.61.1.10 do 2.2.61.1.11.2).
- 45** Siarczki i tlenki antymonu zawierające maksymalnie 0,5% arsenu w przeliczeniu na masę całkowitą, nie podlegają RID.
- 47** Żelazicyjanki i żelazocyjanki nie podlegają RID.
- 48** Materiał ten nie jest dopuszczony do przewozu, jeżeli zawiera więcej niż 20% cyjanowodoru.
- 59** Materiał ten nie podlega RID, jeżeli zawiera maksymalnie 50% magnezu.
- 60** Materiał ten nie jest dopuszczony do przewozu, jeżeli jego stężenie jest większe niż 72%.
- 61** Nazwa techniczna, która powinna uzupełniać oficjalną nazwę przewozową, powinna być nazwą zwyczajową ustaloną przez ISO (patrz także norma ISO 1750:1981 „Pestycydy i inne agrochemikalia - nazwy zwyczajowe”, z uwzględnieniem zmian), albo nazwą wymienioną w „Zalecanej klasyfikacji pestycydów według zagrożeń oraz wytycznych do klasyfikacji” WHO (Recommended Classification of Pesticides by Hazard and Guidelines to Classification) lub nazwą składnika aktywnego (patrz także 3.1.2.8.1 i 3.1.2.8.1.1).
- 62** Materiał ten nie podlega RID, jeżeli zawiera maksymalnie 4% wodorotlenku sodu.
- 65** Nadtlenek wodoru w roztworze wodnym zawierającym mniej niż 8% nadtlenu wodoru, nie podlega RID.
- 66** Cynober nie podlega RID.
- 103** Przewóz azotynu amonu i mieszanin azotynów nieorganicznych z solą amonową nie jest dopuszczony.
- 105** Nitroceluloza odpowiadająca opisom dla UN 2556 lub 2557, może być klasyfikowana w klasie 4.1.
- 113** Przewóz mieszanin chemicznie niestabilnych nie jest dopuszczony.
- 119** Urządzenia chłodnicze obejmujące maszyny i inne urządzenia, specjalnie zaprojektowane do utrzymywania żywności lub innych produktów w minimalnej temperaturze, jak klimatyzatory, chłodziarki i części chłodziarek, które zawierają mniej niż 12 kg gazu klasy 2, grupy A lub O zgodnie z 2.2.2.1.3 lub mniej niż 12 litrów roztworu amoniaku (UN 2672), nie podlegają RID.
- 122** Zagrożenie dodatkowe oraz numer UN (pozycja ogólna) dla każdego bieżąco klasyfikowanego preparatu nadtlenu organicznego podano w 2.2.52.4, w instrukcji pakowania IBC520 w 4.1.4.2 oraz w instrukcji dla cystern przenośnych T 23 w 4.2.5.2.6.
- 123** (zarezerwowany)
- 127** Mogą być użyte inne materiały lub mieszaniny obojętne, pod warunkiem, że mają one identyczne właściwości flegmatyzujące.
- 131** Materiał flegmatyzujący powinien być znacząco mniej wrażliwy niż PETN.
- 135** Dwuwodna sól sodowa kwasu dichloroizocyjanurowego nie spełnia kryteriów klasyfikacyjnych klasy 5.1 i nie podlega przepisom RID, chyba że spełnia kryteria klasyfikacyjne innych klas.

- 138 Cyjanek p-bromobenzylu nie podlega RID.
- 141 Produkty, które przeszły dostateczną obróbkę cieplną i nie stwarzają żadnego zagrożenia podczas przewozu, nie podlegają RID.
- 142 Mąka z ziaren soi ekstrahowanych rozpuszczalnikiem, zawierająca maksymalnie 1,5% oleju i 11% wilgoci, która praktycznie pozbawiona jest zapalnego rozpuszczalnika, nie podlega RID.
- 144 Roztwór wodny zawierający maksymalnie 24% objętościowych alkoholu nie podlega RID.
- 145 Napoje alkoholowe grupy pakowania III przewożone w naczyniach o pojemności do 250 litrów, nie podlegają RID.
- 152 Klasyfikacja tego materiału zależy od wielkości cząstek i opakowania, ale wartości graniczne nie muszą być określone doświadczalnie. Właściwa klasyfikacja powinna być dokonana zgodnie z 2.2.1.
- 153 Pozycję tę stosuje się tylko wówczas, jeżeli udowodniono na podstawie badań, że materiał w reakcji z wodą nie jest ani zapalny, ani nie wykazuje tendencji do samozapalenia oraz, że mieszanina wydzielonych gazów nie jest palna.
- 162 (skreślony)
- 163 Materiał wymieniony z nazwy w dziale 3.2 tabela A nie powinien być przewożony pod tą pozycją. Materiały przewożone pod tą pozycją mogą zawierać nie więcej niż 20% nitrocelulozy, pod warunkiem, że nitroceluloza zawiera nie więcej niż 12,6% masowych azotu (w suchej masie).
- 168 Azbest, który jest zanurzony lub unieruchomiony w lepiszczu naturalnym lub sztucznym (takim jak cement, tworzywo sztuczne, asfalt, żywice lub minerały) w taki sposób, że niemożliwe jest uwolnienie podczas przewozu niebezpiecznych ilości włókien azbestu podatnych na wchłanianie, nie podlega RID. Gotowe wyroby zawierające azbest i niespełniające niniejszego wymagania nie podlegają RID, jeżeli są zapakowane w taki sposób, że nie może nastąpić uwolnienie podczas przewozu niebezpiecznych ilości włókien azbestu podatnych na wchłanianie.
- 169 Bezwodnik ftalowy w stanie stałym oraz bezwodnik kwasu tetrawodoroftalowego, zawierające nie więcej niż 0,05% bezwodnika maleinowego, nie podlegają RID. Bezwodnik ftalowy zawierający nie więcej niż 0,05% bezwodnika maleinowego, który nadawany jest do przewozu lub jest przewożony w stanie stopionym podgrzanym powyżej jego temperatury zapłonu, powinien być klasyfikowany do UN 3256.
- 172 W przypadku gdy materiał promieniotwórczy stwarza dodatkowe zagrożenie:
- a) materiał należy zaliczyć do grupy pakowania I, II, lub III, w danym wypadku, zgodnie z kryteriami dla grup pakowania zawartymi w części 2 i zgodnie z rodzajem dominującego zagrożenia dodatkowego;
  - b) sztuki przesyłek należy oznakować nalepkami ostrzegawczymi dla zagrożenia dodatkowego odpowiadającymi każdemu zagrożeniu dodatkowemu, które stwarza materiał; odpowiednie nalepki ostrzegawcze powinny być umieszczone na jednostkach transportowych cargo zgodnie z odpowiednimi przepisami 5.3.1;
  - c) dla potrzeb dokumentacji i oznakowania sztuk przesyłek oficjalną nazwę przewozową należy uzupełnić o nazwy składników wpływających najsilniej na występowanie tego (tych) zagrożenia dodatkowego (zagrożeń dodatkowych), oraz umieścić je w nawiasie;
  - d) w dokumencie przewozowym dla przewozu towarów niebezpiecznych w nawiasie za numerem klasy „7” należy podać numery wzorów nalepek odpowiadające każdemu zagrożeniu dodatkowemu oraz grupę pakowania, jeżeli została przyporządkowana, zgodnie z wymaganiami 5.4.1.1.1 d).
- Dla opakowań patrz także 4.1.9.1.5.
- 177 Siarczan baru nie podlega RID.
- 178 To określenie powinno być użyte tylko na podstawie dopuszczenia władzy właściwej państwa pochodzenia (patrz 2.2.1.1.3) i tylko wtedy, gdy nie występują inne odpowiednie określenia w dziale 3.2 tabela A.
- 181 Sztuki przesyłek zawierające materiał tego rodzaju powinny być zaopatrzone w nalepkę ostrzegawczą zgodną ze wzorem nr 1 (patrz 5.2.2.2.2), chyba że władza właściwa państwa pochodzenia zezwoli na nienanoszenie jej na zbadany typ opakowania, ponieważ wyniki badań wykazały, że materiał w tym opakowaniu nie wykazuje właściwości wybuchowych (patrz 5.2.2.1.9).
- 182 Grupa metali alkalicznych obejmuje pierwiastki: lit, sód, potas, rubid i cez.
- 183 Grupa metali ziem alkalicznych obejmuje pierwiastki: magnez, wapń, stront i bar.
- 186 Dotyczy wszystkich jonów azotanowych w oznaczanej zawartości azotanu amonu, dla których równoważnik cząsteczkowy jonów azotanowych w mieszaninie powinien być wyliczany jako azotan amonu.

188 Ogniw i akumulatory nadawane do przewozu nie podlegają pozostałym przepisom RID, jeżeli spełniają następujące wymagania:

- a) ogniwo z litu metalicznego lub ze stopu litu zawiera maksymalnie 1 g litu i ogniwo z jonami litu ma energię nominalną w watogodzinach maksymalnie 20 Wh;
- b) akumulator z litu metalicznego lub stopu litu zawiera maksymalnie całkowitą ilość 2 g litu i akumulator z jonami litu ma energię nominalną w watogodzinach nie więcej niż 100 Wh. Akumulatory z jonami litu podlegające temu przepisowi, z wyjątkiem wyprodukowanych przed 1 stycznia 2009 r., powinny być oznakowane na obudowie zewnętrznej wartością energii nominalnej w watogodzinach;
- c) każde ogniwo lub akumulator spełnia wymagania 2.2.9.1.7 a) i e);
- d) ogniwa i akumulatory, o ile nie są zawarte w urządzeniu, powinny być zapakowane w opakowania wewnętrzne całkowicie otaczające ogniwo lub akumulator. Ogniwa lub akumulatory powinny być tak chronione, aby zapobiec zwarceniu. To oznacza też ochronę przed zetknięciem z łatwo przewodzącym materiałem wewnątrz tego samego opakowania, mogącym prowadzić do zwarcia. Opakowanie wewnętrzne powinno być zapakowane do mocnego opakowania zewnętrznego odpowiadającego przepisom 4.1.1.1, 4.1.1.2 i 4.1.1.5;
- e) ogniwa i akumulatory zawarte w urządzeniu powinny być chronione przed uszkodzeniem i zwarcieniem; wyposażenie powinno zawierać skuteczne środki dla zapobieżenia niezamierzonemu zadziałaniu. Jeżeli akumulatory są zawarte w urządzeniu, to urządzenie powinno być zapakowane w mocne opakowanie zewnętrzne wykonane z odpowiedniego materiału, wystarczająco mocne i pojemne z uwagi na przestrzeń użytkową opakowania i przewidziane zastosowanie, chyba że akumulator jest wystarczająco chroniony przez urządzenie, w którym jest zawarty. To wymaganie nie obowiązuje do urządzeń celowo używanych w trakcie przewozu (przełączniki RFID, nadajniki radiowe do identyfikacji elektromagnetycznej) identyfikatory, zegary, sensory, itd.) i niezdolnych do wytworzenia niebezpiecznej ilości ciepła;
- f) każda sztuka przesyłki powinna być oznaczona właściwym znakiem dla akumulatorów litowych, jak pokazano w 5.2.1.9;

To wymaganie nie ma zastosowania do:

- i) sztuk przesyłek zawierających jedynie akumulatory guzikowe zainstalowane w urządzeniu (włącznie z obwodami drukowanymi); oraz
  - ii) sztuk przesyłek zawierających nie więcej niż 4 ogniwa lub 2 akumulatory zainstalowane w urządzeniu, przy czym w przesyłce mogą znajdować się nie więcej niż 2 sztuki przesyłek;
- g) każda sztuka przesyłki z akumulatorami nie zawartymi w wyposażeniu powinna być w stanie wytrzymać badanie na spadek z wysokości 1,2 m, niezależnie od jej ustawienia, bez uszkodzenia znajdujących się w niej ogniw lub akumulatorów, bez przesunięcia zawartości mogącego prowadzić do kontaktu akumulatora z akumulatorem (lub ogniwa z ogniwem), oraz bez uwolnienia zawartości;
  - h) masa brutto sztuki przesyłki nie może przekraczać 30 kg, chyba że akumulatory są zawarte w urządzeniu lub zapakowane z urządzeniem.

Określenie „zawartość litu” użyte powyżej i w całym RID oznacza masę litu w anodzie ogniwa z litu metalicznego lub ze stopu litu.

Istnieje wiele pozycji dla akumulatorów litowych metalicznych lub akumulatorów litowo-jonowych, aby ułatwić przewoźnikom przewóz akumulatorów i umożliwić stosowanie różnorodnych środków w razie awarii.

Dla potrzeb niniejszego przepisu specjalnego, akumulator jednoogniowy zdefiniowany w Podręczniku badań i kryteriów, części III, podrozdział 38.3.2.3 jest uznawany za „ogniwo”, a jego przewóz powinien być zgodny z wymaganiami dla „ogniw”.

- 190** Pojemniki aerozolowe powinny być wyposażone w urządzenia chroniące przed przypadkowym opróżnieniem. Pojemniki aerozolowe o pojemności maksymalnej 50 ml zawierające tylko składniki nietrujące, nie podlegają RID.
- 191** Naczynia małe zawierające gaz (naboje gazowe) o pojemności maksymalnie 50 ml, zawierające tylko składniki nietrujące, nie podlegają RID.
- 194** Numer UN (pozycja ogólna) dla każdego bieżąco klasyfikowanego materiału samoreaktywnego podany jest w 2.2.41.4.
- 196** Pod tą pozycją przewożone mogą być preparaty, które podczas doświadczeń laboratoryjnych w stanie kawitacji ani nie detonują, ani nie deflagrują, i które przy ogrzewaniu pod zamknięciem nie wykazują siły eksplozji. Preparaty powinny być też termicznie stabilne [tj. temperatura samoprzyspieszającego się rozkładu (TSR) dla sztuki przesyłki o masie 50 kg wynosi co najmniej 60 °C]. Preparaty, które nie odpowiadają tym kryteriom przewożone są zgodnie z postanowieniami dla klasy 5.2 (patrz 2.2.52.4).

- 198** Roztwory nitrocelulozy zawierające maksymalnie 20% nitrocelulozy mogą być przewożone jako farby, farby drukarskie lub wyroby perfumeryjne (patrz UN 1210, 1263, 1266, 3066, 3469 i 3470).
- 199** Związki ołowiu, które zmieszane w stosunku 1:1000 z 0,07-molowym kwasem solnym i mieszane przez 1 godzinę w $23^{\circ}\text{C} \pm 2^{\circ}\text{C}$ wykazują rozpuszczalność maksymalnie 5%, uważane są za nierozpuszczalne i nie podlegają RID, chyba że odpowiadają kryteriom klasyfikacji do innej klasy. Patrz norma ISO 3711:1990 „Pigmenty chromianu ołowiu i pigmenty chromianu/molibdenianu ołowiu - wymagania i badania”.
- 201** Zapalniczki i pojemniki do napełniania powinny odpowiadać przepisom państwa, w którym są napełniane. Powinny być wyposażone w zabezpieczenie przed przypadkowym opróżnieniem. Faza ciekła gazu nie powinna przekraczać 85% pojemności naczynia w 15°C . Naczynia, włącznie z urządzeniem zamykającym, powinny wytrzymać ciśnienie wewnętrzne odpowiadające podwójnemu ciśnieniu węglowodorów skroplonych w 55°C . Mechanizm zaworu i urządzenie zapalające powinny być szczelnie zamknięte, oklejone taśmą albo zabezpieczone innym materiałem lub tak zaprojektowane, że zadziałanie lub wyciek zawartości podczas przewozu będzie zminimalizowane. Zapalniczki nie powinny zawierać więcej niż 10 g węglowodorów skroplonych. Pojemniki do napełniania powinny zawierać nie więcej niż 65 g węglowodorów skroplonych.
- Uwaga:** Dla odpadów zapalniczek zbieranych osobno, patrz dział 3.3 przepis specjalny 654.
- 203** Pozycja ta nie powinna być stosowana dla UN 2315 BIFENYLE POLICHLOROWANE CIEKŁE i UN 3432 BIFENYLE POLICHLOROWANE STAŁE.
- 204** (skreślony)
- 205** Pozycja ta nie powinna być stosowana dla UN 3155 PENTACHLOROFENOL.
- 207** Mieszaniny tworzyw sztucznych do wytłaczania mogą być wykonane z polistyrenu, polimetylometakrylanu lub innych polimerów.
- 208** Handlowa postać nawozu azotanu wapnia, składająca się głównie z podwójnej soli (azotan wapnia i azotan amonu), zawierająca nie więcej niż 10% azotanu amonu i nie mniej niż 12% wody krystalizacyjnej, nie podlega RID.
- 210** Toksyny z roślin, zwierząt lub bakterii, zawierające materiały zakaźne lub toksyny zawarte w materiałach zakaźnych, są materiałami klasy 6.2.
- 215** Pozycję tę stosuje się tylko do materiałów technicznie czystych lub do preparatów zawierających te materiały, które mają TSR powyżej 75°C , ale nie stosuje się do preparatów będących materiałem samoreaktywnym (materiały samoreaktywne, patrz 2.2.41.4).
- Mieszaniny jednorodne zawierające nie więcej niż 35% masowych azodikarboamidów i nie mniej niż 65% materiałów obojętnych, nie podlegają RID, jeżeli nie spełniają kryteriów innych klas.
- 216** Mieszaniny materiałów stałych, które nie podlegają RID, z materiałami zapalnymi ciekłymi, mogą być przewożone pod tą pozycją (numerem UN) bez uprzedniego zastosowania kryteriów klasyfikacyjnych klasy 4.1, pod warunkiem, że w chwili załadunku materiału lub zamykania opakowania, jednostki transportowej cargo nie występują widoczne wycieki. Szczelnie zamknięte pakiety i przedmioty, zawierające mniej niż 10 ml materiału ciekłego zapalnego grupy pakowania II lub III zaabsorbowanego w materiale stałym, nie podlegają RID, pod warunkiem, że pakiety i przedmioty nie ma w nich wolnej cieczy.
- 217** Mieszaniny materiałów stałych, które nie podlegają RID, mogą być przewożone pod tą pozycją z materiałami ciekłymi trującymi, bez uprzedniego zastosowania kryteriów klasyfikacyjnych klasy 6.1, pod warunkiem, że w chwili załadunku materiału lub zamykania opakowania, jednostki transportowej cargo nie występują widoczne wycieki. Pozycja ta nie może być zastosowana dla materiałów stałych zawierających materiały ciekłe grupy pakowania I.
- 218** Mieszaniny materiałów stałych, które nie podlegają RID, z materiałami ciekłymi żrącymi, mogą być przewożone pod tą pozycją bez uprzedniego zastosowania kryteriów klasyfikacyjnych klasy 8, pod warunkiem, że w chwili załadunku materiału lub zamykania opakowania, jednostki transportowej cargo nie jest widoczna wolna ciecz.
- 219** Mikroorganizmy i organizmy zmodyfikowane genetycznie (GMMO i GMO), zapakowane i oznakowane zgodnie instrukcją pakowania P904 z 4.1.4.1, nie podlegają pozostałym przepisom RID.
- Jeżeli GMMO lub GMO odpowiadają kryteriom zaklasyfikowania do klasy 6.1 lub 6.2 (patrz 2.2.61.1 i 2.2.62.1, to obowiązują przepisy RID dla przewozu materiałów trujących lub zakaźnych.
- 220** W nawiasie, bezpośrednio po oficjalnej nazwie przewozowej, umieszczona jest tylko nazwa techniczna składnika zapalnego ciekłego tego roztworu lub tej mieszaniny.
- 221** Materiały objęte tą pozycją nie powinny należeć do grupy pakowania I.

- 224 Materiał powinien pozostawać ciekły w normalnych warunkach przewozu, chyba że badania wykażą, że wrażliwość w stanie zamrożonym nie jest większa niż w stanie ciekłym. Nie może on zamarzać w temperaturze powyżej minus 15 °C.
- 225 Gaśnice podlegające pod tą pozycję mogą być wyposażone w naboje zapewniające ich funkcjonowanie (naboje do napędu mechanicznego, kod klasyfikacyjny 1.4C lub 1.4S), bez zmiany klasyfikacji do klasy 2 grupa A lub O, zgodnie z 2.2.2.1.3, pod warunkiem, że całkowita ilość materiału wybuchowego deflagrującego (materiałów miotających) nie przekracza 3,2 g na gaśnicę.
- Gaśnice powinny być produkowane, badane, zatwierdzane i oznakowywane nalepkami zgodnie z przepisami stosowanymi w państwie producenta.
- Uwaga:** „Przepisy stosowane w państwie producenta” oznaczają przepisy mające zastosowanie w państwie producenta lub przepisy mające zastosowanie w państwie użytkownika.
- Gaśnice w ramach tej pozycji obejmują:
- a) ręczne gaśnice przenośne do ręcznego przenoszenia i ręcznej obsługi;
  - b) gaśnice przeznaczone do instalowania w samolotach;
  - c) ręczne gaśnice montowane na kołach;
  - d) sprzęt gaśniczy i urządzenia gaśnicze montowane na kołach lub platformach kołowych lub przewożonych jednostkach zbliżonych do (małych) przyczep; oraz
  - e) gaśnice składające się z bębnowych ciśnieniowych i urządzeń, które nie mogą być toczone, które mogą być ładowane lub wyładowywane przy pomocy wózka widłowego lub dźwigu podczas.
- Uwaga:** Naczynia ciśnieniowe zawierające gazy przeznaczone do użytku w wymienionych powyżej gaśnicach lub do użytku w stacjonarnych instalacjach gaśniczych muszą spełniać wymagania określone w dziale 6.2 oraz wszelkie wymagania mające zastosowanie do poszczególnych towarów niebezpiecznych, w przypadku gdy naczynia ciśnieniowe są przewożone oddzielnie.
- 226 Preparaty tego materiału zawierające nie mniej niż 30% nietlonego niepalnego flegmatyzatora, nie podlegają RID.
- 227 Zawartość azotanu mocznika nie może przekroczyć 75% masowych, jeżeli jest flegmatyzowany za pomocą wody i nieorganicznego materiału obojętnego. Mieszanina nie powinna być podatna na detonację podczas badania według Podręcznika badań i kryteriów, część I, seria 1, typ a).
- 228 Mieszaniny niespełniające kryteriów dla gazów palnych (patrz 2.2.2.1.5) powinny być przewożone jako UN 3163.
- 230 Ogniwa i akumulatory litowe mogą być przewożone pod tą pozycją, jeżeli spełniają wymagania 2.2.9.1.7.
- 235 Pozycję tę stosuje się dla przedmiotów, które zawierają materiały wybuchowe klasy 1 i które mogą zawierać też materiały niebezpieczne innych klas. Przedmioty te są używane w celu zwiększenia bezpieczeństwa w pojazdach, statkach i samolotach – np. nadmuchiwalce poduszek powietrznych, moduły poduszek powietrznych, napinacze pasów bezpieczeństwa oraz urządzenia piromechaniczne.
- 236 Zestawy z żywicą poliestrową zawierają dwa składniki: materiał bazowy (klasa 3 lub 4.1, grupa pakowania II lub III) i utwardzacz (nadtlenek organiczny). Użyty nadtlenek organiczny powinien być typu D, E lub F i nie powinien wymagać temperatury kontrolowanej. Zestaw powinien być zaliczony do II lub III grupy pakowania, zgodnie z kryteriami albo klasy 3 albo 4.1, odpowiednio, w stosownych przypadkach, mającymi zastosowanie do materiału bazowego. Ograniczenie ilości wskazane w kolumnie (7a) tabeli A w dziale 3.2 odnosi się do materiału bazowego.
- 237 Membrany filtracyjne, obejmujące separatory papierowe, materiały powłokowe i wzmacniające itp., które są przekazywane do przewozu, nie powinny być skłonne do przenoszenia detonacji podczas jednego z badań opisanego w Podręczniku badań i kryteriów, część I, seria 1 a).
- Władza właściwa może określić dodatkowo, na podstawie wyników odpowiedniego badania szybkości palenia zgodnego ze znormalizowanym badaniem według Podręcznika badań i kryteriów, część III, rozdział 33.2.1, że nitrocelulozowe membrany filtracyjne w postaci, w której są przewożone, nie podlegają wymaganiom stosowanym do materiałów stałych zapalnych klasy 4.1.
- 238 a) Akumulatory uważane są za szczelne, jeżeli, bez wycieku elektrolitu, przeszły z wynikiem pozytywnym badanie wibracyjne i ciśnieniowe, wskazane poniżej.
- Badanie wibracyjne:** akumulator mocuje się sztywno do płyty wibratora, który uruchamia się do prostego ruchu sinusoidalnego o amplitudzie 0,8 mm (1,6 mm wychylenia całkowitego). Częstotliwość zmienia się z szybkością 1 Hz/min w granicach 10-55 Hz. Cykl zamyka się w 95 ± 5 minut dla każdej pozycji mocowania akumulatora (kierunku drgań). Akumulator bada się w trzech prostopadłych do siebie położeniach (włączając w to badanie z otworami napełniania i odpowietrzenia w położeniu odwrotnym) w tym samym czasie.

Badanie na różnicę ciśnień: po badaniach wibracyjnych, akumulator w $24\text{ }^{\circ}\text{C} \pm 4\text{ }^{\circ}\text{C}$ poddaje się przez 6 godzin działaniu różnicy ciśnień co najmniej 88 kPa. Akumulator bada się w trzech prostopadłych do siebie położeniach (włączając w to badania z otworami napełnienia i odpowietrzenia w położeniu odwrotnym), przez nie mniej niż 6 godzin w każdym położeniu.

- b) Akumulatory bezobsługowe nie podlegają RID, jeżeli w $55\text{ }^{\circ}\text{C}$ elektrolit nie wypływa z pękniętej lub złamanej obudowy oraz jeżeli akumulatory opakowane do przewozu mają końcówki zabezpieczone przed zwarcie.

- 239** Akumulatory lub ogniwa nie mogą zawierać, z wyjątkiem sodu, siarki lub związków sodu (np. polisiarczków sodu i tetrachloroglinianu sodu), żadnych materiałów niebezpiecznych. Akumulatory lub ogniwa mogą być nadawane do przewozu w takiej temperaturze, w której następuje upłynnienie sodu, tylko za zgodą i na warunkach określonych przez władzę właściwą państwa pochodzenia. Jeżeli państwo pochodzenia nie jest Państwem-Stroną RID, to pierwszego Państwa-Strony RID, do którego dotrze ładunek.

Ogniwa powinny składać się ze szczelnie zamkniętych metalowych obudów całkowicie obejmujących materiały niebezpieczne, zbudowanych i zamkniętych tak, aby zapobiec uwolnieniu materiałów niebezpiecznych w normalnych warunkach przewozu.

Akumulatory powinny składać się z ogniw, które są całkowicie zamknięte w metalowych obudowach tak zbudowanych i zamkniętych, aby zapobiec uwolnieniu materiałów niebezpiecznych w normalnych warunkach przewozu.

- 240** Ta pozycja ma zastosowanie tylko do pojazdów zasilanych przez akumulatory mokre, akumulatory sodowe, akumulatory litowe metaliczne lub akumulatory litowo-jonowe i do urządzeń zasilanych przez akumulatory mokre lub akumulatory sodowe przewożone z zainstalowanymi tymi akumulatorami. Akumulatory litowe powinny spełniać wymagania z 2.2.9.1.7, chyba że w przepisie specjalnym 667 podano inaczej.

Dla celów tego przepisu specjalnego za pojazdy uważa się samobieżne pojazdy przeznaczone do przewozu jednej lub kilku osób lub ładunków. Przykładem takich pojazdów są samochody z napędem elektrycznym, skutery, trój- i czterokołowe pojazdy lub motocykle, ciężarówki, lokomotywy, rowery (z silnikiem elektrycznym) i inne pojazdy tego typu (np. pojazdy samobalansujące lub pojazdy niewyposażone w przynajmniej jedno siedzenie), wózki inwalidzkie, samobieżne kosiarki do trawników, samobieżne maszyny rolnicze lub budowlane, łodzie i statki powietrzne. Obejmuje to pojazdy przewożone w opakowaniu. W takim przypadku niektóre części pojazdu mogą być odłączone od jego ramy, tak aby zmieściły się w opakowaniu.

Przykładami takich urządzeń są kosiarki do trawników, maszyny czyszczące lub modele łodzi i statków powietrznych. Urządzenia zasilane akumulatorami z litem metalicznym lub akumulatorami litowo-jonowymi powinny być przyporządkowane do UN 3091 AKUMULATORY LITOWE METALICZNE W URZĄDZENIACH lub UN 3091 AKUMULATORY LITOWE METALICZNE ZAPAKOWANE Z URZĄDZENIAMI lub UN 3481 AKUMULATORY LITOWO-JONOWE W URZĄDZENIACH lub UN 3481 AKUMULATORY LITOWO-JONOWE ZAPAKOWANE Z URZĄDZENIAMI.

Pojazdy elektryczne hybrydowe napędzane zarówno przez silnik wewnętrznego spalania, jak i zasilane przez akumulatory mokre, akumulatory sodowe, akumulatory z litem metalicznym lub akumulatory litowo-jonowe, przewożone z zainstalowanym(-i) akumulatorem(-ami) powinny być przyporządkowane do UN 3166 POJAZD ZASILANY GAZEM PALNYM lub UN 3166 POJAZD ZASILANY MATERIAŁEM ZAPALNYM CIEKŁYM, odpowiednio. Pojazdy zawierające ogniwa paliwowe powinny być przyporządkowane do UN 3166 POJAZD ZASILANY OGNIWEM PALIOWYM NA GAZ PALNY lub UN 3166 POJAZD ZASILANY OGNIWEM PALIOWYM NA MATERIAŁ ZAPALNY CIEKŁY, odpowiednio.

Pojazdy mogą zawierać towary niebezpieczne niż akumulatory (np. gaśnice, akumulatory gazu sprężonego lub urządzenia bezpieczeństwa) wymagane dla ich pracy lub bezpiecznego działania i, i nie podlegają wtedy żadnym dodatkowym wymaganiom dotyczącym tych towarów niebezpiecznych, chyba że w RID określono inaczej.

- 241** Preparat powinien być przygotowany w taki sposób, aby pozostawał jednorodny i nie rozdzielał się podczas przewozu. Preparaty o niskiej zawartości nitrocelulozy i niewykazujące właściwości niebezpiecznych podczas badania ich podatności na detonację, deflagrację lub wybuch, gdy są ogrzewane pod zamknięciem w badaniach serii odpowiednio 1 a), 2 b) i 2 c) według części I Podręcznika badań i kryteriów i nie są materiałami stałymi zapalnymi, gdy są badane zgodnie z rozdziałem 33.2.1.4 test nr 1 części III Podręcznika badań i kryteriów (wiórki, jeżeli to konieczne, powinny być rozdrobnione i przesiane do cząstek o wymiarach maksymalnie 1,25 mm), nie podlegają RID.

- 242** Siarka nie podlega RID, gdy jest uformowana w odpowiedni kształt, (np. tabletki, pastylki, granule, kulki lub huski).

- 243** Benzyna silnikowa lub paliwo silnikowe stosowane w silnikach typu OTTO (np. w pojazdach mechanicznych, silnikach stacjonarnych i innych silnikach), pomimo wahań lotności, zaklasyfikowane są do tej pozycji.
- 244** Pozycja ta obejmuje np. popioły aluminiowe, żużel aluminiowy, używane katody, używane wykładziny zbiorników oraz żużel soli aluminiowych.
- 247** Napoje alkoholowe zawierające ponad 24% objętościowych alkoholu, lecz maksymalnie 70% objętościowych, przewożone jako element procesu wytwarzania, mogą być przewożone w beczkach drewnianych o pojemności większej niż 250 litrów i maksymalnie 500 litrów, które odpowiadają przepisom ogólnym rozdziału 4.1.1, pod warunkiem, że:
- bezczki drewniane zostały przed napełnieniem sprawdzone pod względem szczelności;
  - pozostawiono wolną przestrzeń (nie mniej niż 3%) ze względu na rozszerzalność cieplną cieczy;
  - bezczki drewniane są przewożone ze szpuntami skierowanymi do góry;
  - bezczki drewniane są przewożone w kontenerach spełniających przepisy Międzynarodowej Konwencji o bezpiecznych kontenerach (CSC). Każda beczka drewniana została zamocowana na specjalnych saniach i tak zaklinowana za pomocą stosownych środków, aby wykluczyć jej przemieszczanie się podczas przewozu.
- 249** Żelazocer stabilizowany przed korozją, zawierający nie mniej niż 10% żelaza, nie podlega RID.
- 250** Pozycja ta może być stosowana tylko do próbek substancji chemicznych pobranych do analizy w związku z wdrażaniem Konwencji o zakazie rozwijania, produkcji, gromadzenia i stosowania broni chemicznej i ich zniszczeniu. Transport materiałów pod tą pozycją powinien być zgodny z łańcuchem procedur nadzoru i bezpieczeństwa określonych przez Organizację ds. Zakazu Broni Chemicznej.
- Próbka chemiczna może być przewożona tylko pod warunkiem udzielenia uprzedniego zezwolenia wydanego przez władzę właściwą lub Dyrektora Generalnego Organizacji ds. Zakazu Broni Chemicznej oraz pod warunkiem, że próbka spełnia następujące przepisy:
- powinna być zapakowana zgodnie z instrukcją pakowania 623 Instrukcji Technicznych ICAO (patrz S-3-8 Suplementu); oraz
  - podczas przewozu do listu przewozowego powinna być dołączona kopia dokumentu zezwalającego na jego realizację, określającego ograniczenia ilościowe oraz warunki pakowania.
- 251** Pozycja ZESTAW CHEMICZNY lub ZESTAW PIERWSZEJ POMOCY jest przewidziana do stosowania w odniesieniu do skrzynek, obudów itp., zawierających małe ilości różnych materiałów niebezpiecznych, które są używane np. do celów medycznych, analitycznych, badania lub naprawy. Zestawy takie nie mogą zawierać materiałów niebezpiecznych, dla których w dziale 3.2 tabela A kolumna (7a) zamieszczono ilość „0”.
- Składniki nie mogą reagować niebezpiecznie (patrz „reakcje niebezpieczne” w 1.2.1). Ilość całkowita materiałów niebezpiecznych w każdym z zestawów nie powinna przekraczać albo 1 litr albo 1 kg. Grupa pakowania przypisana do zestawu nie powinna być ostrzejsza, niż grupy pakowania poszczególnych materiałów w zestawie.
- Jeżeli zestaw zawiera wyłącznie towary niebezpieczne, którym nie przypisano grup pakowania, to nie podaje się grupy pakowania w dokumencie przewozowym.
- Zestawy, które przewożone są w pojazdach w celu wykorzystania dla pierwszej pomocy lub do celów operacyjnych, nie podlegają RID.
- Zestawy chemiczne i zestawy pierwszej pomocy zawierające towary niebezpieczne w opakowaniu wewnętrznym w ilościach, których graniczna ilość dla ilości ograniczonych jest podana dla każdego materiału w dziale 3.2 tabela A kolumna (7a) i nie przekracza ilości granicznych dla ilości ograniczonych, mogą być przewożone według postanowień działu 3.4.
- 252** Roztwory wodne azotan amonu w stężeniu maksymalnie 80%, zawierające maksymalnie 0,2% materiału palnego, nie podlegają RID pod warunkiem, że azotan amonu pozostaje w roztworze przez cały okres przewozu.
- 266** Materiał ten, jeżeli zawiera mniej alkoholu, wody lub flegmatyzatora niż wskazano, to nie może być przewożony bez specjalnego zezwolenia władzy właściwej (patrz 2.2.1.1).
- 267** Materiały wybuchowe kruszące typu C zawierające chlorany, powinny być oddzielane od materiałów wybuchowych zawierających azotan amonu lub inne sole amonowe.
- 270** Roztwory wodne stałych azotanów nieorganicznych klasy 5.1 uważane są za niespełniające kryteria klasy 5.1, jeżeli stężenie materiału w roztworze, w najniższej temperaturze występującej podczas przewozu, jest nie większe niż 80% stężenia nasycenia.

- 271** Laktoza lub glukoza albo podobne materiały, mogą być używane jako flegmatyzatory pod warunkiem, że materiał zawiera nie mniej niż 90% masowych flegmatyzatora. Władza właściwa może zaklasyfikować te mieszaniny do klasy 4.1 na podstawie badań według Podręcznika badań i kryteriów, część I, rozdział 16, seria 6c) przeprowadzonych na nie mniej niż 3 sztukach przesyłek przygotowanych jak do przewozu. Mieszaniny zawierające nie mniej niż 98% masowych flegmatyzatora nie podlegają RID. Sztuki przesyłek zawierające mieszaniny z nie mniej niż 90% masowych flegmatyzatora nie wymagają zaopatrywania w nalepkę ostrzegawczą według wzoru nr 6.1.
- 272** Materiał ten nie może być przewożony na warunkach klasy 4.1, jeżeli nie jest to potwierdzone przez władzę właściwą (patrz UN 0143 lub UN 0150).
- 273** Maneb i preparaty manebu stabilizowane przeciw samonagrzewaniu nie powinny być klasyfikowane do klasy 4.2, jeżeli wykazano za pomocą badania, że materiał o objętości 1 m³ nie ulega samozapaleniu, a temperatura w środku próbki nie przekroczyła 200 °C, jeżeli była ona utrzymywana w temperaturze nie mniejszej niż 75 °C ± 2 °C w ciągu 24 godzin.
- 274** Obowiązują przepisy 3.1.2.8.
- 278** Materiały te powinny być sklasyfikowane i przewożone na podstawie zezwolenia władzy właściwej wydanego na podstawie wyników badań sztuki przesyłki przygotowanej jak do przewozu, według Podręcznika badań i kryteriów, część I, seria 2 oraz seria 6c) (patrz 2.2.1.1). Władza właściwa powinna określić grupę pakowania na podstawie kryteriów zawartych w 2.2.3 oraz typu opakowania użytego do badań serii 6c).
- 279** Materiał ten jest sklasyfikowany lub zaliczony do grupy pakowania w większym stopniu na podstawie doświadczeń ludzi niż w oparciu o ścisłe kryteria klasyfikacyjne podane w RID.
- 280** Pozycję tę stosuje się do urządzeń bezpieczeństwa używanych w pojazdach, statkach i samolotach: np. nadmuchiwalny poduszek powietrzny, moduły poduszek powietrzny, napinaczy wstępnych pasów bezpieczeństwa i urządzeń piromechanicznych, które zawierają towary niebezpieczne klasy 1 lub innych klas, jeżeli są one przewożone jako elementy składowe i jeżeli przedmioty te w stanie gotowym do wysyłki zostały zbadane zgodnie z Podręcznikiem badań i kryteriów, część I, seria badań 6c) i w trakcie badań nie stwierdzono wybuchu urządzenia, zniszczenia obudowy urządzenia lub naczynia ciśnieniowego, zagrożenia rozrzutem ani efektu cieplnego, które mogłyby utrudniać zwalczanie pożaru lub prowadzenie działań ratowniczych w bezpośrednim otoczeniu. Pozycja ta nie ma zastosowania do urządzeń ratowniczych opisanych w przepisie specjalnym 296 (nr UN 2990 i 3072).
- 282** (skreślony)
- 283** Przedmioty zawierające gaz i służące jako amortyzatory, włącznie z urządzeniami absorbującymi energię uderzenia lub resorami pneumatycznymi, nie podlegają RID po warunkiem, że:
- każdy przedmiot ma przestrzeń gazową o pojemności nie większej niż 1,6 litra i ciśnienie ładunku nie więcej niż 280 bar, przy czym iloczyn objętość (litry) i ciśnienia ładunku (bar) nie przekracza 80 (tj. 0,5 litra przestrzeni gazowej i 160 bar ciśnienia ładunku, 1 litr przestrzeni gazowej i 80 bar ciśnienia ładunku, 1,6 litra przestrzeni gazowej i 50 bar ciśnienia ładunku, 0,28 litra przestrzeni gazowej i 280 bar ciśnienia ładunku);
  - każdy przedmiot ma minimalne ciśnienie rozerwania 4-krotnie większe niż ciśnienie ładunku w 20°C dla produktów o przestrzeni gazowej nie większej niż 0,5 litra i 5-krotnie większe od ciśnienia ładunku dla produktów o przestrzeni gazowej większej niż 0,5 litra;
  - każdy przedmiot jest wykonany z materiału, który nie ulega fragmentacji w przypadku rozerwania;
  - każdy przedmiot jest wykonany zgodnie z normą zachowania jakości i zatwierdzony przez władzę właściwą; oraz
  - typ konstrukcji poddany był badaniu na działanie ognia, podczas którego w przedmiocie następowało obniżenie ciśnienia wskutek zniszczenia uszczelnienia przez ogień lub zadziałanie urządzenia zmniejszającego ciśnienie w taki sposób, że przedmiot nie ulega fragmentacji, ani nie zachowuje się jak rakietka.
- Patrz także 1.1.3.2 d) dla wyposażenia używanego przy eksploatacji pojazdu.
- 284** Generator tlenu chemiczny zawierający materiały utleniające, powinien spełniać następujące warunki:
- generator, który zawiera urządzenia uruchamiające z materiałem wybuchowym może być przewożony pod tą pozycją tylko wtedy, jeżeli został wyłączony z klasy 1 zgodnie z przepisami uwagi w 2.2.1.1.1 b);
  - generator, bez opakowania, powinien wykazywać odporność na uderzenie podczas badania na swobodny spadek z wysokości 1,8 m na sztywną niesprężystą płaską i poziomą powierzchnię, w pozycji najbardziej podatnej na uszkodzenie, bez utraty zawartości i bez jego uruchomienia;
  - jeżeli generator wyposażony jest w urządzenie uruchamiające, to powinien posiadać nie mniej niż 2 skuteczne zabezpieczenia zapobiegające przypadkowemu uruchomieniu.

- 286** Membrany filtracyjne z nitrocelulozy objęte tą pozycją, każdy o masie nie większej niż 0,5 g, nie podlegają RID, jeżeli umieszczone są pojedynczo w przedmiotach lub w uszczelnionych pakietach.
- 288** Materiały te mogą być sklasyfikowane i przewożone tylko na podstawie zezwolenia władzy właściwej wydanego na podstawie wyników badań serii 2 i serii 6c) Podręcznika badań i kryteriów część I, sztuk przesyłek przygotowanych jak do przewozu (patrz 2.2.1.1).
- 289** Urządzenia bezpieczeństwa, elektrycznie uruchamiane oraz pirotechniczne środki bezpieczeństwa zainstalowane w wagonach, pojazdach, statkach, samolotach lub w gotowych podzespołach, takich jak: kolumny kierownicy, panele drzwiowe, fotele itp., nie podlegają RID.
- 290** Jeżeli ten materiał promieniotwórczy odpowiada definicjom i kryteriom innych klas określonych w części 2, to powinien być sklasyfikowany następująco:
- Jeżeli materiał odpowiada kryteriom określonym w dziale 3.5 dla towarów niebezpiecznych w ilościach wyłączonych, to opakowania powinny odpowiadać wymaganiom w 3.5.2 i spełniać wymagania badania w 3.5.3. Wszystkie pozostałe stosowane przepisy dla materiału promieniotwórczego, sztuka przesyłki wyłączona, wymienione w 1.7.1.5 obowiązują bez odniesienia do innych klas.
  - Jeżeli ilość przekracza wartości granicznych podanych w 3.5.1.2, to materiał powinien być sklasyfikowany zgodnie z dominującym zagrożeniem dodatkowym. Dokument przewozowy powinien określać materiał poprzez numer UN i oficjalną nazwę przewozową, obowiązującą dla innej klasy, i powinien być uzupełniony przez nazwę obowiązującą dla materiału promieniotwórczego, sztuka przesyłki wyłączona, zgodnie z działem 3.2 tabela A kolumna (2). Materiał powinien być przewożony zgodnie z przepisami stosowanymi dla tego numeru UN. Nijżej podano przykład dla danych do dokumentu przewozowego:
„UN 1993 MATERIAŁ ZAPALNY CIEKŁY I.N.O. (mieszanina etanolu z toluenem), materiał promieniotwórczy, sztuka przesyłki wyłączona – ilość ograniczona, 3, GP II”
Ponadto obowiązują przepisy 2.2.7.2.4.1.
  - Przepisy działu 3.4 dla przewozu materiałów niebezpiecznych zapakowanych w ilościach ograniczonych nie obowiązują dla materiałów sklasyfikowanych zgodnie z punktem b).
  - Jeżeli materiał odpowiada przepisowi specjalnemu wyłączającemu ten materiał spod wszystkich przepisów dla towarów niebezpiecznych pozostałych klas, to powinien on być sklasyfikowany zgodnie z mającym zastosowanie numerem UN klasy 7 i obowiązują wszystkie przepisy określone w 1.7.1.5.
- 291** Gazy skroplone palne powinny znajdować się w elementach urządzeń chłodniczych. Elementy te powinny być wykonane i zbadane na nie mniej niż 3-krotne ciśnienie robocze urządzenia chłodniczego. Urządzenia chłodnicze powinny być tak zaprojektowane i zbudowane, że w normalnych warunkach przewozu utrzymają skroplony gaz i będzie wykluczone niebezpieczeństwo pęknięcia lub powstania rys w częściach będących pod ciśnieniem. Urządzenia chłodnicze i części konstrukcyjne do urządzeń chłodniczych nie podlegają RID, jeżeli zawierają mniej niż 12 kg gazu.
- 292** (skreślony)
- 293** Do zapalek stosuje się następujące definicje:
- zapalki sztormowe są to zapalki o główkach przygotowanych z wrażliwej na tarcie kompozycji zapalnej oraz kompozycji pirotechnicznej, które palą się małym płomieniem lub bez płomienia, ale z intensywnym wydzielaniem się ciepła;
  - zapalki bezpieczne są to zapalki w pudełkach, książeczkach lub są przymocowane do nich w taki sposób, że mogą zapalić się tylko przez potarcie o odpowiednio przygotowaną powierzchnię;
  - zapalki zawsze zapalne, są to zapalki, które można zapalać przez potarcie o twardą powierzchnię;
  - zapalki woskowane „Vesta” są to zapalki, które można zapalać przez potarcie o odpowiednio przygotowaną powierzchnię lub o twardą powierzchnię.
- 295** Nie jest wymagane, aby każdy akumulator był oznakowany odpowiednim napisem i odpowiednią nalepką ostrzegawczą, jeżeli takie oznakowanie umieszczane jest na ładunku paletyzowanym.
- 296** Pozycje te zawierają urządzenia ratownicze takie jak: tratwy ratunkowe, indywidualny sprzęt pływający i samonapełniające się pochylnie. Pozycja UN 2990 używana jest dla samonapełniających się urządzeń ratowniczych, Pozycja UN 3072 dla niesamonapełniających się urządzeń ratowniczych.
- Środki ratownicze mogą zawierać:
- urządzenia sygnałowe (klasa 1), które powinny zawierać naboje dymne i sygnałowe, umieszczone w opakowaniu, które zabezpieczy je przed przypadkowym uwolnieniem;
  - tylko UN 2990 może zawierać naboje o działaniu napędzającym z podklasy 1.4 i litery grupy zgodności S - dla mechanizmów samonapełniających się, pod warunkiem, że ilość materiału wybuchowego w środku ratowniczym nie jest większa niż 3,2 g;

- c) gazy sprężone lub skroplone klasy 2 zaliczone do grup A lub O, zgodnie z 2.2.2.1.3;
- d) baterie (akumulatory) (klasa 8) i baterie (akumulatory) litowe (klasa 9);
- e) środki pierwszej pomocy lub zestawy naprawcze, które zawierają nieznaczne ilości materiałów niebezpiecznych (np. materiały klasy 3, 4.1, 5.2, 8 lub 9);
- f) zapalki zawsze zapalne umieszczone w opakowaniu, które zabezpieczy je przed przypadkowym zadziałaniem.

Urządzenia ratownicze zapakowane w sztywnych odpornych opakowaniach zewnętrznych o całkowitej masie brutto do 40 kg i niezawierające innych towarów niebezpiecznych niż sprężone lub skroplone gazy klasy 2 grupy A lub O w naczyniach o pojemności nie więcej niż 120 ml, wbudowanych wyłącznie w celu aktywowania środka ratowniczego, nie podlegają RID.

298 (skreślony)

300 Mączki rybnej, odpadków rybnych i mączki krylowej nie wolno ładować, jeżeli temperatura w chwili ładowania jest większa niż 35 °C lub wynosi 5 °C więcej niż temperatura otoczenia, w zależności, która wartość jest większa.

302 Jednostki transportowe cargo fumigowane niezawierające innych towarów niebezpiecznych, podlegają tylko przepisom 5.5.2.

303 Naczynia powinny mieć przyporządkowany kod klasyfikacyjny zawartego w nim gazu lub mieszaniny gazów, zgodnie z przepisami rozdziału 2.2.2.

304 Ta pozycja powinna być stosowana tylko do przewozu nieruchomych akumulatorów zawierających suchy wodorotlenek potasu, przygotowanych do uruchomienia przed użyciem przez dodanie określonej ilości wody do każdego ogniwa.

305 Materiały te o maksymalnym stężeniu 50 mg/kg nie podlegają RID.

306 Pozycja ta może być zastosowana tylko w odniesieniu do materiałów, które są zbyt niewrażliwe, aby zostały zaklasyfikowane do klasy 1 podczas badania zgodnie z serią badań 2 (patrz Podręcznik badań i kryteriów, część I).

307 Pozycja ta może być zastosowana tylko dla jednorodnych mieszanin, w których azotan amonu, jako składnik główny, zawiera się w następujących wartościach granicznych:

- a) nie mniej niż 90% azotanu amonu i maksymalnie 0,2% całkowitej ilości materiałów palnych/organicznych, wyrażonych jako równoważnik węgla oraz ewentualnie dodanych materiałów nieorganicznych, które są obojętne w stosunku do azotanu amonu; lub
- b) więcej niż 70%, lecz mniej niż 90% azotanu amonu z innymi materiałami nieorganicznymi lub więcej niż 80%, lecz mniej niż 90% azotanu amonu w mieszaninach z węglanem wapnia i/lub z dolomitem i/lub z mineralnym siarczanem wapnia, jak również z maksymalnie 0,4% całkowitej ilości materiałów palnych / organicznych, wyrażonych jako równoważnik węgla; lub
- c) nawozy na bazie azotanu amonu typu azotowego, mieszaniny azotanu amonu i siarczanu amonu, zawierające więcej niż 45%, lecz mniej niż 70% azotanu amonu i maksymalnie 0,4% całkowitej ilości materiałów palnych/organicznych, wyrażonych jako równoważnik węgla, tak, aby suma procentowego składu azotanu amonu i siarczanu amonu przekroczyła 70%.

309 Pozycja ta dotyczy nieodczulonych emulsji, zawiesin i żeli, które składają się głównie z mieszaniny azotanu amonu i materiału palnego, i które przeznaczone są do produkcji materiału wybuchowego kruszącego typu E, wyłącznie po obróbce dodatkowej przed użyciem.

Mieszanina emulsji ma następujący typowy skład: 60-85% azotan amonu, 5-30% woda, 2-8% materiał palny, 0,5-4% emulgator, 0-10% rozpuszczalnego inhibitora płomieni, jak również dodatki śladowe. Azotan amonu może być częściowo zastąpiony przez inne nieorganiczne sole azotanowe.

Mieszanina zawiesin i żeli ma następujący typowy skład: 60-85% azotan amonu, 0-5% chloran sodu lub potasu, 0-17% azotan heksylu lub azotan metyloaminy, 5-30% woda, 2-15% materiał palny, 0,5 - 4% zagęszczacz, 0-10% rozpuszczalnego inhibitora płomieni, jak również dodatki śladowe. Azotan amonu może być częściowo zastąpiony przez inne nieorganiczne sole azotanowe.

Materiały powinny przejść z wynikiem pozytywnym badania 8 (a), (b) i (c) serii 8 według Podręcznika badań i kryteriów, część I, rozdział 18 i być dopuszczone przez władzę właściwą.

310 Wymagania w zakresie badań określone w części III, Podręcznika badań i kryteriów, część III, rozdział 38.3 nie dotyczą serii produkcyjnych zawierających nie więcej niż 100 ogniw i akumulatorów lub prototypów przedprodukcyjnych ogniw i akumulatorów, jeżeli te prototypy przewożone są do badań i zapakowane są zgodnie z 4.1.4.1 instrukcja pakowania P910.

Dokument przewozowy powinien zawierać następującą informację:

„PRZEWÓZ ZGODNY Z PRZEPISEM SPECJALNYM 310”.

Uszkodzone lub wadliwe ogniwa, akumulatory, lub ogniwa i akumulatory znajdujące się w urządzeniach powinny być przewożone zgodnie z przepisem specjalnym 376 i pakowane odpowiednio zgodnie z 4.1.4.1 instrukcja pakowania P908 lub 4.1.4.3 instrukcja pakowania LP904.

Ogniwa, akumulatory lub ogniwa i akumulatory znajdujące się w urządzeniach przewożonych do utylizacji lub recyklingu mogą być zapakowane zgodnie z przepisem specjalnym 377 i 4.1.4.1 instrukcja pakowania P909.

- 311** Materiały powinny być przewożone pod tą pozycją tylko za zezwoleniem władzy właściwej, wydanym na podstawie wyników odpowiednich badań, zgodnie z Podręcznikiem badań i kryteriów, część I. Opakowanie powinno być tak zabezpieczone, aby udział procentowy rozpuszczalnika w żadnym momencie podczas przewozu nie spadł poniżej wartości oznaczonej w zezwoleniu władzy właściwej.
- 312** Pojazdy napędzane silnikiem zasilanym ogniwem paliwowym powinny być przyporządkowane do UN 3166 POJAZD ZASILANY OGNIWEM PALIWOwym NA GAZ PALNY lub UN 3166 POJAZD ZASILANY OGNIWEM NA MATERIAŁ ZAPALNY CIEKŁY, odpowiednio. Te pozycje zawierają pojazdy elektryczne hybrydowe zasilane zarówno przez ogniwa paliwowe jak i przez akumulatory mokre, akumulatory sodowe, akumulatory z litem metalicznym lub akumulatory litowo-jonowe, przewożone z zainstalowanym(-i) akumulatorem(-ami).
- Inne pojazdy zawierające silnik wewnętrznego spalania powinny być przyporządkowane do pozycji UN 3166 POJAZD ZASILANY GAZEM PALNYM lub UN 3166 POJAZD ZASILANY MATERIAŁEM ZAPALNYM CIEKŁYM, odpowiednio. Te pozycje zawierają pojazdy elektryczne hybrydowe napędzane zarówno przez silnik spalania wewnętrznego jak i zasilane przez akumulatory mokre, akumulatory sodowe, akumulatory z litem metalicznym lub akumulatory litowo-jonowe, przewożone z zainstalowanym(-i) akumulatorem(-ami).
- Akumulatory litowe powinny spełniać wymagania z 2.2.9.1.7, chyba że w przepisie specjalnym 667 podano inaczej.
- 313** (skreślony)
- 314** a) Materiały te w podwyższonej temperaturze są skłonne do egzotermicznego rozkładu. Rozkład może zostać wywołany ciepłem lub zanieczyszczeniem [tj. sproszkowanymi metalami (żelazo, mangan, kobalt, magnez) i ich związkami].
- b) Podczas przewozu materiały te nie mogą być wystawione na bezpośrednie działanie promieniowania słonecznego i źródła ciepła i powinny być odstawiane w miejscach wystarczająco wentylowanych.
- 315** Pozycja ta nie może mieć zastosowania dla materiałów klasy 6.1, które odpowiadają kryteriom dla toksyczności inhalacyjnej dla grupy pakowania I, określonym w 2.2.61.1.8.
- 316** Pozycja ta odnosi się tylko do podchlorynu wapnia suchego przewożonego w niepokruszonych tabletkach.
- 317** Określenie „rozszczepialne - wyłączone” odnosi się tylko do tego materiału rozszczepialnego i sztuki przesyłki zawierającej materiał rozszczepialny, które są wyłączone zgodnie z 2.2.7.2.3.5.
- 318** Dla potrzeb dokumentacji, oficjalna nazwa przewozowa uzupełniana jest nazwą techniczną (patrz 3.1.2.8). Jeżeli przewożone materiały zakaźne nie są znane, jednak istnieje podejrzenie, że odpowiadają kryteriom warunków kategorii A i są zaklasyfikowane do UN 2814 lub 2900, to w liście przewozowym, po oficjalnej nazwie przewozowej, należy wpisać w nawiasach „Podejrzenie materiału zakaźnego kategorii A”.
- 319** Materiały, względnie sztuki przesyłek, które są zapakowane lub oznakowane zgodnie z instrukcją pakowania P650, nie podlegają żadnym dalszym przepisom RID.
- 320** (skreślony)
- 321** Te układy magazynowania powinny być zawsze uważane za zawierające wodór.
- 322** Towary te, jeżeli są przewożone w postaci niepokruszonych tabletek, to są przyporządkowane do grupy pakowania III.
- 323** (zarezerwowany)
- 324** Materiał ten o stężeniu maksymalnie 99% powinien być stabilizowany.
- 325** W przypadku heksafluorku uranu, nierozszczepialnego lub rozszczepialnego, wyłączonego, materiał należy przyporządkować do UN 2978.
- 326** W przypadku heksafluorku uranu rozszczepialnego, materiał należy przyporządkować do UN 2977.

- 327** Odpady pojemników aerozolowych przewożone pod tą pozycją (numerem UN) do przerobu lub utylizacji powinny być wysyłane zgodnie z 5.4.1.1.3. Nie muszą być chronione przed przemieszczeniem i przypadkowym opróżnieniem, pod warunkiem, że podjęto przedsięwzięcia dla uniemożliwienia niebezpiecznego wzrostu ciśnienia i tworzenia niebezpiecznej atmosfery. Odpady pojemników aerozolowych, z wyjątkiem nieszczelnych lub mocno zdeformowanych, powinny być pakowane zgodnie z instrukcją pakowania P207 i przepisem specjalnym pakowania PP87 lub instrukcją pakowania LP200 i przepisem specjalnym pakowania L2. Nieszczelne i mocno zdeformowane odpady pojemników aerozolowych powinny być przewożone w opakowaniach awaryjnych, pod warunkiem, że podjęto przedsięwzięcia dla uniemożliwienia niebezpiecznego wzrostu ciśnienia.

Uwaga: W przewozach morskich odpady pojemników aerozolowych nie powinny być przewożone w kontenerach zamkniętych.

- 328** Pozycję tą stosuje się dla wkładów do ogniw paliwowych, włącznie z wkładami do ogniw paliwowych zawartych w urządzeniu lub zapakowanych z urządzeniem. Wkłady do ogniw paliwowych wbudowane do układu ogniw paliwowych lub będących częścią takiego układu, uważa się jako wkłady do ogniw paliwowych zawarte w urządzeniu. Wkład do ogniw paliwowych jest to przedmiot, w którym zmagazynowane jest paliwo podawane przez zawór (zawory) do ogniwa paliwowego, sterujący (sterujące) przepływem paliwa do ogniwa paliwowego. Wkłady do ogniw paliwowych, włącznie z tymi, które zawarte są w urządzeniu, powinny być tak zaprojektowane i wykonane, aby podczas normalnych warunków przewozu uniemożliwione było uwolnienie paliwa.

Typy wkładów do ogniw paliwowych, w których stosuje się materiał ciekły jako paliwo, powinny być poddane badaniu na ciśnienie wewnętrzne przy ciśnieniu 100 kPa (ciśnienie manometryczne), bez wycieku.

Za wyjątkiem wkładów do ogniw paliwowych zawierających wodór w wodorku metalu i odpowiadających przepisowi specjalnemu 339, powinno być dowiedzione dla każdego typu ogniwa paliwowego, że wytrzyma on badanie na uderzenie przy swobodnym spadku z wysokości 1,2 m na niesprężystą powierzchnię w ustawieniu prowadzącym do najbardziej prawdopodobnej awarii układu opakowania, bez utraty zawartości.

Jeżeli akumulatory litowe metaliczne lub litowo-jonowe są zawarte w układzie ogniw paliwowych, to przesyłka powinna być nadawana pod tą pozycją i pod odpowiednią pozycją UN 3091 AKUMULATORY LITOWE METALICZNE W URZĄDZENIACH lub UN 3481 AKUMULATORY LITOWO-JONOWE ZAPAKOWANE Z URZĄDZENIAMI.

- 329** (zarezerwowany)
- 330** (skreślony)
- 331** (zarezerwowany)
- 332** Heksahydrat azotanu magnezu nie podlega RID.
- 333** Mieszanki etanolu i benzyny lub paliwa do silników Otto (np. pojazdów, silników stacjonarnych lub innych silników) klasyfikowane są do tej pozycji niezależnie od wahań lotności.
- 334** Wkład do ogniw paliwowych może zawierać aktywator, pod warunkiem, że jest on wyposażony w 2 niezależne urządzenia eliminujące niezamierzone zmieszanie z paliwem w normalnych warunkach przewozu.
- 335** Mieszanki materiałów stałych niepodlegające RID i materiały ciekłe lub stałe zagrażające środowisku są klasyfikowane do UN 3077 i mogą być przewożone pod tą pozycją pod warunkiem, że w chwili załadunku materiału lub zamykania opakowania, jednostki transportowej cargo nie jest widoczna wolna ciecz. Każda jednostka transportowa cargo przy zastosowaniu do przewozu luzem powinna być szczelna dla materiału ciekłego. Jeżeli w chwili załadunku mieszanki lub zamykania opakowania, jednostki transportowej cargo występują widoczne wycieki, to należy mieszankę przyporządkować do UN 3082. Szczelnie zamknięte opakowania i przedmioty, zawierające mniej niż 10 ml materiału ciekłego zagrażającego środowisku zaabsorbowanego w materiale stałym, przy czym pakunek lub przedmiot nie może zawierać fazy ciekłej, lub które zawierają mniej niż 10 g materiału stałego zagrażającego środowisku, nie podlegają RID.
- 336** Pojedyncza sztuka przesyłki z niepalnym materiałem stałym LSA-II lub LSA-III nie może podczas przewozu lotniczego wykazywać aktywności wyższej 3000 A₂.
- 337** Sztuka przesyłki typu B(U) lub typu B(M) nie może podczas przewozu lotniczego wykazywać aktywności większych niż:
- dla mało rozpraszalnych materiałów promieniotwórczych: jak określono w zatwierdzeniu dla wzoru sztuki przesyłki;
  - dla materiałów promieniotwórczych w postaci specjalnej: 3000 A₁ lub 10000 A₂ w zależności która wartość jest niższa, lub
  - dla wszystkich materiałów promieniotwórczych: 3000 A₂.

- 338** Każdy wkład do ogniwo paliwowych, który będzie przewożony pod tą pozycją i jest zaprojektowany do napełnienia gazem skroplonym palnym, powinien spełniać następujące przepisy:
- powinien być w stanie wytrzymać ciśnienie wynoszące co najmniej 2-krotność równoważnego ciśnienia zawartości w 55°C, bez rozszczelnienia lub zniszczenia.
  - nie może zawierać więcej niż 200 ml gazu skroplonego zapalnego, którego ciśnienie pary nie przekracza 1000 kPa w 55 °C, i
  - powinien przejść pomyślnie badanie w kąpeli wodnej opisane w 6.2.6.3.1.

- 339** Wkłady do ogniwo paliwowych zawierające wodór w wodorku metalu i które będą przewożone pod tą pozycją, powinny mieć pojemność wodną nie więcej niż 120 ml.

Ciśnienie we wkładzie do ogniwo paliwowego nie może przekraczać 5 MPa w 55 °C. Typ konstrukcji powinien wytrzymać ciśnienie odpowiadające 2-krotnemu ciśnieniu konstrukcyjnemu wkładu w 55 °C lub ciśnieniu konstrukcyjnemu wkładu w 55 °C powiększonemu o 200 kPa, w zależności od tego, które ciśnienie jest wyższe, bez wystąpienia nieszczelności lub zniszczenia. Ciśnienie, przy którym przeprowadzane jest to badanie, w badaniach na spadek i w badaniach na cykliczne napełnianie i opróżnianie z użyciem wodoru określane jest jako „minimalne ciśnienie rozrywające obudowę”.

Wkłady do ogniwo paliwowych powinny być napełnione według sposobu określonego przez producenta. Producent powinien dla każdego wkładu do ogniwo paliwowych udostępnić następujące informacje:

- badania przeprowadzane przed pierwszym i ponownym napełnieniem wkładu do ogniwo paliwowego;
- zalecane środki ostrożności i możliwe zagrożenia;
- metody dla określenia, kiedy osiągnięto napełnienie nominalne;
- minimalny i maksymalny zakres ciśnień;
- minimalny i maksymalny zakres temperatur, i
- przepisy specjalne, które należy spełnić przed pierwszym i ponownym napełnieniem, włącznie z rodzajem wyposażenia stosowanym dla pierwszego i ponownego napełnienia.

Wkłady do ogniwo paliwowych powinny być tak zaprojektowane i zbudowane, aby uniemożliwić wyciek paliwa w normalnych warunkach przewozu. Każdy typ konstrukcji wkładu, włącznie z wkładami będącymi częściami składowymi ogniwo paliwowego, powinien być poddany z wynikiem pozytywnym następującym badaniom:

Badanie na spadek

Badanie na spadek z wysokości 1,8 m na niesprężystą powierzchnię w 4 różnych ustawieniach:

- pionowo na koniec zawierający zawór odcinający;
- pionowo na koniec przeciwny do zaworu odcinającego
- poziomo na skierowany ku górze przebijak o średnicy 38 mm, i
- pod kątem 45° na koniec zawierający zawór odcinający.

Nie powinna być stwierdzona nieszczelność, przy użyciu roztworów zmydlających lub innych równoważnych środków, w każdym miejscu możliwej nieszczelności, jeżeli wkład jest napełniony do swojego nominalnego ciśnienia napełnienia. Wkład do ogniwo paliwowych powinien być poddany ostatecznie zniszczeniu pod ciśnieniem hydrostatycznym. Uzyskane ciśnienie rozerwania powinno przekroczyć 85% minimalnego ciśnienia rozrywającego obudowę.

Badanie na działanie ognia

Wkład do ogniwo paliwowych napełniony wodorem do pojemności nominalnej powinien być poddany badaniu na działanie ognia. Na tej podstawie stwierdza się, że typ konstrukcji wkładu, mogący zawierać urządzenie odpowietrzające, wytrzymuje badanie na działanie ognia, jeżeli:

- ciśnienie wewnętrzne wkładu spadnie do 0 bar ciśnienia manometrycznego, bez zniszczenia wkładu, lub
- wkład wytrzyma działanie ognia przez nie mniej niż 20 minut, bez zniszczenia.

Badanie odporności na cykliczne napełnianie i opróżnianie z użyciem wodoru

Przez to badanie powinno być udowodnione, że konstrukcyjna wartość graniczna obciążeń wkładu do ogniwo paliwowych nie będzie przekroczona podczas używania.

Wkład do ogniwo paliwowych powinien być cyklicznie napełniany od nie więcej niż 5% do nie mniej niż 95% nominalnej pojemności wodoru i opróżniany do nie więcej niż 5% nominalnej pojemności wodoru. Podczas napełniania powinno być osiągnięte nominalne ciśnienie napełnienia, a temperatura powinna

zawierać się w zakresie temperatur roboczych. Cykliczne napełnianie i opróżnianie powinno być powtórzone co najmniej 100 razy.

Po cyklicznym badaniu wkład do ogni w paliwowych powinien być napełniony i powinna być zmierzona pojemność wodna wyparta przez wkład. Na tej podstawie stwierdza się, że typ konstrukcyjny wkładu spełnił badanie cyklicznego napełniania i opróżniania, jeżeli pojemność wodna wyparta przez wkład cyklicznie napełniany i opróżniany nie przekracza pojemności wodnej wypartej przez wkład niepoddany cyklicznemu napełnianiu i opróżnianiu, napełniony do 95% pojemności nominalnej i pod ciśnieniem 75% minimalnego ciśnienia rozrywającego obudowę.

Badanie szczelności podczas wytwarzania

Każdy wkład do ogni w paliwowych powinien być sprawdzony na szczelność w $15\text{ °C} \pm 5\text{ °C}$, w trakcie obciążenia go ciśnieniem do jego ciśnienia nominalnego. Nie powinno być nieszczelności, stwierdzonej przez zastosowanie roztworu zmydlającego lub innego równoważnego środka w każdym miejscu możliwej nieszczelności.

Każdy wkład do ogni w paliwowych powinien być trwale oznakowany następującymi informacjami:

- a) nominalnym ciśnieniem napełnienia, w MPa;
- b) numerem seryjnym wkładu do ogni w paliwowych nadanym przez producenta lub jednorazowo nadawanym numerem identyfikacyjnym; i
- c) datą upływu ważności bazującą na maksymalnym okresie trwałości (rok w postaci 4 cyfr i miesiąc w postaci 2 cyfr).

- 340** Zestawy chemiczne, zestawy pierwszej pomocy i zestawy z żywicą poliestrową, zawierające w opakowaniu wewnętrznym towary niebezpieczne w ilościach nieprzekraczających ilości granicznych dla ilości wyłączonych stosowanych dla pojedynczych materiałów, podanych w dziale 3.2 tabela A kolumna (7b), mogą być przewożone zgodnie z przepisami działu 3.5. Pomimo, że materiały klasy 5.2 w dziale 3.2 tabela A kolumna (7b) nie są dopuszczone jako ilości wyłączone, to są one dopuszczone w takich zestawach i przyporządkowane są do kodu E2 (patrz 3.5.1.2).
- 341** (zarezerwowany)
- 342** Naczynia wewnętrzne ze szkła (jak ampułki lub kapsułki) przewidziane tylko do użycia w urządzeniach sterylizujących, jeżeli zawierają mniej niż 30 ml tlenu etylenu na opakowanie wewnętrzne i nie więcej niż 300 ml na opakowanie zewnętrzne, powinny być przewożone według przepisów działu 3.5 niezależnie od kodu E0 w dziale 3.2 tabela A kolumna (7b), pod warunkiem, że:
- a) po napełnieniu zostanie potwierdzona szczelność każdego naczynia wewnętrznego ze szkła, przez zanurzenie naczynia ze szkła w gorącej kąpeli wodnej o takiej temperaturze i na taki czas, aby zapewnić osiągnięcie ciśnienia wewnętrznego odpowiadającego ciśnieniu pary tlenu etylenu w temperaturze 55 °C . Naczynia wewnętrzne ze szkła wykazujące przy tym badaniu nieszczelność, zdeformowanie lub inne usterki, nie powinny być przewożone według tego przepisu specjalnego.
  - b) dodatkowo do opakowania wymaganego w 3.5.2, każde naczynie wewnętrzne ze szkła wkłada się do szczelnego worka z tworzywa sztucznego zgodnego z tlenkiem etylenu i będącego w stanie pomieścić zawartość naczynia wewnętrznego ze szkła w przypadku jego rozbicia lub nieszczelności, i
  - c) każde naczynie wewnętrzne ze szkła chroni się za pomocą środka (np. tulejki ochronne, materiał wyściełający) zapobiegającego przebiciu worka z tworzywa sztucznego w przypadku uszkodzenia opakowania (np. przez zgniecenie).
- 343** Ta pozycja obowiązuje dla ropy naftowej surowej zawierającej siarkowodor w stężeniu wystarczającym, aby gazy ulatniające się z ropy naftowej surowej stworzyły zagrożenie przy wdychaniu. Przyporządkowana grupa pakowania powinna być określona w zależności od zagrożenia zapalnością i zagrożenia przy wdychaniu, zgodnie ze stopniem zagrożenia.
- 344** Powinny być spełnione przepisy 6.2.6.
- 345** Ten gaz zawarty w otwartym naczyniu kriogenicznym o pojemności nie więcej niż 1 litr i podwójnych ściankach, które posiada próżnię pomiędzy wewnętrzną i zewnętrzną ścianką (izolacja próżniowa), nie podlega przepisom RID, pod warunkiem, że każde naczynie będzie przewożone w opakowaniu zewnętrznym z wystarczającym materiałem wyściełającym lub materiałem pochłaniającym, aby ochronić je przed uszkodzeniem przez uderzenie.
- 346** Naczynia kriogeniczne otwarte, odpowiadające przepisom instrukcji pakowania P203 z 4.1.4.1 i niezawierające innych towarów niebezpiecznych za wyjątkiem UN 1977 AZOT SCHŁODZONY SKROPLONY całkowicie wchłonięty przez materiał porowaty, nie podlegają innym przepisom RID.
- 347** Ta pozycja powinna być używana tylko wtedy, jeżeli wyniki badań serii 6 d) Podręcznika badań i kryteriów wskazują, że wszystkie zagrożenia wynikające z działania będą ograniczone do wnętrza sztuki przesyłki.

- 348** Akumulatory wyprodukowane po 31 grudnia 2011 r. powinny być oznakowane na obudowie zewnętrznej wartością energii nominalnej w watogodzinach (Wh).
- 349** Mieszaniny podchlorynów z solą amonową nie są dopuszczone do przewozu. UN 1791 PODCHLORYN, ROZTWÓR jest materiałem klasy 8.
- 350** Bromian amonu i jego roztwory wodne oraz mieszaniny bromianu z solą amonu nie są dopuszczone do przewozu.
- 351** Chloran amonu i jego roztwory wodne oraz mieszaniny chloranu z solą amonu nie są dopuszczone do przewozu.
- 352** Chloryn amonu i jego roztwory wodne oraz mieszaniny chlorynu z solą amonu nie są dopuszczone do przewozu.
- 353** Nadmanganian amonu i jego roztwory wodne oraz mieszaniny nadmanganianu z solą amonu są niedopuszczone do przewozu.
- 354** Ten materiał jest trujący przy wdychaniu.
- 355** Butle z tlenem dla celów ratunkowych przewożone pod tą pozycją powinny zawierać wbudowane naboje wyzwalające (naboje z urządzeniem uruchamiającym podklasy 1.4 grupa zgodności C lub S), bez zmieniania przez to zaklasyfikowania do klasy 2, pod warunkiem, że ilość całkowita deflagrującego materiału wybuchowego na butlę z tlenem nie przekracza 3,2 g. Butle gotowe do przewozu z wbudowanymi nabojami powinny być zaopatrzone w skuteczne urządzenia dla ochrony przed niezamierzonym zadziałaniem.
- 356** Układy magazynowania w wodorku metalu przewidziane do instalowania w wagonach, pojazdach, stawkach lub samolotach, przed przyjęciem do przewozu powinny być zatwierdzone przez władzę właściwą państwa producenta¹⁾. Dokument przewozowy powinien zawierać informację, że sztuka przesyłki została uznana przez władzę właściwą państwa producenta⁴⁾, lub razem z każdą przesyłką powinna być przewożona kopia zatwierdzenia przez władzę właściwą państwa producenta⁴⁾.
- 357** Ropa naftowa surowa zawierająca siarkowodór w stężeniu wystarczającym, aby gazy ulatniające się z ropy naftowej surowej stworzyły zagrożenie przy wdychaniu, powinna być nadawana jako UN 3494 ROPA NAFTOWA WYSOKOSIARKOWA ZAPALNA TRUJĄCA.
- 358** Roztwór alkoholowy nitrogliceryny zawierający więcej niż 1%, ale nie więcej niż 5% nitrogliceryny, może być zaklasyfikowany do klasy 3 do UN 3064, pod warunkiem że spełnione są wszystkie wymagania instrukcji pakowania P300 z 4.1.4.1.
- 359** Roztwór alkoholowy nitrogliceryny zawierający więcej niż 1%, ale nie więcej niż 5% nitrogliceryny, powinien być zaklasyfikowany do klasy 1 do UN 0144, jeżeli nie są spełnione wszystkie wymagania instrukcji pakowania P300 z 4.1.4.1.
- 360** Pojazdy zasilane tylko akumulatorami litowymi metalicznymi lub akumulatorami jonowo-litowymi powinny być zaklasyfikowane do UN 3171 pojazd akumulatorowy.
- 361** Ta pozycja odnosi się do kondensatorów dwuwarstwowych o zdolności do magazynowania energii większej niż 0,3 Wh. Kondensatory o zdolności magazynowania energii 0,3 Wh lub mniejszej nie podlegają przepisom RID. Jako zdolność do magazynowania energii rozumie się energię zgromadzoną przez kondensator, obliczoną przy nominalnym napięciu i nominalnej pojemności. Wszystkie kondensatory, do których stosuje się tą pozycję, włącznie z kondensatorami zawierającymi elektrolit niespełniający kryteriów jakiegokolwiek klasy dla towarów niebezpiecznych, powinny spełniać następujące wymagania:
- Kondensatory niewbudowane do urządzeń, powinny być przewożone w stanie nienaładowanym. Kondensatory wbudowane do urządzeń powinny być przewożone albo w stanie nienaładowanym albo powinny być chronione przed zwarcie;
  - Każdy kondensator powinien być chroniony podczas przewozu przed potencjalnym zagrożeniem wskutek zwarcia w następujący sposób:
    - jeżeli zdolność do magazynowania energii kondensatora wynosi nie więcej niż 10 Wh lub jeżeli zdolność do magazynowania energii każdego kondensatora w module wynosi nie więcej niż 10 Wh, to kondensator lub moduł powinien być chroniony przed zwarcie, lub powinien być wyposażony w metalowy łącznik biegunów; i
    - jeżeli zdolność do magazynowania energii kondensatora wynosi więcej niż 10 Wh lub jeżeli zdolność do magazynowania energii każdego kondensatora w module wynosi więcej niż 10 Wh, to kondensator lub moduł powinien być wyposażony w metalowy łącznik biegunów.
  - Kondensatory zawierające towary niebezpieczne powinny być tak zaprojektowane, aby wytrzymały różnicę ciśnień 95 kPa;

¹⁾ Jeżeli państwo producenta nie jest Państwem-Stroną RID, to zatwierdzenie powinno być uznane przez władzę właściwą Państwa-Strony RID.

- d) Kondensatory powinny być tak zaprojektowane i zbudowane, aby ciśnienie powstające w trakcie używania, było bezpiecznie zmniejszone przez zawór lub ustalone miejsce przelewu w obudowie. Każdy wyciek powstały przez zawór powinien być utrzymany w opakowaniu lub w urządzeniu w którym kondensator jest wbudowany; i
- e) Kondensatory powinny być oznakowane wartością zdolności do magazynowania energii w Wh.

Kondensatory zawierające elektrolit niespełniający kryteriów klasyfikacyjnych do jakiegokolwiek klasy towarów niebezpiecznych, włącznie z wbudowanymi w urządzeniu, nie podlegają innym przepisom RID.

Kondensatory zawierające elektrolit spełniający kryteria klasyfikacyjne do jakiegokolwiek klasy towarów niebezpiecznych, o zdolności do magazynowania energii maksymalnie 10 Wh, nie podlegają innym przepisom RID, jeżeli niezapakowane wytrzymają test na spadek z wysokości 1,2 m na sztywną powierzchnię, bez utraty zawartości.

Kondensatory zawierające elektrolit spełniający kryteria klasyfikacyjne do jakiegokolwiek klasy towarów niebezpiecznych, które nie są wbudowane do wyposażenia i o zdolności do magazynowania energii większej niż 10 Wh, podlegają przepisom RID

Kondensatory wbudowane w wyposażenie i zawierające elektrolit spełniający kryteria klasyfikacyjne do jakiegokolwiek klasy towarów niebezpiecznych, nie podlegają innym przepisom RID pod warunkiem, że wyposażenie mające odpowiednią wytrzymałość i budowę do jego przewidzianego użytkowania jest zapakowane w mocne opakowanie zewnętrzne wykonane z odpowiedniego materiału; opakowanie zewnętrzne powinno być tak zbudowane, aby zminimalizować niezamierzone zadziaływanie kondensatorów w trakcie przewozu. Duże odporne wyposażenie zawierające kondensatory może być nadawane do przewozu niezapakowane lub na paletach, jeżeli kondensatory są chronione przez to wyposażenie w taki sposób, jakby były zapakowane.

Uwaga: Kondensatory posiadające napięcie szczytkowe wynikające z ich konstrukcji (np. kondensatory asymetryczne), nie podlegają pod tą pozycję.

362 (zarezerwowany)

- 363** a) ta pozycja stosowana jest do silników lub maszyn zasilanych paliwami sklasyfikowanymi jako towary niebezpieczne, poprzez systemy spalania wewnętrznego lub przez ogniwa paliwowe (np. silniki spalinowe, generatory, kompresory, turbiny, jednostki grzewcze, itd.), za wyjątkiem wyposażenia pojazdów przyporządkowanych do UN 3166, o których mowa w przepisie specjalnym 666.

Uwaga: Ta pozycja nie ma zastosowania do urządzeń wymienionych w 1.1.3.2 a), d) i e), 1.1.3.3. i 1.1.3.7;

- b) silniki lub maszyny niezawierające paliw ciekłych lub gazowych i niezawierające innych towarów niebezpiecznych, nie podlegają RID.

Uwaga 1: Silnik lub maszyna uważana jest za niezawierającą paliwa ciekłego, jeżeli zbiornik paliwa ciekłego jest opróżniony i silnik lub maszyna nie mogą pracować z powodu braku paliwa. Części silnika lub maszyny takie jak przewody paliwowe, filtry paliwa i wtryskiwacze nie muszą być oczyszczone, opróżnione lub przepłukane, aby można było uznać, że zostały opróżnione z paliw ciekłych. Ponadto zbiornik paliwa ciekłego nie musi być oczyszczony lub przepłukany.

Uwaga 2: Silnik lub maszyna uważana jest za niezawierającą paliwa gazowego, jeżeli zbiornik gazu nie zawiera gazu ciekłego (dla gazów skroplonych), ciśnienie w zbiorniku nie przekracza 2 barów i zawór odcinający lub izolujący jest zamknięty i zabezpieczony;

- c) silniki lub maszyny zawierające paliwo spełniające kryteria klasyfikacyjne dla klasy 3 powinny być odpowiednio przyporządkowane do UN 3528 SILNIK SPALANIA WEWNĘTRZNEGO ZASILANY MATERIAŁEM ZAPALNYM CIEKŁYM lub UN 3528 SILNIK ZASILANY OGNIWEM PALIWOWYM NA MATERIAŁ ZAPALNY CIEKŁY lub UN 3528 MASZYNA SPALANIA WEWNĘTRZNEGO ZASILANE MATERIAŁEM ZAPALNYM CIEKŁYM lub UN 3528 MASZYNA ZASILANA OGNIWEM PALIWOWYM NA MATERIAŁ ZAPALNY CIEKŁY.

- d) silniki lub maszyny zawierające paliwo spełniające kryteria klasyfikacyjne dla gazów palnych klasy 2 powinny odpowiednio być przyporządkowane do UN 3529 SILNIK SPALANIA WEWNĘTRZNEGO ZASILANY GAZEM PALNYM lub UN 3529 SILNIK ZASILANY OGNIWEM PALIWOWYM NA GAZ PALNY lub UN 3529 MASZYNA SPALANIA WEWNĘTRZNEGO ZASILANE GAZEM PALNYM lub UN 3529 MASZYNA ZASILANE OGNIWEM PALIWOWYM NA GAZ PALNY.

Silniki lub maszyny zasilane zarówno gazem palnym jak i materiałem ciekłym zapalnym powinny być przyporządkowane do odpowiedniej pozycji w UN 3529.

- e) Silniki lub maszyny zawierające paliwa ciekłe spełniające kryteria klasyfikacyjne 2.2.9.1.10 dla materiałów zagrażających środowisku i niespełniające kryteriów klasyfikacyjnych dla innych klas,

powinny być przyporządkowane do UN 3530 SILNIK SPALANIA WEWNĘTRZNEGO lub UN 3530 MASZYNA SPALANIA WEWNĘTRZNEGO, odpowiednio.

- f) silniki lub maszyny mogą zawierać inne materiały niebezpieczne niż paliwa (np. akumulatory, gaśnice, akumulatory gazu sprężonego lub urządzenia bezpieczeństwa) potrzebne dla ich pracy lub bezpiecznego działania, i nie podlegają wtedy żadnym dodatkowym wymaganiom dotyczącym tych towarów niebezpiecznych, chyba że w RID określono inaczej. Jednakże akumulatory litowe powinny spełniać kryteria z 2.2.9.1.7, z wyjątkiem przypadków, gdy w przepisie specjalnym 667 określono inaczej.
- g) silniki lub maszyny nie podlegają żadnym innym wymaganiom RID jeżeli spełnione są następujące wymagania:
- i) silnik lub maszyna, włącznie z elementami zawierającymi towary niebezpieczne, powinna być zgodna z wymaganiami konstrukcyjnymi podanymi przez władzę właściwą kraju wytworzenia²⁾;
  - ii) wszystkie zawory lub otwory (np. urządzenia wentylacyjne) powinny być zamknięte na czas przewozu;
  - iii) silniki lub maszyny powinny być ustawione w położeniu zapobiegającym przypadkowemu wyciekowi towarów niebezpiecznych i zabezpieczone za pomocą środków mocujących, które pozwalają zapobiec ich przemieszczeniu podczas przewozu mogącemu spowodować zmianę ich położenia lub uszkodzenie;
  - iv) dla UN 3528 i UN 3530:
jeżeli silnik lub maszyna zawiera więcej niż 60 litrów paliwa ciekłego i ma pojemność większą niż 450 litrów, ale nie większą niż 3000 litrów, to silnik lub maszyna powinna być oznakowana nalepkami ostrzegawczymi na dwóch przeciwnych stronach, zgodnie z 5.2.2.
jeżeli silnik lub maszyna zawiera więcej niż 60 litrów paliwa ciekłego i ma pojemność większą niż 3000 litrów, to silnik lub maszyna powinna być oznakowana dużymi nalepkami ostrzegawczymi na dwóch przeciwnych stronach. Duże nalepki ostrzegawcze powinny odpowiadać nalepkom ostrzegawczym wymaganym w dziale 3.2 tabela A kolumna (5) i powinny spełniać wymagania podane w 5.3.1.7. Duże nalepki ostrzegawcze powinny być naniesione na tle o kontrastującym kolorze lub powinny mieć przerywaną albo ciągłą linię zewnętrznej krawędzi;
  - v) dla UN 3529:
jeżeli zbiornik paliwa silnika lub maszyny ma pojemność wodną większą niż 450 litrów, ale nie większą niż 1000 litrów, to silnik lub maszyna powinna być oznakowana nalepkami ostrzegawczymi na dwóch przeciwnych stronach, zgodnie z 5.2.2.
Jeżeli zbiornik paliwa silnika lub maszyny ma pojemność wodną większą niż 1000 litrów, to silnik lub maszyna powinna być oznakowana dużymi nalepkami ostrzegawczymi na dwóch przeciwnych stronach. Duże nalepki ostrzegawcze powinny odpowiadać nalepkom ostrzegawczym wymaganym w dziale 3.2 tabela A kolumna (5) i powinny spełniać wymagania podane w 5.3.1.7. Duże nalepki ostrzegawcze powinny być naniesione na tle o kontrastującym kolorze lub powinny mieć albo przerywaną albo ciągłą linię zewnętrznej krawędzi;
  - vi) dokument przewozowy zgodny z 5.4.1 jest wymagany tylko wtedy, gdy dla UN 3528 lub UN 3530 silnik lub maszyna zawiera więcej niż 1000 litrów paliwa ciekłego, lub gdy dla UN 3529 zbiornik paliwa ma pojemność wodną większą niż 1000 litrów.

Ten dokument przewozowy powinien zawierać dodatkową informację:

„PRZEWÓZ ZGODNY Z PRZEPISEM SPECJALNYM 363”.

- 364** Ten przedmiot może być przewożony zgodnie z działem 3.4 tylko wtedy, gdy sztuka przesyłki przygotowana jak do przewozu jest w stanie spełnić wymagania Podręcznika badań i kryteriów, części I, badania serii 6d) zgodnie z wymaganiami władzy właściwej.
- 365** Dla wyprodukowanych instrumentów i przedmiotów zawierających rtęć, patrz UN 3506.
- 366** Wyprodukowane instrumenty i przedmioty zawierające nie więcej niż 1 kg rtęci nie podlegają RID.
- 367** Dla potrzeb dokumentacji:

Oficjalna nazwa przewozowa „materiał pokrewny do farby” może być używana w przypadku sztuk przesyłek zawierających w jednej przesyłce „farbę” oraz „materiał pokrewny do farby”;

Oficjalna nazwa przewozowa „materiał pokrewny do farby żrący zapalny” może być używana w przypadku sztuk przesyłek zawierających w jednej przesyłce „farbę żrącą zapalną” oraz „materiał pokrewny do farby żrący zapalny”;

²⁾ Na przykład, zgodnie z odpowiednimi przepisami dyrektywy 2006/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 17 maja 2006 w sprawie maszyn, zmieniającej dyrektywę 95/16/WE (Dz.Urz. WE L 157 z 9 czerwca 2006, str. 24-86).

Oficjalna nazwa przewozowa „materiał pokrewny do farby zapalny żrący” może być używana dla sztuk przesyłek zawierających „farbę zapalną żrącą” i „materiał pokrewny do farby zapalny żrący” w tej samej sztuce przesyłki.

Oficjalna nazwa przewozowa „materiał pokrewny do farby drukarskiej” może być używana dla sztuk przesyłek zawierających „farbę drukarską” i „materiał pokrewny do farby drukarskiej” w tej samej sztuce przesyłki.

368 W przypadku heksafluorku uranu, nierozszczepialnego lub rozszczepialnego-wyłączonego, materiał klasyfikuje się do nr UN 3507 lub nr UN 2978.

369 Zgodnie z 2.1.3.5.3 a) materiał promieniotwórczy w wyłączonej sztuce przesyłki o właściwościach trujących i żrących zalicza się do klasy 6.1 z zagrożeniem dodatkowym działaniem promieniotwórczym i żrącym.

Heksafluorek uranu można zaklasyfikować do tej pozycji, wyłącznie jeżeli spełniono warunki podane pod 2.2.7.2.4.1.2, 2.2.7.2.4.1.5, 2.2.7.2.4.5.2 oraz, w przypadku materiału rozszczepialnego-wyłączonego, 2.2.7.2.3.5.

Oprócz przepisów mających zastosowanie do przewozu substancji klasy 6.1 z zagrożeniem dodatkowym działaniem żrącym stosuje się przepisy 5.1.3.2, 5.1.5.2.2, 5.1.5.4.1 b), 7.5.11 CW33 (3.1), (5.1) do (5.4) oraz (6).

Nie wymaga się umieszczenia nalepki ostrzegawczej klasy 7.

370 Pozycję tę stosuje się do:

- azotanu amonu zawierającego więcej niż 0,2% materiałów palnych, włącznie z materiałami organicznymi w przeliczeniu na węgiel, z wyłączeniem innych dodanych materiałów; oraz
- azotanu amonu zawierającego maksymalnie 0,2% materiałów palnych, włącznie z materiałami organicznymi w przeliczeniu na węgiel, z wyłączeniem domieszek innych materiałów, który daje wynik pozytywny badania przeprowadzonego zgodnie z serią badań 2 (patrz Podręcznik badań i kryteriów, część I). Patrz także nr UN 1942.

371 1. Pozycję tę stosuje się również do przedmiotów zawierających małe naczynie ciśnieniowe z urządzeniem uwalniającym. Takie przedmioty muszą spełniać następujące wymagania:

- a) pojemność wodna naczynia ciśnieniowego nie może być większa niż 0,5 litra, a ciśnienie robocze w temperaturze 15 °C nie może być wyższe niż 25 barów;
- b) minimalne ciśnienie rozrywające naczynia ciśnieniowego powinno stanowić nie mniej niż czterokrotność ciśnienia gazu w temperaturze 15 °C;
- c) każdy przedmiot powinien być produkowany w taki sposób, aby niezamierzone zapalenie lub uwolnienie zawartości było niemożliwe w normalnych warunkach manipulowania, pakowania, przewozu i użytkowania. Warunek ten można spełnić dzięki dodatkowemu urządzeniu zamykającemu połączonemu z aktywatorem;
- d) każdy przedmiot powinien być produkowany w taki sposób, aby zapobiec niebezpiecznym rozrzutom naczynia ciśnieniowego lub jego części;
- e) każde naczynie ciśnieniowe powinien być wykonane z materiału, który nie ulega fragmentacji w przypadku rozerwania;
- f) typ konstrukcji przedmiotu poddaje się badaniu na działanie ognia. W odniesieniu do takiego badania stosuje się przepisy określone w 16.6.1.2, poza g), 16.6.1.3.1-16.6.1.3.6, 16.6.1.3.7 b) oraz 16.6.1.3.8 Podręcznika badań i kryteriów. Należy wykazać, że w przedmiocie następuje obniżenie ciśnienia wskutek zniszczenia uszczelnienia przez ogień lub zadziałanie urządzenia zmniejszającego ciśnienie w taki sposób, że naczynie ciśnieniowe nie ulega fragmentacji oraz że przedmiot lub jego części nie zostają wyrzucone na odległość większą niż 10 metrów;
- g) typ konstrukcji przedmiotu poddaje się następującemu badaniu. Należy użyć mechanizmu stymulującego w celu zainicjowania działania jednego przedmiotu w środku opakowania. Poza sztuką przesyłki nie powinno nastąpić żadne niebezpieczne oddziaływanie, takie jak rozerwanie sztuki przesyłki lub przebicie opakowania przez kawałki metalu lub przez naczynie.

2. Producent powinien sporządzić dokumentację techniczną dotyczącą typu konstrukcji, sposobu wykonania oraz badań i ich wyników. Producent powinien zastosować procedury zapewniające, aby przedmioty produkowane seryjnie charakteryzowała wysoka jakość, aby były zgodne z typem konstrukcji oraz spełniały wymagania określone w 1. Na wniosek władzy właściwej producent udostępnia wymienione informacje.

372 Pozycję tę stosuje się do kondensatorów asymetrycznych o zdolności do magazynowania energii powyżej 0,3 Wh. Kondensatory o zdolności do magazynowania energii równej 0,3 Wh lub mniejszej nie podlegają przepisom RID.

Zdolność do magazynowania energii oznacza ilość energii magazynowanej w kondensatorze, którą oblicza się na podstawie poniższego równania

$$Wh = \frac{1}{2} C_N (U_R^2 - U_L^2) \times \frac{1}{3600}$$

przyjmując nominalną pojemność (C_N), napięcie znamionowe (U_R) oraz dolną granicę napięcia znamionowego (U_L).

Wszystkie kondensatory asymetryczne, do których zastosowanie ma ta pozycja, powinny spełniać następujące warunki:

- a) kondensatory lub moduły powinny być zabezpieczone przed zwarcie;
- b) kondensatory powinny być zaprojektowane i zbudowane w taki sposób, aby możliwe było bezpieczne obniżenie ciśnienia, które może wzrosnąć podczas użytkowania, przez otwór wentylacyjny lub słaby punkt w obudowie kondensatora. Jakakolwiek ciecz, która uwolni się podczas obniżania ciśnienia powinna zostać pozostać w opakowaniu lub w urządzeniu, w którym kondensator jest zainstalowany;
- c) na kondensatorach powinna być podana wartość zdolności do magazynowania energii w Wh; oraz
- d) kondensatory zawierające elektrolit spełniający kryteria klasyfikacyjne którejkolwiek klasy towarów niebezpiecznych powinny być tak skonstruowane, aby wytrzymały różnicę ciśnień 95 kPa.

Kondensatory zawierające elektrolit niespełniający kryteriów klasyfikacyjnych żadnej klasy towarów niebezpiecznych, w tym kondensatory w module lub zamontowane w urządzeniu, nie podlegają przepisom RID.

Kondensatory zawierające elektrolit spełniający kryteria klasyfikacyjne którejkolwiek klasy towarów niebezpiecznych, których zdolność do magazynowania energii jest równa 20 Wh lub mniejsza, w tym kondensatory w module, nie podlegają innym przepisom RID, o ile niezapakowane bez utraty zawartości przejdą z wynikiem pozytywnym badanie na swobodny spadek z wysokości 1,2 m na niesprężystą powierzchnię.

Kondensatory zawierające elektrolit spełniający kryteria klasyfikacyjne którejkolwiek klasy towarów niebezpiecznych, które nie są zainstalowane w urządzeniu i których zdolność do magazynowania energii przekracza 20 Wh, podlegają przepisom RID.

Kondensatory zainstalowane w urządzeniu i zawierające elektrolit spełniający kryteria klasyfikacyjne którejkolwiek klasy towarów niebezpiecznych nie podlegają innym przepisom RID, pod warunkiem, że urządzenie to jest zapakowane w mocne opakowanie zewnętrzne wykonane z odpowiedniego materiału, o odpowiedniej wytrzymałości i konstrukcji, uwzględniającej jego przewidywane przeznaczenie i wykonane w taki sposób, aby uniemożliwiało przypadkowe zadziałanie kondensatorów podczas przewozu. Urządzenia wielkogabarytowe zawierające kondensatory mogą być nadawane do przewozu nieopakowane lub na paletach, pod warunkiem, że urządzenia te zapewniają kondensatorom równoważną ochronę.

Uwaga: Niezależnie od postanowień tego przepisu specjalnego kondensatory asymetryczne niklowo-węglowe zawierające elektrolity zasadowe klasy 8 powinny być przewożone jako UN 2795 AKUMULATORY MOKRE NAPEŁNIONE ZASADĄ elektryczne.

373 Detektory promieniowania neutronowego zawierające bezciśnieniowy trifluorek boru mogą być przewożone w ramach tej pozycji, pod warunkiem, że spełnione są następujące warunki:

- a) każdy detektor promieniowania powinien spełniać poniższe warunki:
  - i) ciśnienie absolutne w każdym detektorze nie powinno być wyższe niż 105 kPa w temperaturze 20 °C;
  - ii) ilość gazu nie powinna przekraczać 13 g na detektor;
  - iii) każdy detektor powinien być produkowany zgodnie z zatwierdzonym programem zapewnienia jakości;

Uwaga: Do tego celu można zastosować normę ISO 9001.

- iv) każdy detektor promieniowania neutronowego powinien posiadać spawaną konstrukcję metalową z twardo lutowanym ceramiczno-metalowym przepustem zespołu. Detektory te powinny posiadać minimalne ciśnienie rozrywające wynoszące 1800 kPa, jak wskazano w badaniach dopuszczenia typu; oraz
  - v) przed napełnieniem każdy detektor powinien zostać poddany badaniu szczelności według standardu $1 \times 10^{-10} \text{ cm}^3/\text{s}$;
- b) detektory promieniowania przewożone jako pojedyncze komponenty powinny być przewożone w następujący sposób:

- i) powinny być pakowane w uszczelnione wewnętrzne wykładziny z tworzywa sztucznego z wystarczającą ilością materiału absorpcyjnego lub adsorpcyjnego dla zaabsorbowania lub zaadsorbowania całej ilości gazu;
  - ii) powinny być pakowane w mocne opakowanie zewnętrzne. Gotowa sztuka przesyłki powinna być na tyle mocna, aby przejść z wynikiem pozytywnym badanie na swobodny spadek z wysokości 1,8 m bez wycieku zawartości gazu z detektorów;
  - iii) całkowita ilość gazu we wszystkich detektorach nie powinna przekraczać 52 g na opakowanie zewnętrzne;
- c) gotowe systemy detekcji promieniowania neutronowego zawierające detektory promieniowania spełniające warunki określone w a) należy przewozić w następujący sposób:
- i) detektory powinno się umieszczać w mocnej uszczelnionej obudowie;
  - ii) obudowa powinna zawierać wystarczającą ilość materiału absorpcyjnego lub adsorpcyjnego dla zaabsorbowania lub zaadsorbowania całej ilości gazu;
  - iii) gotowe systemy powinno się pakować w mocne opakowanie zewnętrzne, które jest w stanie przejść z wynikiem pozytywnym badanie na swobodny spadek z wysokości 1,8 m bez wycieku zawartości gazu z detektorów, chyba że zewnętrzna obudowa systemu zapewnia równoważną ochronę.

Instrukcja pakowania P200 określona w 4.1.4.1 nie ma zastosowania.

W dokumencie przewozowym należy umieścić następującą informację:

„PRZEWÓZ ZGODNY Z PRZEPISEM SPECJALNYM 373”.

Detektory promieniowania neutronowego zawierające nie więcej niż 1 g trifluorku boru, w tym detektory z połączeniami ze szkła pośredniego, nie podlegają przepisom RID, jeżeli spełniają one wymagania określone w a) i są pakowane zgodnie z b). Systemy detekcji promieniowania zawierające takie detektory nie podlegają przepisom RID, jeżeli są pakowane zgodnie z c).

374 (zarezerwowany)

375 Materiały te przewożone w opakowaniach pojedynczych lub opakowaniach kombinowanych zawierających nie więcej niż 5 l materiałów ciekłych na opakowanie pojedyncze lub opakowanie wewnętrzne lub nie więcej niż 5 kg netto materiałów stałych na opakowanie pojedyncze lub opakowanie wewnętrzne nie podlegają żadnym innym przepisom RID, pod warunkiem, że opakowania spełniają wymagania podane w 4.1.1.1, 4.1.1.2 oraz 4.1.1.4–4.1.1.8.

376 Ogniwa lub akumulatory litowo-jonowe oraz ogniwa lub akumulatory litowe metaliczne ocenione jako uszkodzone lub wadliwe w taki sposób, że nie są zgodne z typem badanym zgodnie z mającymi zastosowanie przepisami Podręcznika badań i kryteriów, powinny być zgodne z wymaganiami niniejszego przepisu specjalnego.

Niniejszy przepis specjalny obejmuje między innymi:

- ogniwa lub akumulatory, które ze względów bezpieczeństwa uznano za wadliwe;
- ogniwa lub akumulatory z objawami wycieku lub gazowania;
- ogniwa lub akumulatory, z wadami, których nie można zdefiniować przed przewozem; lub
- ogniwa lub akumulatory z uszkodzeniami fizycznymi lub mechanicznymi.

Uwaga: Przy badaniu, czy akumulator jest uszkodzony lub wadliwy należy uwzględnić rodzaj akumulatora oraz jego poprawny i niepoprawny sposób użytkowania.

O ile nie wskazano inaczej w niniejszym przepisie specjalnym, ogniwa i akumulatory powinny być przewożone zgodnie z przepisami mającymi zastosowanie do nr UN 3090, UN 3091, UN 3480 i UN 3481, z wyjątkiem przepisu specjalnego 230.

Na sztukach przesyłek odpowiednio umieszcza się oznaczenie

„AKUMULATORY LITOWO – JONOWE USZKODZONE/WADLIWE” lub

„AKUMULATORY LITOWE METALICZNE USZKODZONE/WADLIWE”.

Ogniwa i akumulatory powinny być pakowane zgodnie z odpowiednimi instrukcjami pakowania P908 lub LP904 określonymi w 4.1.4.1 i 4.1.4.3.

Ogniwa i akumulatory, które mogą ulec szybkiemu rozkładowi, zagrażają niebezpieczną reakcją, zapaleniem lub wydzielaniem znacznych ilości ciepła, niebezpiecznym wydzielaniem trujących, żrących lub palnych gazów lub par w normalnych warunkach przewozu, nie powinny być przewożone, chyba że na warunkach zatwierdzonych przez władzę właściwą jednego z Państw-Stron RID, która może również uznać zatwierdzenie wydane przez władzę właściwą państwa niebędącego stroną RID, pod warunkiem że to

zatwierdzenie zostało wydane zgodnie z procedurami stosowanymi w RID, ADR, ADN, Kodeksie IMDG lub Instrukcjach technicznych ICAO. W takim przypadku ogniwa i akumulatory przyporządkowane są do kategorii transportowej 0.

- 377** Ogniwa i akumulatory litowo-jonowe i litowe metaliczne oraz urządzenia zawierające takie ogniwa i akumulatory przewożone w celu utylizacji lub recyklingu, pakowane razem z akumulatorami nielitowymi lub bez takich akumulatorów, mogą być pakowane zgodnie z instrukcją pakowania P909 określoną w 4.1.4.1.

Takie ogniwa i akumulatory nie podlegają wymaganiom podanym w 2.2.9.1.7 a) – e).

Na sztukach przesyłek umieszcza się napis „AKUMULATORY LITOWE DO UTYLIZACJI” lub „AKUMULATORY LITOWE DO RECYKLINGU”.

Akumulatory zidentyfikowane jako uszkodzone lub wadliwe powinny być przewożone zgodnie z przepisem specjalnym 376 i pakowane odpowiednio zgodnie z instrukcją pakowania P908 podaną w 4.1.4.1 lub z instrukcją pakowania LP904 podaną w 4.1.4.3.

- 378** Detektory promieniowania zawierające ten gaz w naczyniach ciśnieniowych jednorazowego napełniania niespełniających wymagań działu 6.2 i 4.1.4.1 instrukcja pakowania P200 mogą być przewożone pod tą pozycją pod warunkiem, że:

- a) ciśnienie robocze w każdym naczyniu nie przekracza 50 barów;
- b) pojemność naczynia nie przekracza 12 litrów;
- c) minimalne ciśnienie rozrywające każdego naczynia wynosi nie mniej niż 3-krotność ciśnienia roboczego, jeżeli zamontowane jest urządzenie obniżające ciśnienie i nie mniej niż 4-krotność ciśnienia roboczego, jeżeli nie ma urządzenia obniżającego ciśnienie;
- d) każde naczynie ciśnieniowe wykonane jest z materiału, który nie będzie rozpadał się w przypadku pęknięcia;
- e) każdy detektor wykonany jest zgodnie z zatwierdzonym programem zapewnienia jakości;

Uwaga: Do tego celu może być zastosowana norma ISO 9001.

- f) detektory przewożone są w wytrzymałym opakowaniu zewnętrznym. Kompletne opakowanie powinno wytrzymać badanie na spadek z wysokości 1,2 m bez uszkodzenia detektora lub pęknięcia opakowania zewnętrznego. Urządzenia zawierające detektory powinny być pakowane w wytrzymałe opakowania zewnętrzne, chyba że urządzenie, w którym znajduje się detektor, zapewnia mu równoważny poziom ochrony; oraz
- g) dokument przewozowy zawiera następującą informację:
„PRZEWÓZ ZGODNY Z PRZEPISEM SPECJALNYM 378”.

Detektory promieniowania, w tym detektory w systemach detekcji promieniowania, nie podlegają pozostałym wymaganiom RID, jeżeli detektory te spełniają wymagania z a) do f) powyżej i pojemność naczyń detektora nie przekracza 50 ml.

- 379** Amoniak bezwodny zaadsorbowany lub zaabsorbowany w materiale stałym zawarty w systemie dozowania amoniaku lub zawarty w naczyniu przewidzianym jako część takiego systemu, nie podlega pozostałym przepisom RID, jeżeli będą przestrzegane następujące wymagania:

- a) adsorpcja lub absorpcja ma następujące właściwości:
  - i) ciśnienie w naczyniu w 20 °C jest niższe niż 0,6 bara;
  - ii) ciśnienie w naczyniu w 35 °C jest niższe niż 1,0 bar;
  - iii) ciśnienie w naczyniu w 85 °C jest niższe niż 12 barów;
- b) materiał adsorpcyjny lub absorpcyjny nie ma właściwości niebezpiecznych z klas 1 do 8;
- c) maksymalna zawartość amoniaku w naczyniu wynosi 10 kg; i
- d) naczynia zawierające zaadsorbowany lub zaabsorbowany amoniak spełniają następujące wymagania:
  - i) naczynia są powinny być wykonane z materiału zgodnego z amoniakiem jak określono w normie ISO 11114-1:2012;
  - ii) naczynia i ich elementy zamykające powinny być hermetycznie uszczelnione i być zdolne do utrzymania wytwarzanego amoniaku;
  - iii) każde naczynie powinno być zdolne do wytrzymania ciśnienia powstającego w 85 °C z rozszerzaniem objętościowym nie większym niż 0,1%;

- iv) każde naczynie powinno być wyposażone w urządzenie umożliwiające usuwanie gazu w przypadku, gdy ciśnienie przekroczy 15 barów, bez gwałtownego rozerwania, eksplozji lub pęknięcia; i
- v) każde naczynie powinno być zdolne do wytrzymania ciśnienia 20 barów bez wycieku, gdy urządzenie obniżające ciśnienie jest wyłączone.

Jeżeli naczynie przewożone jest w dozowniku amoniaku, to powinno być połączone z dozownikiem w taki sposób, aby połączenie gwarantowało taką samą wytrzymałość jak pojedyncze naczynie.

Własności wytrzymałości mechanicznej wymienione w tym przepisie specjalnym powinny być zbadane przy użyciu prototypu naczynia i/lub dozownika napełnionego do pojemności nominalnej przy podnoszeniu temperatury aż do osiągnięcia określonego ciśnienia.

Wyniki badania powinny być udokumentowane, identyfikowalne i na żądanie władzy właściwej powinny być jej przekazywane.

380 (zarezerwowany)

381 (zarezerwowany)

382 Kulki polimeryczne mogą być wykonane z polistyrenu, poli(metakrylanu metylu) lub z innych materiałów polimerycznych. Jeżeli może być wykazane, że nie jest wydzielana para palna skutkująca wytworzeniem atmosfery palnej, zgodnie z badaniem U1 (metody badawcze materiałów zdolnych do wydzielania pary palnej) w Podręczniku badań i kryteriów, część III, rozdział 38.4.4, to kulki polimeryczne ekspandujące nie muszą być klasyfikowane pod tym numerem UN. To badanie powinno być przeprowadzane tylko w przypadku rozważania deklasyfikacji materiału.

383 Piłeczki do tenisa stołowego wyprodukowane z celuloidu nie podlegają przepisom RID, jeżeli masa netto każdej piłeczki do tenisa stołowego nie przekracza 3,0 g i masa całkowita piłeczek do tenisa stołowego nie przekracza 500 g na opakowanie.

384 (zarezerwowany)

385 Ta pozycja stosowana jest do pojazdów napędzanych silnikami wewnętrznego spalania zasilanymi materiałem zapalnym ciekłym lub gazem palnym lub zasilane ogniwami paliwowymi.

Pojazdy elektryczne hybrydowe napędzane zarówno przez silnik wewnętrznego spalania jak i zasilane przez akumulatory mokre, akumulatory sodowe, akumulatory litowe metaliczne lub akumulatory litowo-jonowe, przewożone z zainstalowanym(-i) akumulatorem(-ami) powinny być przyporządkowane do tej pozycji. Pojazdy zasilane przez akumulatory mokre, akumulatory sodowe, akumulatory litowe metaliczne lub akumulatory litowo-jonowe, przewożone z zainstalowanym(-i) akumulatorem(-ami) powinny być przyporządkowane do UN 3171 POJAZD AKUMULATOROWY (patrz przepis specjalny 240).

Dla celów tego przepisu specjalnego, pojazdy są samobieżnymi urządzeniami przeznaczonymi do przewozu jednej lub więcej osób lub towarów. Przykładami takich pojazdów są samochody, motocykle, ciężarówki, lokomotywy, skutery, trój- i czterokołowe pojazdy lub motocykle, kosiarki samobieżne, samobieżne urządzenia rolnicze i budowlane, łodzie i statki powietrzne.

Towary niebezpieczne takie jak akumulatory, poduszki powietrzne, gaśnice, akumulatory hydrauliczne gazowe, urządzenia bezpieczeństwa i inne integralne części pojazdu niezbędne dla jego działania lub bezpieczeństwa kierującego pojazdem lub pasażerów, powinny być bezpiecznie zainstalowane w pojeździe i nie podlegają pozostałym wymaganiom RID. Jednakże, akumulatory litowe powinny spełniać wymagania z 2.2.9.1.7, za wyjątkiem przypadków, gdy przepis specjalny 667 przewiduje inaczej.

386 Materiały stabilizowane przez kontrolę temperatury nie są dopuszczone do przewozu kolejną (patrz 2.2.41.2.3). Jeżeli jest stosowana stabilizacja chemiczna, to osoba przekazująca sztukę przesyłki, DPPL lub cysternę do przewozu powinna zapewnić, aby poziom stabilizacji był wystarczający dla ochrony materiału w sztuce przesyłki, DPPL lub cysternie przed niebezpieczną polimeryzacją przy średniej temperaturze zawartości 50 °C lub 45 °C w cysternie przenośnej. Jeżeli stabilizacja chemiczna jest niewystarczająca przy niższych temperaturach podczas przewidzianego czasu przewozu, to przewóz kolejowy jest niedozwolony. Jako wskaźniki powinny być wzięte pod uwagę między innymi pojemność i geometria opakowania, DPPL lub cysterny, skuteczność przewidzianej izolacji, temperatura materiału w czasie przekazywania do przewozu, czas trwania przewozu i warunki temperaturowe otoczenia typowo występujące w czasie przewozu (biorąc pod uwagę również porę roku), efektywność i inne własności stosowanego stabilizatora, stosowaną kontrolę temperatury narzuconą przez przepisy (np. wymagania dla ochrony przed źródłami ciepła, włącznie z innymi towarami przewożonymi w wyżej wymienionej temperaturze otoczenia) i inne istotne czynniki.

387 -

499 (zarezerwowany)

500 (skreślony)

501 Naftalen stopiony - patrz UN 2304.

- 502** UN 2002 CELULOID, ODPAD oraz UN 2006 TWORZYWA SZTUCZNE NA BAZIE NITROCELULOZY SAMONAGRZEWAJĄCE SIĘ, I.N.O., są materiałami klasy 4.2.
- 503** Fosfor biały stopiony - patrz UN 2447.
- 504** UN 1847 SIARCZEK POTASU UWODNIONY zawierający nie mniej niż 30% wody krystalizacyjnej, UN 1849 SIARCZEK SODU UWODNIONY, zawierający nie mniej niż 30% wody krystalizacyjnej i UN 2949 WODOROSIARCZEK SODU UWODNIONY, zawierający nie mniej niż 25% wody krystalizacyjnej, są materiałami klasy 8.
- 505** UN 2004 AMIDEK MAGNEZU jest materiałem klasy 4.2.
- 506** Metale ziem alkalicznych i stopy metali ziem alkalicznych w postaci piroforycznej są materiałami klasy 4.2.
UN 1869 MAGNEZ lub STOPY MAGNEZU, zawierające więcej niż 50% magnezu w granulach, wiórach, taśmach, są materiałami klasy 4.1.
- 507** UN 3048 PESTYCYD FOSFORU GLINU z dodatkami hamującymi wydzielanie gazów zapalnych trujących, jest materiałem klasy 6.1.
- 508** UN 1871 WODOREK TYTANU i UN 1437 WODOREK CYRKONU są materiałami klasy 4.1. UN 2870 BOROWODOREK GLINU jest materiałem klasy 4.2.
- 509** UN 1908 CHLORYN, ROZTWÓR jest materiałem klasy 8.
- 510** UN 1755 KWAS CHROMOWY, ROZTWÓR jest materiałem klasy 8.
- 511** UN 1625 AZOTAN RĘCI (II), UN 1627 AZOTAN RĘCI (I) i UN 2727 AZOTAN TALU są materiałami klasy 6.1. Azotan toru stały, azotan uranylu heksahydrat, roztwór i azotan uranylu stały, są materiałami klasy 7.
- 512** UN 1730 PENTACHLOREK ANTYMONU CIEKŁY, UN 1731 PENTACHLOREK ANTYMONU, ROZTWÓR, UN 1732 PENTAFLUOREK ANTYMONU i UN 1733 TRICHLOREK ANTYMONU są materiałami klasy 8.
- 513** UN 0224 AZYDEK BARU suchy lub zwilżony, zawierający mniej niż 50% masowych wody nie jest dopuszczony do przewozu kolejną. UN 1571 AZYDEK BARU ZWILŻONY, zawierający nie mniej niż 50% masowych wody jest materiałem klasy 4.1, UN 1854 STOPY BARU PIROFORYCZNE są materiałami klasy 4.2, UN 1445 CHLORAN BARU, UN 1446 AZOTAN BARU, UN 1447 NADCHLORAN BARU STAŁY, UN 1448 NADMANGANIAN BARU, UN 1449 NADTLENEK BARU, UN 2719 BROMIAN BARU, UN 2741 PODCHLORYN BARU, zawierające więcej niż 22% aktywnego chloru, UN 3405 CHLORAN BARU, ROZTWÓR i UN 3406 NADCHLORAN BARU, ROZTWÓR są materiałami klasy 5.1, UN 1565 CYJANEK BARU i UN 1884 TLENEK BARU są materiałami klasy 6.1.
- 514** UN 2464 AZOTAN BERYLU jest materiałem klasy 5.1.
- 515** UN 1581 CHLOROPIKRYNA I BROMEK METYLU, MIESZANINA i UN 1582 CHLOROPIKRYNA I CHLOREK METYLU, MIESZANINA, są materiałami klasy 2.
- 516** UN 1912 CHLOREK METYLU I DICHLOROMETAN, MIESZANINA, są materiałami klasy 2.
- 517** UN 1690 FLUOREK SODU STAŁY, UN 1812 FLUOREK POTASU STAŁY, UN 2505 FLUOREK AMONU, UN 2674 FLUOROKRZEMIAN SODU, UN 2856 FLUOROKRZEMIANY, I.N.O., UN 3415 FLUOREK SODU, ROZTWÓR i UN 3422 FLUOREK POTASU, ROZTWÓR są materiałami klasy 6.1.
- 518** UN 1463 TRITLENEK CHROMU BEZWODNY jest materiałem klasy 5.1.
- 519** UN 1048 BROMOWODÓR BEZWODNY jest materiałem klasy 2.
- 520** UN 1050 CHLOROWODÓR BEZWODNY jest materiałem klasy 2.
- 521** Chloryny i podchloryny stałe są materiałami klasy 5.1.
- 522** UN 1873 KWAS NADCHLOROWY, roztwór wodny, zawierający więcej niż 50%, lecz nie więcej niż 72% masowych kwasu jest materiałem klasy 5.1. Roztwory kwasu nadchlorowego zawierające więcej niż 72% masowych kwasu albo mieszaniny kwasu nadchlorowego z cieczami innymi niż woda, nie są dopuszczone do przewozu.
- 523** UN 1382 SIARCZEK POTASU BEZWODNY i UN 1385 SIARCZEK SODU BEZWODNY oraz ich hydraty zawierające mniej niż 30% wody krystalizacyjnej, a także UN 2318 wodorosiarczek sodu, zawierający mniej niż 25% wody krystalizacyjnej, są materiałami klasy 4.2.
- 524** UN 2858 CYRKON SUCHY o grubości nie mniej niż 18 µm jest materiałem klasy 4.1.
- 525** Roztwory cyjanków nieorganicznych o całkowitej zawartości jonów cyjankowych powyżej 30%, powinny być klasyfikowane do grupy pakowania I, roztwory o całkowitej zawartości jonów cyjankowych więcej niż 3% i nie więcej niż 30%, do grupy pakowania II, a roztwory o całkowitej zawartości jonów cyjankowych powyżej 0,3% i maksymalnie 3%, do grupy pakowania III.

- 526 UN 2000 CELULOID jest przedmiotem klasy 4.1.
- 527 (zarezerwowany)
- 528 UN 1353 WŁÓKNA lub TKANINY IMPREGNOWANE NISKO ZNITROWANĄ NITROCELULOZĄ I.N.O. nieulegające samonagrzewaniu, są materiałami klasy 4.1.
- 529 UN 0135 PIORUNIAN RTĘCI ZWILŻONY zawierający co najmniej 20% masowych wody lub mieszaniny alkohol/woda nie jest dopuszczony do przewozu koleją. Chlorek rtęci (kalomel) jest materiałem klasy 6.1 (UN 2025).
- 530 UN 3293 HYDRAZYNA, ROZTWÓR WODNY, zawierający maksymalnie 37% masowych hydrazyny, jest materiałem klasy 6.1.
- 531 Mieszaniny o temperaturze zapłonu poniżej 23 °C i zawierające więcej niż 55% nitrocelulozy, o dowolnej zawartości azotu lub zawierające nie więcej niż 55% nitrocelulozy o zawartości azotu 12,6% masowych w suchej masie, są materiałami klasy 1 (patrz UN 0340 lub 0342) lub klasy 4.1 (UN 2555, 2556 lub 2557).
- 532 UN 2672 AMONIAK, ROZTWÓR zawierający co najmniej 10% lecz maksymalnie 35% amoniaku jest materiałem klasy 8.
- 533 UN 1198 FORMALDEHYD, ROZTWÓR ZAPALNY jest materiałami klasy 3. Formaldehyd, roztwór niezapalny, zawierający mniej niż 25% formaldehydu, nie podlega RID.
- 534 Pomimo, że benzyna silnikowa może w niektórych warunkach klimatycznych mieć prężność pary w 50 °C większą niż 110 kPa (1,10 bar), ale nie większą niż 150 kPa (1,50 bar), to nadal powinna być zaklasyfikowana do materiałów mających prężność pary w 50 °C nie większej niż 110 kPa (1,1 bar).
- 535 UN 1469 AZOTAN OŁOWIU, UN 1470 NADCHLORAN OŁOWIU STAŁY i UN 3408 NADCHLORAN OŁOWIU, ROZTWÓR są materiałami klasy 5.1.
- 536 Naftalen, stały - patrz UN 1334.
- 537 UN 2869 TRICHLOREK TYTANU, MIESZANINA niepiroforyczna jest materiałem klasy 8.
- 538 Siarka (w stanie stałym) - patrz UN 1350.
- 539 Roztwory izocyjanianów o temperaturze zapłonu 23 °C lub powyżej są materiałem klasy 6.1.
- 540 UN 1326 HAFN, PROSZEK ZWILŻONY, UN 1352 TYTAN, PROSZEK ZWILŻONY lub UN 1358 CYRKON, PROSZEK ZWILŻONY, zawierające więcej niż 25% wody, są materiałami klasy 4.1.
- 541 Mieszaniny nitrocelulozy o zawartości wody, alkoholu lub plastyfikatora niższej niż ustalona wartość, są materiałami klasy 1.
- 542 Talk zawierający tremolit i/lub aktyolit jest objęty tą pozycją.
- 543 UN 1005 AMONIAK BEZWODNY, UN 3318 AMONIAK, ROZTWÓR WODNY, zawierający więcej niż 50% amoniaku i UN 2073 amoniak roztwór wodny, zawierający więcej niż 35%, lecz nie więcej niż 50% amoniaku, są materiałami klasy 2. Roztwór amoniaku zawierający nie więcej niż 10% amoniaku nie podlega RID.
- 544 UN 1032 DIMETYLOAMINA, UN 1036 ETYLOAMINA, UN 1061 METYLOAMINA BEZWODNA i UN 1083 TRIMETYLAMINA BEZWODNA są materiałami klasy 2.
- 545 UN 0401 SIARCZEK DIPIKRYLU ZWILŻONY, zawierający mniej niż 10% masowych wody jest materiałem klasy 1.
- 546 UN 2009 CYRKON SUCHY, w postaci blach, taśm lub spiral, cieńszych niż 18µm, jest materiałem klasy 4.2. Cyrkon suchy, blachy, taśmy lub spirale o grubsze niż 254 µm, nie podlega RID.
- 547 UN 2210 MANEB lub UN 2210 MANEB, PREPARATY, w postaci podatnej na samonagrzewanie są materiałami klasy 4.2.
- 548 Chlorosilany, które w zetknięciu z wodą wydzielają gazy palne, są materiałami klasy 4.3.
- 549 Chlorosilany o temperaturze zapłonu poniżej 23 °C i które w zetknięciu z wodą nie wydzielają gazów palnych, są materiałami klasy 3. Chlorosilany o temperaturze zapłonu wyższej niż 23 °C i które w zetknięciu z wodą nie wydzielają gazów palnych, są materiałami klasy 8.
- 550 UN 1333 CER w płytach, sztabach lub prętach, jest materiałem klasy 4.1.
- 551 Roztwory tych izocyjanianów mające temperaturę zapłonu niższą niż 23°C są materiałami klasy 3.
- 552 Metale i stopy metali sproszkowane lub w innej postaci zapalnej, podatne na samozapalenie, są materiałami klasy 4.2. Metale i stopy metali sproszkowane lub w innej postaci, które w zetknięciu z wodą wydzielają gazy palne, są materiałami klasy 4.3.

- 553** Ta mieszanina nadtlenu wodoru i kwasu nadoctowego, stabilizowana, nie może podczas badania laboratoryjnego (patrz Podręcznik badań i kryteriów, część II, rozdział 20), ani detonować, ani ulegać deflagracji, ani wykazywać efektów podczas ogrzewania pod zamknięciem, ani wykazywać energii wybuchu. Preparat powinien być termicznie stabilny (temperatura samoprzyspieszającego się rozkładu 60 °C lub wyższa dla sztuki przesyłki 50 kg), a dla cieczy zgodnych z kwasem nadoctowym powinno być zastosowane odczulanie. Preparaty niespełniające tych kryteriów są uważane za materiały klasy 5.2 [patrz Podręcznik badań i kryteriów, część II rozdział 20.4.3 g)].
- 554** Wodorki metali, które w zetknięciu z wodą wydzielają gazy palne, są materiałami klasy 4.3, UN 2870 BOROWODOREK GLINU lub UN 2870 BOROWODOREK GLINU W URZĄDZENIACH, są materiałami klasy 4.2.
- 555** Pyły i proszki metali, nietrujące, w postaci niepodatnej na samozapalenie, które jednakże w zetknięciu z wodą wydzielają gazy palne, są materiałami klasy 4.3.
- 556** Związki metaloorganiczne i ich roztwory, które są samozapalne, są materiałami klasy 4.2. Roztwory zapalne związków metaloorganicznych w takich stężeniach, że w zetknięciu z wodą nie wydzielają się gazy palne w niebezpiecznych ilościach, ani nie ulegają samozapaleniu, są materiałami klasy 3.
- 557** Pyły i proszki metali w postaci piroforycznej są materiałami klasy 4.2.
- 558** Metale i stopy metali w postaci piroforycznej są materiałami klasy 4.2. Metale i stopy metali, które w zetknięciu z wodą nie wydzielają gazów palnych i nie są piroforyczne lub samozapalne, ale które ulegają łatwo zapaleniu, są materiałami klasy 4.1.
- 559** (skreślony)
- 560** Materiał o podwyższonej temperaturze ciekły i.n.o (włącznie ze stopionym metalem i stopioną solą) o temperaturze nie niższej niż 100 °C i w przypadku materiałów mających temperaturę zapłonu, o temperaturze poniżej tej temperatury zapłonu, jest materiałem klasy 9 (UN 3257).
- 561** Chloromrówczany o dominujących właściwościach żrących są materiałami klasy 8.
- 562** Związki metaloorganiczne samozapalne są materiałami klasy 4.2. Związki metaloorganiczne reagujące z wodą, zapalne, są materiałami klasy 4.3.
- 563** UN 1905 KWAS SELENOWY jest materiałem klasy 8.
- 564** UN 2443 TLENOTRICHLOREK WANADU, UN 2444 TETRACHLOREK WANADU i UN 2475 TRICHLOREK WANADU, są materiałami klasy 8.
- 565** Odpady bliżej nieokreślone pochodzące z leczenia medycznego/weterynaryjnego ludzi/zwierząt lub z badań biologicznych, które zawierają materiały klasy 6.2, powinny być zaklasyfikowane do tej pozycji. Odkazone odpady szpitalne lub odpady powstałe w wyniku badań biologicznych, które zawierają materiały zakaźne, nie podlegają przepisom klasy 6.2.
- 566** UN 2030 HYDRAZYNA, ROZTWÓR WODNY, zawierający więcej niż 37% masowych hydrazyny jest materiałem klasy 8.
- 567** (skreślony)
- 568** UN 0224 AZYDEK BARU o zawartości wody niżej niż ustalona granica jest materiałem klasy 1 i nie jest dopuszczony do przewozu koleją.
- 569-**
- 579** (zarezerwowany)
- 580** (skreślony)
- 581** Pozycja ta obejmuje mieszaniny propadienu z od 1% do 4% metyloacetyleny, oraz następujące mieszaniny:

Mieszanina	Zawartość, w % objętościowych			Dozwolona nazwa techniczna na potrzeby 5.4.1.1
	Metyloacetylen i propadien, nie więcej niż	Propan i propylen, nie więcej niż	Węglowodory nasycone C ₄ , nie mniej niż	
P1	63	24	14	„Mieszanina P1”
P2	48	50	5	„Mieszanina P2”

582 Pozycja ta obejmuje mieszaniny gazów oznaczone literą R ..., o następujących właściwościach:

Mieszanina	Maksymalna prężność pary w 70 °C (MPa)	Minimalna gęstość w 50 °C (kg/l)	Dozwolona nazwa techniczna na potrzeby przepisu 5.4.1.1
F1	1,3	1,30	„Mieszanina F1”
F2	1,9	1,21	„Mieszanina F2”
F3	3,0	1,09	„Mieszanina F3”

Uwaga 1: Trichlorofluorometan (gaz chłodniczy R 11), 1,1,2-trichloro-1,2,2-trifluoroetan (gaz chłodniczy R 113), 1,1,1-trichloro-2,2,2-trifluoroetan (gaz chłodniczy R 113a) 1-chloro-1,2,2-trifluoroetan (gaz chłodniczy R 133) i 1-chloro-1,1,2-trifluoroetan (gaz chłodniczy R 133b) nie są materiałami klasy 2. Mogą być jednak wprowadzane do składu mieszanin F1 do F3.

Uwaga 2: Gęstości odniesienia odpowiadają gęstościom dichlorofluorometanu (1,30 kg/l), dichlorodifluorometanu (1,21 kg/l) oraz chlorodifluorometanu (1,09 kg/l).

583 Pozycja ta obejmuje, między innymi, mieszaniny gazów o następujących właściwościach:

Mieszanina	Maksymalna prężność pary w 70 °C (MPa)	Minimalna gęstość w 50 °C (kg/l)	Dozwolona nazwa techniczna ^{a)} na potrzeby przepisu 5.4.1.1
A	1,1	0,525	„Mieszanina A” lub „butan”
A01	1,6	0,516	„Mieszanina A01” lub „butan”
A02	1,6	0,505	„Mieszanina A02” lub „butan”
A0	1,6	0,495	„Mieszanina A0” lub „butan”
A1	2,1	0,485	„Mieszanina A1”
B1	2,6	0,474	„Mieszanina B1”
B2	2,6	0,463	„Mieszanina B2”
B	2,6	0,450	„Mieszanina B”
C	3,1	0,440	„Mieszanina C” lub „propan”

^{a)} Przy przewozie w zbiornikach nazwy handlowe „butan” i „propan” mogą być zastosowane tylko dodatkowo.

584 Gaz ten nie podlega RID, jeżeli:

- w stanie gazowym zawiera maksymalnie 0,5% powietrza,
- zawarty jest w metalowych kapsułkach (nabojach – ang. sodor, sparklet), które są wolne od defektów mogących zmniejszyć ich wytrzymałość,
- zapewniona jest szczelność zamknięcia kapsułki,
- kapsułka zawiera maksymalnie 25 g tego gazu,
- kapsułka zawiera maksymalnie 0,75 g tego gazu na cm³ pojemności.

585 (skreślony)

586 Hafn, tytan i cyrkon, proszek powinny zawierać widoczny nadmiar wody. Hafn, tytan i cyrkon, proszek, zwilżone, wytwarzane mechanicznie o rozmiarach cząstek nie mniej niż 53 µm, wytwarzane chemicznie o rozmiarach cząstek nie mniejszych niż 840 µm, nie podlegają RID.

587 Stearynian baru i tytanian baru nie podlegają RID.

588 Bromek glinu i chlorek glinu w stałej uwodnionej formie nie podlegają RID.

589 (skreślony)

590 Chlorek żelaza (III) heksahydrat nie podlega RID.

591 Siarczek ołowiu zawierający maksymalnie 3% wolnego kwasu nie podlega RID.

592 Nieoczyszczone próżne opakowania, włącznie z próżnymi DPPL i opakowaniami dużymi, próżne wagony-cysterny, próżne cysterny odejmowalne, próżne cysterny przenośne, próżne kontenery-cysterny, próżne kontenery małe, które zawierały ten materiał, nie podlegają RID.

593 Gaz ten, przeznaczony do chłodzenia np. próbek medycznych lub biologicznych, jeżeli znajduje się w naczyniach o podwójnych ścianach, spełniających przepisy instrukcji pakowania P203 Przepisy dla otwartych naczyń kriogenicznych - punkt (6) z 4.1.4.1, nie podlega RID, za wyjątkiem podanym w 5.5.3.

594 Następujące przedmioty wyprodukowane i napełnione zgodnie z przepisami stosowanymi w państwie producenta nie podlegają RID:

- a) UN 1044 GAŚNICE zabezpieczone przed przypadkowym rozładowaniem, jeżeli:
- są zapakowane w wytrzymałe opakowania zewnętrzne; lub
  - są to duże gaśnice spełniające wymagania specjalnego przepisu pakowania PP91, zawartego w instrukcji pakowania P003 zawartej w 4.1.4.1;
- b) UN 3164 PRZEDMIOTY CIŚNIENIOWE PNEUMATYCZNE lub PRZEDMIOTY CIŚNIENIOWE HYDRAULICZNE zaprojektowane w taki sposób, aby wytrzymały naprężenia większe niż pochodzące od ciśnienia wewnętrznego gazu, dzięki przeniesieniu sił, wytrzymałości wewnętrznej lub konstrukcji, jeżeli zapakowane są w mocne opakowania zewnętrzne.
- Uwaga:** „Przepisy stosowane w państwie producenta” oznaczają przepisy mające zastosowanie w państwie producenta lub przepisy mające zastosowanie w państwie użytkownika.
- 596** Pigmenty kadmowe, takie jak: siarczki kadmu, sulfoselenki kadmu i sole kadmu wyższych kwasów tłuszczowych (np. stearynian kadmu), nie podlegają RID.
- 597** Kwas octowy, roztwór zawierający maksymalnie 10% masowych kwasu, nie podlega RID.
- 598** Następujące przedmioty nie podlegają RID:
- a) akumulatory nowe, jeżeli:
- są zabezpieczone przed zsunięciem, upadkiem lub uszkodzeniem;
  - są wyposażone w urządzenia nośne, jeżeli nie mogą być spiętrzane na np. paletach;
  - nie mają na zewnątrz niebezpiecznych alkalicznych lub kwaśnych pozostałości;
  - są zabezpieczone przed zwarcie.
- b) akumulatory używane, jeżeli:
- ich obudowy nie są uszkodzone;
  - są zabezpieczone przed wyciekami, zsunięciem, upadkiem lub uszkodzeniem, np. przez spiętrzenie na paletach;
  - nie mają na zewnątrz niebezpiecznych alkalicznych lub kwaśnych pozostałości;
  - są zabezpieczone przed zwarcie.
- Określenie „akumulatory używane” oznacza akumulatory przewożone do odzysku materiałów po zakończeniu ich normalnego użytkowania.
- 599** (skreślony).
- 600** Pentatlenek wanadu stopiony i zestalony nie podlega RID.
- 601** Gotowe produkty farmaceutyczne (leki), które są wyprodukowane i zapakowane w opakowania przeznaczone do sprzedaży detalicznej lub do dystrybucji na użytek osobisty lub domowy, nie podlegają RID.
- 602** Siarczki fosforu, które zawierają wolny żółty lub biały fosfor, nie są dopuszczone do przewozu.
- 603** Cyjanowódor bezwodny nieodpowiadający opisowi dla UN 1051 lub UN 1614 nie jest dopuszczony do przewozu. Cyjanowódor (kwas pruski) zawierający mniej niż 3% wody jest stabilny, jeżeli wartość pH wynosi $2,5 \pm 0,5$, a ciecz jest klarowna i bezbarwna.
- 604** (skreślony)
- 605** (skreślony)
- 606** (skreślony)
- 607** Mieszaniny azotanu potasu i azotynu sodu z solą amonową nie są dopuszczone do przewozu.
- 608** (skreślony)
- 609** Tetranitrometan mający palne zanieczyszczenia nie jest dopuszczony do przewozu.
- 610** Materiał ten, jeżeli zawiera więcej niż 45% cyjanowodoru, to nie jest dopuszczony do przewozu.
- 611** Azotan amonu zawierający więcej niż 0,2% materiałów palnych (włącznie z materiałami organicznymi w przeliczeniu na węgiel) nie jest dopuszczony do przewozu, chyba że jest składnikiem materiału lub przedmiotu klasy 1.
- 612** (zarezerwowany)
- 613** Roztwór kwasu chlorowego, zawierający więcej niż 10% kwasu lub mieszaniny kwasu chlorowego z cieczą inną niż woda, nie jest dopuszczony do przewozu.
- 614** 2,3,7,8-tetrachlorodibenzo-p-dioksyna (TCDD) w stężeniach uważanych za silnie trujące, zgodnie z kryteriami w 2.2.61.1, nie jest dopuszczona do przewozu.

- 615 (zarezerwowany)
- 616 Materiały zawierające więcej niż 40% ciekłych estrów azotanowych powinny pozytywnie przechodzić badanie na wypacanie wymienione w 2.3.1.
- 617 Dodatkowy rodzaj materiału wybuchowego oraz jego nazwa handlowa powinny być naniesione na sztukę przesyłki.
- 618 W naczyniach zawierających buta-1,2-dien, stężenie tlenu w fazie gazowej nie powinno przekraczać 50 ml/m³.
- 619-
- 622 (zarezerwowany)
- 623 UN 1829 TRITLENEK SIARKI powinien być stabilizowany inhibitorem. Tritlenek siarki o czystości nie mniejszej niż 99,95%, niestabilizowany (bez inhibitora) nie jest dopuszczony do przewozu kolejną. Tritlenek siarki o czystości nie mniejszej niż 99,95%, może być przewożony w cysternach w transporcie drogowym bez inhibitora, pod warunkiem, że jego temperatura będzie utrzymywana na poziomie 32,5 °C lub wyższym.
- 625 Sztuki przesyłek zawierające te przedmioty powinny być oznakowane w następujący sposób: „UN 1950 AEROZOLE”.
- 626 -
- 631 (zarezerwowany)
- 632 Materiał ten uważany jest za samozapalny (piroforyczny).
- 633 Sztuki przesyłek i kontenery małe z tym materiałem powinny być zaopatrzone w następujący napis: „TRZYMAĆ Z DALEKA OD ŹRÓDEŁ ZAPŁONU”. Napis ten powinien być w języku państwa nadania, a ponadto, jeżeli język ten nie jest językiem angielskim, francuskim, niemieckim lub włoskim, to również w języku angielskim, francuskim, niemieckim lub włoskim, chyba że w umowach zawartych między państwami uczestniczącymi w przewozie ustalono inaczej.
- 634 (skreślony)
- 635 Sztuki przesyłek zawierające te przedmioty zaopatruje się tylko wtedy w nalepkę ostrzegawczą nr 9, jeżeli przedmiot jest całkowicie zamknięty w opakowaniu, skrzyni lub w innym środku opakowaniowym w sposób uniemożliwiający szybką identyfikację przedmiotu.
- 636 a) Ogniwa znajdujące się w urządzeniu nie mogą podczas przewozu tak rozładować się, że napięcie w obwodzie otwartym spadnie poniżej 2 wolt lub 2/3 napięcia nierozładowanego ogniwa - zależnie od tego, które napięcie jest niższe.
- b) aż do punktu pośredniego przetwarzania:
- ogniwa i akumulatory litowe o masie brutto nie większej niż 500 g każde lub ogniwa litowo-jonowe o energii nominalnej w watogodzinach nie większej niż 20 Wh, akumulatory litowo-jonowe o energii nominalnej nie większej niż 100 Wh, ogniwa litowe metaliczne o zawartości litu nie większej niż 1 g i akumulatory litowe metaliczne o łącznej zawartości litu nie większej niż 2 g, niezawarte w urządzeniu, zbierane i przekazywane do przewozu w celu posortowania, utylizacji lub recyklingu, a także
  - ogniwa i akumulatory litowe zawarte w urządzeniach pochodzących z gospodarstw domowych zbierane i przekazywane do przewozu w celu oczyszczenia, demontażu, utylizacji lub recyklingu.
- Uwaga:** „Urządzenia z gospodarstw domowych” oznaczają urządzenia pochodzące z prywatnych gospodarstw domowych i urządzenia pochodzące ze źródeł komercyjnych, przemysłowych, instytucjonalnych lub innych, które ze względu na właściwości i ilości podobne są do tych z prywatnych gospodarstw domowych. Urządzenia używane podobnie, zarówno w prywatnych gospodarstwach domowych jak u innych użytkowników, powinny być w każdym przypadku uznawane za urządzenia z prywatnych gospodarstw domowych.
- nie podlegają innym przepisom RID włącznie z przepisem specjalnym 376 i przepisem 2.2.9.1.7, jeżeli spełniają następujące warunki:
- i) stosowane są przepisy z 4.1.4.1 instrukcja pakowania P909 za wyjątkiem dodatkowych wymagań 1 i 2;
  - ii) wprowadzono system zapewnienia jakości w celu zapewnienia, aby łączna masa ogniw lub akumulatorów na wagon lub kontener wielki nie przekroczy 333 kg;
- Uwaga:** Łączna ilość ogniw i akumulatorów litowych w mieszaninie może być oceniona metodą statystyczną zawartą w programie zapewnienia jakości. Kopia zapisów systemu zapewnienia jakości powinna być udostępniona władzy właściwej na jej żądanie;

- iii) sztuki przesyłek są oznakowane właściwym napisem: „AKUMULATORY LITOWE DO UTYLIZACJI” lub „AKUMULATORY LITOWE DO RECYKLINGU”.

Jeżeli urządzenia zawierające ogniwa lub akumulatory litowe przewożone są nieopakowane lub na palecie zgodnie z 4.1.4.1 instrukcja pakowania P909 (3), to alternatywnie ten napis może być umieszczony na zewnętrznej powierzchni wagonu lub kontenera wielkiego.

- 637** Mikroorganizmy zmodyfikowane genetycznie i organizmy zmodyfikowane genetycznie są to takie organizmy, które nie są niebezpieczne dla ludzi i zwierząt, ale które mogą zmieniać zwierzęta, rośliny, materiały mikrobiologiczne i ekosystemy w sposób niewystępujący w naturze.

Mikroorganizmy zmodyfikowane genetycznie i organizmy zmodyfikowane genetycznie nie podlegają przepisom RID, jeżeli zostały dopuszczone do użytku przez władze właściwe państwa pochodzenia, tranzytowego lub przeznaczenia³.

Żywe zwierzęta kręgowie i bezkręgowie nie powinny być używane do przewożenia materiałów zaklasyfikowanych do tego numeru UN, chyba że materiał nie może być przewożony w inny sposób.

- 638** Materiał ten jest materiałem pokrewnym materiałom samoreaktywnym (patrz 2.2.41.1.19).

- 639** Patrz 2.2.2.3 kod klasyfikacyjny 2F UN 1965 Uwaga 2.

- 640** Podane w dziale 3.2 tabela A kolumna (2), fizyczne i techniczne właściwości, prowadzą przy przewożeniu materiału w cysternach RID do przyporządkowania różnych kodów cystern dla jednej i tej samej grupy pakowania.

Dla identyfikacji tych właściwości fizycznych i technicznych przewożonego produktu, tylko przy przewożeniu w cysternach RID, do obowiązujących informacji w liście przewozowym dodaje się następującą informację:

„Przepis specjalny 640X”, gdzie „X” jest odpowiednią wielką literą, która jest wskazana w dziale 3.2 tabela A kolumna (6), po powołaniu się na przepis 640.

Informację tę można pominąć w przypadku przewozu w typie cysterny, który odpowiada najbardziej rygorystycznym wymaganiom dla określonej grupy pakowania określonego numeru UN.

- 642** O ile nie jest to dopuszczone w 1.1.4.2, pozycja ta według Przepisów modelowych ONZ nie może być stosowana dla przewozu roztworu nawozu z wolnym amoniakiem.

- 643** Asfalt lany nie podlega przepisom klasy 9.

- 644** Dla przewozu tych materiałów powinny być spełnione następujące warunki:

1. 10% roztwór wodny przewożonego materiału powinien posiadać wartość pH pomiędzy 5 i 7,
2. roztwór niezawierający materiałów palnych w ilości większej niż 0,2% lub związków chloru, w których ilość chloru przekracza 0,02% zawartości.

- 645** Podany w dziale 3.2 tabela A kolumna (3b) kod klasyfikacyjny może być zastosowany tylko wtedy, jeżeli władza właściwa Państwa-Strony RID zatwierdzi go przed przewozem. Zatwierdzenie powinno być w formie pisemnego świadectwa zatwierdzenia klasyfikacji (patrz 5.4.1.2.1 g)) i powinno posiadać indywidualny numer. Jeżeli przyporządkowania do podklasy dokonano według procedury podanej w 2.2.1.1.7.2, to władza właściwa może wymagać, aby klasyfikacja porównawcza została ponownie sprawdzona na podstawie danych z badań serii 6 według Podręcznika badań i kryteriów, część I, rozdział 16.

- 646** Węgiel aktywowany parą wodną nie podlega RID.

- 647** Przewóz octu spirytusowego i kwasu octowego spożywczego, zawierającego maksymalnie 25% masowych czystego kwasu, podlega wyłącznie następującym przepisom:

- a) opakowania, włącznie z DPPL i opakowaniami dużymi, jak również zbiorniki, powinny być ze stali nierdzewnej lub z tworzywa sztucznego odpornego na korozję spowodowaną octem spirytusowym i kwasem octowym spożywczym;
- b) opakowania, włącznie z DPPL i opakowaniami dużymi, jak również zbiorniki, powinny być nie rzadziej niż raz w roku poddawane kontrolom wizualnym przez właściciela. Wyniki tych kontroli powinny być zarejestrowane i przechowywane nie krócej niż przez rok. Uszkodzone opakowania, włącznie z DPPL i opakowaniami dużymi, jak również zbiorniki, nie mogą być napełniane;
- c) opakowania, włącznie z DPPL i opakowaniami dużymi, jak również zbiorniki, powinny być tak napełniane, aby zawartość nie rozlewała się i nie pozostawała na ich zewnętrznej powierzchni;

³ Patrz w szczególności Część C Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/18/WE w sprawie zamierzonego uwalniania do środowiska organizmów zmodyfikowanych genetycznie i uchylająca Dyrektywę Rady 90/220/EWG (Dz. Urz. WE L 106 z 17.04.2001, str. 8-14), gdzie zawarte są procedury dla Państw Członkowskich UE.

- d) uszczelnienia i zamknięcia powinny być odporne na działanie octu spirytusowego lub kwasu octowego spożywczego. Opakowania, włącznie z DPPL i opakowaniami dużymi, jak również zbiorniki, powinny być tak szczelnie zamknięte przez pakującego i/lub napełniającego, aby podczas normalnych warunków przewozu nie doszło do żadnego wycieku;
- e) opakowania złożone z opakowaniem wewnętrznym ze szkła lub tworzywa sztucznego (patrz 4.1.4.1, instrukcja pakowania P001), które napełnia się według przepisów ogólnych dla opakowań podanych w 4.1.1.1, 4.1.1.2, 4.1.1.4, 4.1.1.5, 4.1.1.6, 4.1.1.7 i 4.1.1.8, mogą być stosowane.

Pozostałych przepisów RID nie stosuje się.

648 Przedmioty impregnowane tym pestycydem, takie jak: płyty pilśniowe, rolki papieru, baloty bawełny, folie z tworzyw sztucznych, w hermetycznie zamkniętych opakowaniach, nie podlegają RID.

649 (skreślony)

650 Odpady, składające się z pozostałości opakowań, zestalonych i ciekłych pozostałości farb, mogą być przewożone zgodnie z przepisami dla grupy pakowania II. Dodatkowo do przepisów dla UN 1263 grupy pakowania II, mogą być pakowane i przewożone w następujący sposób:

- a) odpady mogą być zapakowane zgodnie z instrukcją pakowania P002 podaną w 4.1.4.1 lub instrukcją pakowania DPPL06 podaną w 4.1.4.2;
- b) odpady mogą być pakowane do DPPL elastycznych typu 13H3, 13H4 i 13H5 w pełnościennych opakowaniach zbiorczych;
- c) badania opakowań i DPPL wymienionych w a) i b) mogą być przeprowadzane według przepisów działu 6.1 względnie 6.5 dla materiałów stałych z wymaganiami badawczymi dla grupy pakowania II.

Badania przeprowadza się na opakowaniach i DPPL, napełnionych reprezentatywną próbką odpadów w sposób gotowy do wysłania;

- d) przewóz luzem jest dopuszczony w pełnościennych wagonach przykrytych opończą, pełnościennych wagonach z otwieranym dachem, pełnościennych kontenerach zamkniętych lub kontenerach wielkich przykrytych opończą. Wagony lub kontenery powinny być szczelne lub odpowiednio i wystarczająco uszczelnione, np. odpowiednio mocną wykładziną wewnętrzną;
- e) jeżeli odpady przewożone są według tego przepisu specjalnego, to zgodnie z 5.4.1.1.3 w liście przewozowym należy zapisać:

„UN 1263 ODPAD FARBA, 3, II” lub

„UN 1263 ODPAD FARBA, 3, GP II”.

651 (zarezerwowany)

652 (zarezerwowany)

653 Przewóz tych gazów w butlach mających iloczyn ciśnienia próbnego i pojemności maksymalnie 15,2 MPa × litr (152 bar × litr) nie podlega pozostałym przepisom RID, pod warunkiem, że:

- dla butli przestrzegane są obowiązujące przepisy budowy i badań;
- butle zapakowane są do opakowań zewnętrznych, które odpowiadają minimalnym przepisom części 4 dla opakowań kombinowanych. Należy przestrzegać przepisów ogólnych w 4.1.1.1, 4.1.1.2, 4.1.1.5 do 4.1.1.7;
- butle nie powinny być pakowane z innymi towarami niebezpiecznymi;
- masa brutto sztuki przesyłki nie może być większa niż 30 kg; i
- każda sztuka przesyłki jest wyraźnie i trwale oznakowana napisem „UN 1006” dla argonu, „UN 1013” dla ditlenku węgla, „UN 1046” dla helu sprężonego lub „UN 1066” dla azotu sprężonego; powyższy znak powinien być otoczony linią mającą kształt rombu o długości boku nie mniej niż 100 mm.

654 Odpady zapalniczek gazowych gromadzone oddzielnie i wysyłanie zgodnie z 5.4.1.1.3, mogą być przewożone pod tą pozycją w celu utylizacji. Nie muszą być zabezpieczone przed niezamierzonym opróżnieniem, zakładając, że będą podjęte środki dla uniknięcia niebezpiecznego wzrostu ciśnienia i utworzenia niebezpiecznej atmosfery.

Odpady zapalniczek, za wyjątkiem nieszczelnych lub mocno zdeformowanych, powinny być zapakowane zgodnie z instrukcją pakowania P003. Ponadto stosuje się następujące przepisy:

- mogą być użyte tylko sztywne opakowania o pojemności nie więcej niż 60 litrów;
- opakowania powinny być napełnione wodą lub innym odpowiednim materiałem ochronnym, aby uniknąć niebezpieczeństwa zapłonu;
- w normalnych warunkach przewozu wszystkie urządzenia zapłonowe zapalniczek powinny być przykryte przez materiał ochronny;

- opakowanie powinno być odpowiednio wentylowane, aby uniknąć tworzenia atmosfery palnej i wzrostu ciśnienia;
- sztuki przesyłek mogą być przewożone tylko w wentylowanym lub odkrytym wagonie lub kontenerze.

Nieszczelne lub mocno zdeformowane zapalniczki powinny być przewożone w opakowaniach awaryjnych, zakładając, że będą podjęte odpowiednie środki dla uniknięcia niebezpiecznego wzrostu ciśnienia.

Uwaga: Przepis specjalny 201 i przepisy specjalne pakowania PP84 i RR5 instrukcji pakowania P002 w 4.1.4.1 nie są stosowane do odpadów zapalniczek.

- 655** Butle i ich zamknięcia, zaprojektowane, zbudowane, dopuszczone i oznakowane zgodnie z Dyrektywą 97/23/WE⁴⁾ lub Dyrektywą 2014/68/WE⁵⁾ do użytku w aparatach oddechowych, mogą być przewożone bez zgodności z działem 6.2, pod warunkiem, że będą poddane badaniom według 6.2.1.6.1 i nie będzie przekroczony termin badania okresowego określony w instrukcji pakowania P200 w 4.1.4.1. Ciśnienie używane do ciśnieniowej próby wodnej jest ciśnieniem podanym na butli zgodnie z Dyrektywą 97/23/WE lub Dyrektywą 2014/68/WE.
- 656** (skreślony)
- 657** Ta pozycja powinna być używana tylko do materiałów czystych technicznie, dla mieszanin LPG patrz UN 1965 lub UN 1075 z uwzględnieniem uwagi 2 w 2.2.2.3.
- 658** UN 1057 ZAPALNICZKI zgodne z normą EN ISO 9994:2006 +A1:2008 „Zapalniczki - wymagania bezpieczeństwa” i UN 1057 POJEMNIKI DO NAPEŁNIANIA ZAPALNICZEK, podlegają tylko wymaganiom 3.4.1 a) do g), 3.4.2 (za wyjątkiem całkowitej masy brutto 30 kg), 3.4.3 (za wyjątkiem całkowitej masy brutto 20 kg), 3.4.11 i 3.4.12 pierwsze zdanie, jeżeli spełnione są warunki:
- a) całkowita masa brutto każdej sztuki przesyłki wynosi nie więcej niż 10 kg,
  - b) masa brutto sztuk przesyłek przewożonych w jednym wagonie lub kontenerze wielkim wynosi nie więcej niż 100 kg, i
  - c) każde opakowanie zewnętrzne jest wyraźnie i trwale oznakowane napisem „UN 1057 ZAPALNICZKI” lub „UN 1057 POJEMNIKI DO NAPEŁNIANIA ZAPALNICZEK”.
- 659** Materiały, którym przyporządkowano PP86 w kolumnie (9a) lub TP7 w kolumnie (11) w dziale 3.2 tabela A, i dla których wymagane jest usunięcie powietrza z przestrzeni gazowej, nie powinny być przewożone pod tą pozycją UN, ale powinny być przewożone pod poszczególnymi pozycjami UN podanymi w tabeli A.
- Uwaga:** Patrz także 2.2.2.1.7.
- 660** Podczas przewozu układów magazynowania paliwa gazowego zaprojektowanych do wbudowania w pojazdach i zawierających ten gaz, nie muszą być stosowane przepisy 4.1.4.1 oraz 5.2, 5.4 i 6.2 RID, pod warunkiem że będą spełnione następujące przepisy:
- a) układ magazynowania paliwa gazowego spełnia wymagania regulaminu EKG nr 67, zmiana 2⁶⁾, regulaminu EKG nr 110 zmiana 1⁷⁾ lub regulaminu EKG 115⁸⁾ lub rozporządzenia WE 79/2009⁹⁾ w powiązaniu z rozporządzeniem WE 406/2010¹⁰⁾.
  - b) układ magazynowania paliwa gazowego jest szczelny i nie wykazuje oznak uszkodzenia zewnętrznego mogącego wpłynąć na jego bezpieczeństwo.

⁴⁾ Dyrektywa 97/23/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 29 maja 1997 r. w sprawie zbliżenia ustawodawstw Państw Członkowskich dotyczących urządzeń ciśnieniowych (Dz.U. WE L 181 z 09. 07.1997, str. 1-55).

⁵⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/68/UE z dnia 15 maja 2014 r. w sprawie harmonizacji ustawodawstw państw członkowskich odnoszących się do udostępniania na rynku urządzeń ciśnieniowych (PED) (Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej Nr L 189 z 27 czerwca 2014 r. str. 164 – 259).

⁶⁾ Regulamin nr 67 EKG ONZ 67 (Jednolite przepisy dotyczące homologacji
I. specjalnego wyposażenia pojazdów silnikowych kategorii M i N używających gazu skroplonego w układzie napędowym;
II. pojazdu silnikowego kategorii M i N ze specjalnym wyposażeniem do wykorzystywania gazu skroplonego w układzie napędowym w odniesieniu do wbudowania takiego wyposażenia).

⁷⁾ Regulamin nr 110 EKG ONZ (Jednolite przepisy dotyczące homologacji:
I. określonych elementów pojazdów silnikowych wykorzystujących w układach napędowych sprężony gaz ziemny (CNG) i/lub skroplony gaz ziemny (LNG);
II. pojazdów w odniesieniu do montażu określonych homologowanych elementów składowych służących do wykorzystywania sprężonego gazu ziemnego (CNG) i/lub skroplonego gazu ziemnego (LNG) w ich układach napędowych).

⁸⁾ Regulamin EKG 115 (Jednolite przepisy dotyczące homologacji:
I. specjalnych dodatkowych układów zasilania LPG (skroplonego gazu węglowodorowego), które mają być zainstalowane w pojazdach samochodowych dla wykorzystywania LPG do ich napędu;
II. specjalnych dodatkowych układów zasilania CNG (sprężonego gazu ziemnego), które mają być zainstalowane w pojazdach samochodowych dla wykorzystywania CNG do ich napędu.

⁹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) 79/2009 z 14 stycznia 2009 w sprawie homologacji typu pojazdów silnikowych napędzanych wodorem oraz zmieniające dyrektywę 2007/46/WE.

¹⁰⁾ Rozporządzenie Komisji WE 406/2010 z 26 kwietnia 2010 w sprawie wykonania Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) 79/2009 w sprawie homologacji typu pojazdów silnikowych napędzanych wodorem.

Uwaga 1: Mogą być stosowane kryteria z norm ISO 11623:2002 Butle do gazów - okresowa kontrola i badanie butli do gazów wykonanych z kompozytów (lub ISO DIS 19078 Butle gazowe - badania instalacji butlowych i badania powtórne butli wysokociśnieniowych dla dostarczania paliwa w pojazdach napędzanych gazem ziemnym).

Uwaga 2: Jeżeli układy magazynowania gazu paliwowego nie są szczelne lub są przepełnione lub wykazują uszkodzenia mogące wpłynąć na ich bezpieczeństwo, to powinny być przewożone tylko w naczyniach ciśnieniowych awaryjnych RID.

- c) Jeżeli układ magazynowania paliwa gazowego jest wyposażony w 2 lub więcej zaworów umieszczonych szeregowo, to dwa zawory powinny być tak zamknięte, aby były gazoszczelne w normalnych warunkach przewozu. Jeżeli jest przewidziany lub czynny tylko jeden zawór, to wszystkie otwory za wyjątkiem otworu urządzenia obniżającego ciśnienie, powinny być tak zamknięte, aby były gazoszczelne w normalnych warunkach przewozu.
- d) układy magazynowania paliwa gazowego są przewożone w sposób uniemożliwiający w normalnych warunkach przewozu uszkodzenie urządzenia obniżającego ciśnienie lub uszkodzenie zaworów i pozostałych części układu magazynowania gazu będących pod ciśnieniem, oraz niezamierzone uwolnienie gazu. Układ magazynowania paliwa gazowego powinien być tak zabezpieczony, aby zapobiec przewróceniu, przetoczeniu lub ruchom pionowym
- e) układy magazynowania paliwa gazowego odpowiadają przepisom 4.1.6.8 a), b), c), d) lub e).
- f) przestrzegane są przepisy znakowania działu 5.2, chyba że układy magazynowania paliwa gazowego będą przewożone w urządzeniu manipulacyjnym. W taki przypadku znaki powinny być naniesione na tym urządzeniu manipulacyjnym.
- g) dokumentacja
- Każda przesyłka przewożona na podstawie tych przepisów ma dołączony dokument przewozowy zawierający co najmniej następujące informacje:
- numer UN gazu zawartego w układzie magazynowania paliwa gazowego i przed nim litery „UN”;
  - oficjalną nazwę przewozową gazu;
  - numer nalepki ostrzegawczej;
  - ilość sztuk układów magazynowania paliwa gazowego;
  - w przypadku gazów skroplonych masę netto gazu w kg w każdym układzie magazynowania paliwa gazowego, a w przypadku gazów sprężonych pojemność wodną w litrach każdego z układów magazynowania paliwa gazowego uzupełnioną nominalnym ciśnieniem roboczym, i
  - nazwę nadawcy i odbiorcy.

Elementy informacji i) do v) powinny być umieszczone w następującej kolejności:

- Przykłady 1: „UN 1971 GAZ ZIEMNY SPRĘŻONY, 2.1, 1 UKŁAD MAGAZYNOWANIA PALIWA GAZOWEGO RAZEM 50 L, 200 BAR”.
- 2: „UN 1965 WĘGLOWODORY GAZOWE, MIESZANINA SKROPLONA I.N.O., 2.1, 3 UKŁADY MAGAZYNOWANIA PALIWA GAZOWEGO KAŻDY O MASIE NETTO 15 KG GAZU”.

Uwaga: Pozostałe przepisy RID powinny być stosowane.

661 (skreślony)

662 Butle niezgodne z przepisami działu 6.2, używane wyłącznie na pokładzie statku lub statku powietrznego, mogą być przewożone w celu napełnienia lub badania i następnie z powrotem, pod warunkiem, że butle zostały zaprojektowane i wyprodukowane zgodnie z normą uznaną przez władzę właściwą państwa zatwierdzenia i spełnione są wszystkie pozostałe mające zastosowanie przepisy RID i inne wymagania, włącznie z następującymi:

- butle muszą być przewożone z ochroną zaworów zgodnie z 4.1.6.8;
- butle muszą być oznakowane napisami i nalepkami zgodnie z 5.2.1 i 5.2.2; oraz
- muszą być spełnione wszelkie stosowne wymagania dotyczące napełniania określone w instrukcji pakowania P200 w 4.1.4.1.

W dokumencie przewozowym należy umieścić następującą informację:

„PRZEWÓZ ZGODNY Z PRZEPISEM SPECJALNYM 662”.

663 Ta pozycja może być używana tylko dla opakowań, opakowań dużych, DPPL, lub ich części, które zawierały towary niebezpieczne, przewożonych w celu ich utylizacji, recyklingu lub odzysku ich materiału, ale nie w celu regeneracji, naprawienia, przeprowadzenia regularnej konserwacji, przerobienia lub ponownego użycia, i które są tak opróżnione, że przy przekazaniu do przewozu zawierają tylko pozostałości towarów niebezpiecznych przywarte do elementów opakowań.

Zakres stosowania:

Pozostałości znajdujące się w opakowaniach odpadowych próżnych nieoczyszczonych, mogą być wyłącznie towarami niebezpiecznymi klas 3, 4.1, 5.1, 6.1, 8 lub 9. Dodatkowo, nie może to być:

- materiał zaklasyfikowany do grupy pakowania I lub mający „0” w dziale 3.2 tabela A kolumna (7a), ani
- materiał zaklasyfikowany jako materiał wybuchowy odczulony klasy 3 lub klasy 4.1; ani
- materiał zaklasyfikowany jako materiał samoreaktywny klasy 4.1; ani
- materiał promieniotwórczy; ani
- azbest (UN 2212 i 2590), polichlorowane bifenyle (UN 2315 i 3432) i polichlorowcowane bifenyle, monometylodifenylometany chlorowcowane lub polichlorowcowane terfenyle (UN 3151 i 3152).

Przepisy ogólne:

Opakowania odpadowe próżne nieoczyszczone, z pozostałościami przedstawiającymi zagrożenie główne lub zagrożenie dodatkowe z klasy 5.1, nie powinny być pakowane razem z innymi opakowaniami odpadowymi próżnymi nieoczyszczonymi lub ładowane razem z innymi opakowaniami odpadowymi próżnymi nieoczyszczonymi, do tego samego kontenera, wagonu lub kontenera do przewozu luzem.

W miejscu załadunku należy stosować udokumentowane procedury sortowania celem zapewnienia zgodności z przepisami mającymi zastosowanie do niniejszej pozycji.

Uwaga: Zastosowanie mają wszystkie inne przepisy RID.

664 (zarezerwowany)

665 Węgiel kamienny, koks i antracyt, spełniające kryteria klasyfikacyjne dla klasy 4.2, grupa pakowania III mogą być również przewożone luzem także w odkrytych wagonach lub kontenerach, pod warunkiem że:

- a) węgiel jest ładowany bezpośrednio z miejsca wydobycia do wagonów lub kontenerów (bez mierzenia temperatury), lub
- b) temperatura ładunku nie przekracza 60 °C podczas lub bezpośrednio po załadunku do wagonu lub kontenera. Stosując właściwe metody pomiaru, napełniający powinien upewnić się, że maksymalna dopuszczalna temperatura ładunku podczas lub bezpośrednio po załadunku wagonów lub kontenerów nie została przekroczona i powyższe udokumentować.

Nadawca powinien zapewnić, aby w dokumencie towarzyszącym przesyłce (takim jak: konosament, dokument ładunkowy lub list przewozowy CMR/CIM) znajdowało następujące stwierdzenie:

„PRZEWÓZ ZGODNY Z PRZEPISEM SPECJALNYM RID 665”.

Inne przepisy RID nie mają zastosowania.

666 Pojazdy przyporządkowane do UN 3166 lub UN 3171 i urządzenia zasilane akumulatorami przyporządkowane do UN 3171 zgodnie z przepisem specjalnym 240, 312 i 385, a także materiały niebezpieczne w nich zawarte potrzebne do ich działania lub działania ich urządzeń, jeżeli przewożone są jako ładunek, nie podlegają innym przepisom RID, pod warunkiem, że spełnione są następujące wymagania:

- a) dla paliw ciekłych zawory pomiędzy silnikiem lub urządzeniem i zbiornikiem paliwa powinny być zamknięte podczas przewozu, chyba że jest konieczne, aby urządzenia stale pracowały. Jeżeli ma to zastosowanie, pojazdy powinny być załadowane w pozycji stojącej i powinny być zabezpieczone przed przewróceniem;
- b) dla paliw gazowych zawory pomiędzy zbiornikiem paliwa i silnikiem powinny być zamknięte i rozłączone elektrycznie, chyba że jest konieczne, aby urządzenia stale pracowały;
- c) układy magazynowania wodoru w wodorku metalu powinny być zatwierdzone przez właściwą władzę państwa produkcji. Jeżeli państwo produkcji nie jest Państwem-Stroną RID, to zatwierdzenie powinno być zweryfikowane przez władzę właściwą Państwa-Strony RID;
- d) przepisy a) i b) nie mają zastosowania do pojazdów niezawierających paliwa ciekłego lub gazowego.

Uwaga 1: Pojazd uważany jest za niezawierający paliwa ciekłego, jeżeli zbiornik paliwa ciekłego jest opróżniony i pojazd nie może pracować z powodu braku paliwa. Części pojazdu takie jak przewody paliwowe, filtry paliwa i wtryskiwacze nie muszą być oczyszczone, opróżnione lub przepłukane aby być uważane za niezawierające paliwa. Dodatkowo, zbiornik paliwa ciekłego nie musi być oczyszczony lub przepłukany.

Uwaga 2: Pojazd uważany jest za niezawierający paliwa gazowego, jeżeli zbiornik gazu nie zawiera gazu ciekłego (dla gazów skroplonych), ciśnienie w zbiorniku nie przekracza 2 barów i zawór odcinający lub izolujący jest zamknięty i zabezpieczony.

- 667** a) wymagania z 2.2.9.1.7 a) nie mają zastosowania do prototypów przedprodukcyjnych ogniw litowych lub akumulatorów litowych lub ogniw litowych lub akumulatorów litowych z małej serii produkcyjnej zawierającej nie więcej niż 100 ogniw lub akumulatorów, zainstalowanych w pojeździe lub urządzeniu;
- b) wymagania z 2.2.9.1.7 nie mają zastosowania do ogniw litowych lub akumulatorów litowych zainstalowanych w uszkodzonych lub wadliwych pojazdach, silnikach lub urządzeniach. W takich przypadkach powinny być spełnione następujące warunki:
- i) jeżeli uszkodzenie lub wada nie ma znaczącego wpływu na bezpieczeństwo ogniw lub akumulatorów, to uszkodzone lub wadliwe pojazdy, silniki lub urządzenia mogą być przewożone w zależności od przypadku, odpowiednio na warunkach określonych w przepisach specjalnych 363 lub 666;
  - ii) jeżeli uszkodzenie lub wada ma znaczący wpływ na bezpieczeństwo ogniw lub akumulatorów, to ogniwa i akumulatory litowe powinny być usunięte i przewożone zgodnie z przepisem specjalnym 376.
- Jednakże, jeżeli nie jest możliwe bezpieczne usunięcie ogniw lub akumulatorów lub jeżeli nie jest możliwe ustalenie stanu ogniw lub akumulatorów, to pojazd, silnik lub urządzenie może być holowane lub przewożone jak wymieniono w i).
- 668** Materiały o podwyższonej temperaturze stosowane dla celów nanoszenia oznakowań drogowych nie podlegają pozostałym przepisom RID, pod warunkiem, że będą spełnione następujące wymagania:
- a) nie spełniają one kryteriów klasyfikacyjnych do klas innych niż klasa 9;
  - b) temperatura powierzchni zewnętrznej kotła nie przekracza 70 °C;
  - c) kocioł jest zamknięty w sposób zapobiegający jakimkolwiek wyciekowi podczas przewozu;
  - d) maksymalna pojemność kotła ograniczona jest do 3000 l.
- 669** Naczepa wyposażona w urządzenie zasilane paliwem ciekłym lub gazowym lub przez układ magazynowania i wytwarzania energii elektrycznej, przeznaczone do użycia podczas przewozu wykonywanego tą naczepą, powinna być przyporządkowana do UN 3166 lub 3171 i powinna spełniać wymagania określone dla tych numerów UN, jeżeli przewożona jest jako ładunek na wagonie, pod warunkiem, że całkowita pojemność zbiorników zawierających paliwo ciekłe nie przekracza 500 l.

Dział 3.4

Towary niebezpieczne zapakowane w ilościach ograniczonych

3.4.1 Ten rozdział zawiera przepisy stosowane do przewozu towarów niebezpiecznych określonych klas zapakowanych w ilościach ograniczonych. Ilości graniczne stosowane dla opakowań wewnętrznych lub przedmiotów są określone w dziale 3.2 tabela A kolumna (7a). Ponadto w tej kolumnie podano ilość „0” dla każdej pozycji, która nie jest dopuszczona do przewozu na podstawie tego działu.

Towary niebezpieczne zapakowane w ilościach ograniczonych podanych w kolumnie (7a), odpowiadających przepisom tego działu, nie podlegają innym przepisom RID za wyjątkiem następujących przepisów:

- a) Część 1 – dział 1.1, 1.2, 1.3, 1.4, 1.5, 1.6, 1.8 i 1.9,
- b) Część 2,
- c) Część 3 – dział 3.1, 3.2 i 3.3 (za wyjątkiem przepisu specjalnego 61, 178, 181, 220, 274, 625, 633 i 650 e),
- d) Część 4 – 4.1.1.1, 4.1.1.2 i 4.1.1.4 do 4.1.1.8,
- e) Część 5 – 5.1.2.1 a) (i) i b), 5.1.2.2, 5.1.2.3 i 5.2.1.10 oraz 5.4.2,
- f) Część 6 – przepisy budowy w 6.1.4 oraz 6.2.5.1 i 6.2.6.1 do 6.2.6.3,
- g) Część 7 – dział 7.1 oraz 7.2.1, 7.2.2, 7.5.1 (za wyjątkiem 7.5.1.4), 7.5.2.4, 7.5.7 i 7.5.8.

3.4.2 Towary niebezpieczne powinny być zapakowane tylko w opakowania wewnętrzne umieszczone w odpowiednich opakowaniach zewnętrznych. Opakowania pośrednie mogą być używane. Dodatkowo dla przedmiotów podklasy 1.4 grupa zgodności S powinny być całkowicie spełnione przepisy 4.1.5. Dla przewozu przedmiotów takich jak pojemniki aerosolowe lub „naczynia małe zawierające gaz” używanie opakowań wewnętrznych jednak nie jest wymagane. Całkowita masa brutto sztuki przesyłki nie może przekraczać 30 kg.

3.4.3 Za wyjątkiem przedmiotów podklasy 1.4 grupa zgodności S, tace obciążone folią rozciągliwą lub termokurczliwą odpowiadające przepisom 4.1.1.1, 4.1.1.2 i 4.1.1.4 do 4.1.1.8 są dopuszczone jako opakowania zewnętrzne dla przedmiotów lub opakowań wewnętrznych z towarami niebezpiecznymi, które będą przewożone według przepisów tego działu. Opakowania wewnętrzne, które są kruche lub łatwe do przebicia, takie jak naczynia ze szkła, porcelany, kamionki lub niektórych tworzyw sztucznych, powinny być umieszczone w odpowiednich opakowaniach pośrednich odpowiadających przepisom 4.1.1.1, 4.1.1.2 i 4.1.1.4 do 4.1.1.8 i tak zaprojektowanych, aby odpowiadały przepisom budowy w 6.1.4. Całkowita masa brutto sztuki przesyłki nie może przekraczać 20 kg.

3.4.4 Materiały ciekłe klasy 8 grupy pakowania II w opakowaniach wewnętrznych ze szkła, porcelany lub kamionki powinny być zamknięte w zgodnych i mocnych opakowaniach pośrednich.

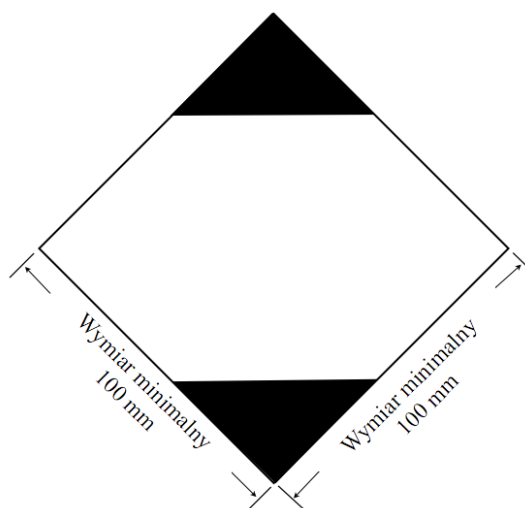
3.4.5 (zarezerwowany)

3.4.6 (zarezerwowany)

3.4.7 Oznakowanie sztuk przesyłek zawierających towary niebezpieczne w ilościach ograniczonych

3.4.7.1 Z wyjątkiem transportu lotniczego, na sztukach przesyłek zawierających towary niebezpieczne w ilościach ograniczonych powinien być naniesiony znak pokazany na rys. 3.4.7.1:

Rys. 3.4.7.1

Znak dla sztuk przesyłek zawierających towary niebezpieczne w ilościach ograniczonych

Znak powinien być dobrze widoczny, czytelny i odporny na działanie czynników atmosferycznych bez istotnej utraty powyższych cech.

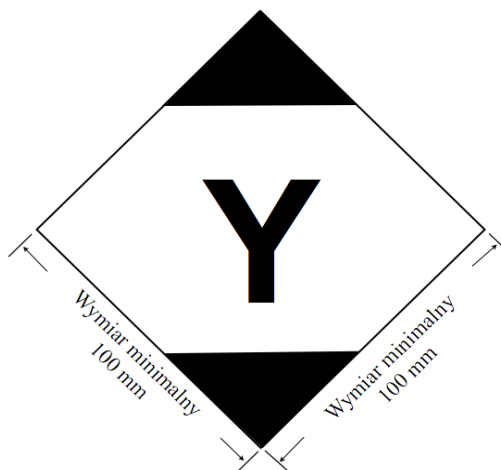
Znak powinien mieć kształt kwadratu ustawionego pod kątem 45° (kształt rombu). Górna i dolna część oraz linia obrzeża powinny być czarne. Powierzchnia środkowa powinna być koloru białego lub innego odpowiednio kontrastującego. Minimalne wymiary powinny wynosić 100 mm × 100 mm, a minimalna szerokość linii obrzeża tworzącej kontur rombu powinna wynosić 2 mm. Jeżeli nie podano wymiarów, to wszystkie elementy znaku powinny być proporcjonalne do odpowiednich elementów pokazanych na rysunku.

3.4.7.2 Jeżeli jest to uzasadnione wielkością sztuki przesyłki, to minimalne wymiary zewnętrzne znaku podane na rys. 3.4.7.1 mogą zostać zmniejszone, przy czym nie mogą one wynosić mniej niż 50 mm × 50 mm, pod warunkiem, że znak pozostanie dobrze widoczny. Minimalna szerokość linii obrzeża tworzącej kontur rombu może zostać zmniejszona do 1 mm.

3.4.8 Oznakowanie sztuk przesyłek zawierających towary niebezpieczne w ilościach ograniczonych zgodnie z przepisami części 3, działu 4 Instrukcji Technicznych ICAO

3.4.8.1 Sztuki przesyłek zawierające towary niebezpieczne pakowane zgodnie z przepisami części 3, działu 4 Instrukcji Technicznych ICAO mogą być oznakowane znakiem pokazanym na rys. 3.4.8.1 w celu potwierdzenia zgodności z niniejszymi przepisami.

Rys. 3.4.8.1

Znak dla sztuk przesyłek zawierających towary niebezpieczne w ilościach ograniczonych zgodnie z przepisami części 3, działu 4 Instrukcji Technicznych ICAO

Znak powinien być dobrze widoczny, czytelny i odporny na działanie czynników atmosferycznych bez istotnej utraty powyższych cech.

Znak powinien mieć kształt kwadratu ustawionego pod kątem 45° (kształt rombu). Górna i dolna część oraz linia obrzeża powinny być czarne. Powierzchnia środkowa powinna być koloru białego lub innego odpowiednio kontrastującego. Minimalne wymiary powinny wynosić 100 mm × 100 mm, a minimalna szerokość linii obrzeża tworzącej kontur rombu powinna wynosić 2 mm. Symbol „Y” umieszcza się w środku znaku i powinien być dobrze widoczny. Jeżeli nie podano wymiarów, to wszystkie elementy znaku powinny być proporcjonalne do odpowiednich elementów pokazanych na rysunku.

3.4.8.2 Jeżeli jest to uzasadnione wielkością sztuki przesyłki, to minimalne wymiary zewnętrzne znaku podane na rys. 3.4.8.1 mogą zostać zmniejszone, przy czym nie mogą one wynosić mniej niż 50 mm × 50 mm, pod warunkiem, że znak pozostanie dobrze widoczny. Minimalna szerokość linii obrzeża tworzącej kontur rombu może zostać zmniejszona do 1 mm. Symbol „Y” powinien być proporcjonalny pokazanego na rys. 3.4.8.1.

3.4.9 Sztuki przesyłek zawierające towary niebezpieczne, na których umieszczony jest znak przedstawiony w 3.4.8 oznakowane lub nie innymi nalepkami lub znakami dla transportu lotniczego uważa się za zgodne odpowiednio z przepisami 3.4.1 oraz 3.4.2–3.4.4 i nie muszą one być zaopatrzone w znak pokazany w 3.4.7.

3.4.10 Sztuki przesyłek zawierające towary niebezpieczne w ilościach ograniczonych, na których umieszczony jest znak pokazany w 3.4.7 oraz zgodne z przepisami Instrukcji Technicznych ICAO, w tym dotyczącymi stosowania znaków i nalepek, zawartych w częściach 5 i 6, uważa się za zgodne odpowiednio z przepisami 3.4.1 oraz 3.4.2–3.4.4.

3.4.11 Używanie opakowań zbiorczych

Dla opakowań zbiorczych zawierających towary niebezpieczne zapakowane w ilościach ograniczonych stosuje się następujące wymagania:

Jeżeli znaki reprezentatywne dla każdego z towarów niebezpiecznych w opakowaniu zbiorczym nie są widoczne, to opakowanie zbiorcze powinno być:

- oznakowane napisem „OPAKOWANIE ZBIORCZE”. Litery napisu „OPAKOWANIE ZBIORCZE” powinny mieć wysokość nie mniej niż 12 mm. Napis powinien być w języku urzędowym państwa pochodzenia i, jeżeli nie jest to język angielski, francuski lub niemiecki, to w języku angielskim, francuskim lub niemieckim, chyba że w umowach zawartych między państwami uczestniczącymi w przewozie ustalono inaczej; i
- oznakowane znakiem wymaganym w tym dziale.

Z wyłączeniem przewozu lotniczego, inne przepisy 5.1.2.1 mają zastosowanie tylko w przypadku, jeżeli w opakowaniu zbiorczym zawarte są także inne towary niebezpieczne, które nie są zapakowane w ilościach ograniczonych i tylko w odniesieniu do tych towarów niebezpiecznych.

3.4.12 Nadawcy towarów niebezpiecznych zapakowanych w ilościach ograniczonych powinni przed przewozem poinformować przewoźnika w odpowiedniej formie o masie brutto tak nadawanych towarów.

Załadowcy towarów niebezpiecznych zapakowanych w ilościach ograniczonych powinni przestrzegać przepisów znakowania podanych w 3.4.13 do 3.4.15.

3.4.13 a) Wagony przewożące towary niebezpieczne zapakowane w ilościach ograniczonych powinny być oznakowane na obu ścianach bocznych zgodnie z 3.4.15, za wyjątkiem, gdy wagon zawiera inne towary niebezpieczne, dla których wymagane jest oznakowanie dużymi nalepkami ostrzegawczymi zgodnie z 5.3.1. W tym ostatnim przypadku wagon może być oznakowany tylko wymaganymi dużymi nalepkami ostrzegawczymi, lub jednocześnie dużymi nalepkami ostrzegawczymi zgodnie z 5.3.1 i znakami zgodnymi z 3.4.15.

b) Kontenery wielkie przewożące towary niebezpieczne zapakowane w ilościach ograniczonych powinny być oznakowane na wszystkich 4 ścianach zgodnie z 3.4.15, za wyjątkiem, gdy kontener wielki zawiera inne towary niebezpieczne, dla których wymagane jest oznakowanie dużymi nalepkami ostrzegawczymi zgodnie z 5.3.1. W tym ostatnim przypadku kontener wielki może być oznakowany tylko wymaganymi dużymi nalepkami ostrzegawczymi, lub jednocześnie dużymi nalepkami ostrzegawczymi zgodnie z 5.3.1 i znakami zgodnymi z 3.4.15.

Jeżeli oznakowanie naniesione na kontenery wielkie będzie niewidoczne z zewnątrz wagonu nośnego, to takie same oznakowanie powinno być naniesione na obie ściany boczne wagonu.

3.4.14 Znaki przedstawione w 3.4.13 mogą być pominięte, jeżeli całkowita masa brutto przewożonych sztuk przesyłek z towarami niebezpiecznymi zapakowanymi w ilościach ograniczonych nie przekracza 8 ton na wagon lub kontener wielki.

3.4.15 Znaki określone w 3.4.13 powinny być takie same jak wymagane przepisem 3.4.7 za wyjątkiem minimalnych wymiarów, które powinny wynosić 250 mm × 250 mm. Znaki powinny zostać usunięte lub zakryte, jeżeli nie są przewożone towary niebezpieczne zapakowane w ilościach ograniczonych.

Dział 3.5

Towary niebezpieczne zapakowane w ilościach wyłączonych

3.5.1 Ilości wyłączone

3.5.1.1 Ilości wyłączone towarów niebezpiecznych określonych klas, za wyjątkiem przedmiotów, które spełniają przepisy tego działu, nie podlegają innym przepisom RID, za wyjątkiem:

- przepisów szkolenia działu 1.3;
- procedur klasyfikacyjnych i kryteriów dla grup pakowania w części 2;
- przepisów pakowania 4.1.1.1, 4.1.1.2, 4.1.1.4 i 4.1.1.6.

Uwaga: Dla materiałów promieniotwórczych mają zastosowanie przepisy w 1.7.1.5 dla materiałów promieniotwórczych w wyłączonych sztukach przesyłek.

3.5.1.2 Towary niebezpieczne, które mogą być przewożone w ilościach wyłączonych zgodnie z przepisami tego działu, są określone w dziale 3.2 tabela A kolumna (7b) przez następujące kody literowo-cyfrowe:

Kod	Maksymalna ilość netto na opakowanie wewnętrzne (dla materiałów stałych w gramach i dla materiałów ciekłych i gazów w ml)	Maksymalna ilość netto na opakowanie zewnętrzne (dla materiałów stałych w gramach i dla materiałów ciekłych i gazów w ml lub w przypadku pakowania razem suma gramów i ml)
E0	ilości wyłączone są niedozwolone	
E1	30	1000
E2	30	500
E3	30	300
E4	1	500
E5	1	300

Dla gazów, objętość podana dla opakowania wewnętrznego dotyczy pojemności wodnej naczynia wewnętrznego, a dla opakowań zewnętrznych dotyczy łącznej pojemności wodnej wszystkich opakowań wewnętrznych wewnątrz pojedynczego opakowania zewnętrznego.

3.5.1.3 Jeżeli towary niebezpieczne zapakowane w ilościach wyłączonych, którym przyporządkowane są różne kody, są zapakowane razem, to ilość całkowita na opakowanie zewnętrzne jest ograniczona do wartości odpowiadającej kodowi najbardziej restrykcyjnemu.

3.5.1.4 Towary niebezpieczne zapakowane w ilościach wyłączonych z kodami E1, E2, E4 i E5, dla których ilość towaru niebezpiecznego netto na opakowanie wewnętrzne jest ograniczona do 1 ml dla materiałów ciekłych i 1 g dla materiałów stałych, oraz ilość towaru niebezpiecznego netto na opakowanie zewnętrzne nie przekracza 100 ml dla materiałów ciekłych lub gazów i 100 g dla materiałów stałych, podlegają tylko:

a) Przepisom 3.5.2, przy czym nie jest wymagane opakowanie pośrednie, jeżeli opakowanie wewnętrzne jest bezpiecznie zapakowane w opakowanie zewnętrzne z materiałem amortyzującym w taki sposób, aby w normalnych warunkach przewozu nie nastąpiło rozbicie, przebicie lub uwolnienie zawartości; a dla materiałów ciekłych, opakowanie zewnętrzne zawiera wystarczającą ilość materiału absorbującego dla wchłonięcia uwolnionej zawartości opakowania wewnętrznego; i

b) przepisom 3.5.3.

3.5.2 Opakowania

Opakowania, które będą używane do przewozu towarów niebezpiecznych w ilościach wyłączonych, powinny spełniać następujące wymagania:

a) powinny zawierać opakowanie wewnętrzne wykonane z tworzywa sztucznego (o grubości min. 0,2 mm dla materiałów ciekłych) albo ze szkła, porcelany, kamionki, gliny lub metalu (patrz 4.1.1.2) i którego zamknięcie powinno być unieruchamiane za pomocą drutu, taśmy klejącej lub innego równie skutecznego środka; naczynia mające szyjkę z odlewanym gwintem powinny mieć zakrętkę szczelną dla materiałów ciekłych. Zamknięcie powinno być odporne na zawartość;

b) każde opakowanie wewnętrzne powinno być bezpiecznie umieszczone w opakowaniu pośrednim wyściełanym materiałem amortyzującym, tak aby w normalnych warunkach przewozu nie mogło dojść do rozbicia, przebicia lub uwolnienia zawartości. Dla materiałów niebezpiecznych ciekłych, opakowanie pośrednie lub zewnętrzne powinno zawierać materiał absorpcyjny wystarczający dla zaabsorbowania całej zawartości opakowania wewnętrznego. Jeżeli materiał absorpcyjny umieszczony jest w opakowaniu pośrednim, to może być materiałem amortyzującym. Towary niebezpieczne nie powinny reagować

niebezpiecznie z materiałem amortyzującym, materiałem absorpcyjnym i materiałem opakowania lub zmniejszać ich integralności lub funkcjonalności. Niezależnie od jego położenia, opakowanie powinno w całości zatrzymać zawartość w przypadku pęknięcia lub wycieku;

- c) opakowanie pośrednie powinno być zapakowane bezpiecznie w mocne, sztywne opakowanie zewnętrzne (z drewna, z kartonu lub z innego równie mocnego materiału);
- d) każdy wzór sztuki przesyłki powinien odpowiadać przepisom 3.5.3.
- e) każda sztuka przesyłki powinna mieć taką wielkość, aby miała wystarczające miejsce dla użycia wszystkich niezbędnych znaków.
- f) opakowania zbiorcze mogą być używane i mogą zawierać zarówno sztuki przesyłki z towarami niebezpiecznymi, jak i towary niepodlegające RID.

3.5.3 Badania sztuk przesyłek

3.5.3.1

Gotowa do przewozu sztuka przesyłki z opakowaniami wewnętrznymi, które są napełnione w przypadku materiałów stałych do 95% objętości naczynia, a w przypadku materiałów ciekłych do 98% objętości naczynia, powinna być w stanie wytrzymać odpowiednio udokumentowane badania, bez uszkodzenia lub nieszczelności opakowania wewnętrznego lub bez znacznego zmniejszenia efektywności:

- a) badanie odporności na uderzenie przy swobodnym spadku na sztywną, niesprężystą, jednolitą i poziomą płaszczyznę, z wysokości 1,8 m:
  - i) jeżeli wzór do badań ma kształt skrzyni, to powinien być zrzucony w każdym następującym kierunku:
    - płasko na dno;
    - płasko na wieko;
    - płasko na dłuższy bok;
    - płasko na krótszy bok;
    - na róg.
  - ii) jeżeli wzór do badań ma kształt bębna, to powinien być zrzucony w każdym następującym kierunku:
    - pionowo na krawędź wieka, ze środkiem ciężkości bezpośrednio powyżej punktu uderzenia;
    - pionowo na krawędź dna;
    - płasko na bok.

Uwaga: Każdy z wyżej wymienionych zrzutów badawczych może być przeprowadzony na różnych, jednakże identycznych sztukach przesyłek.

- b) siłę działającą na górną powierzchnię przez 24 godziny, odpowiadającą łącznej masie identycznych sztuk przesyłek spiętrzonych do wysokości 3 m (włącznie z próbkami).

3.5.3.2

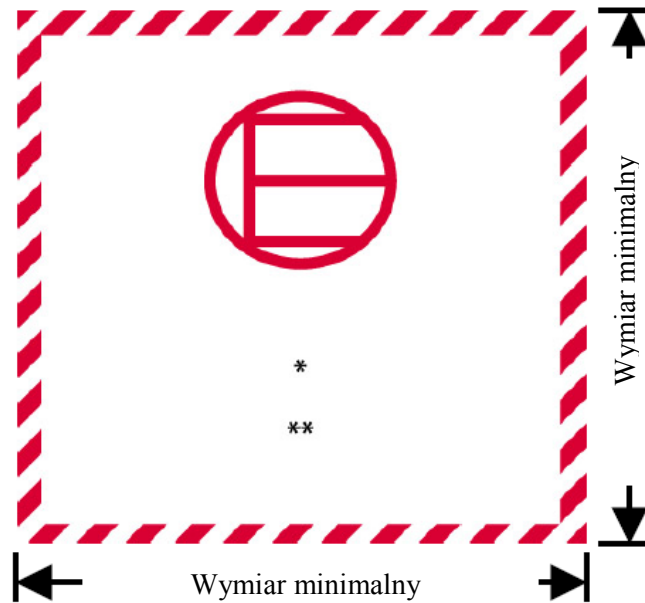
Dla celów badania, materiały przewidziane do przewozu w opakowaniu mogą być zamienione przez inne materiały, o ile wyniki badania nie będą przez to zafalszowane. Jeżeli materiały stałe będą zamienione przez inne materiały, to powinny one posiadać takie same własności fizyczne (masa, ziarnistość, itd.), jak materiał przewidziany do przewozu. Jeżeli w badaniach na spadek dla materiałów ciekłych będzie użyty inny materiał, to powinien mieć równoważną gęstość względną (w odniesieniu do masy) i lepkość, jak materiał przewidziany do przewozu.

3.5.4 Znakowanie sztuk przesyłek

3.5.4.1

Sztuki przesyłek przygotowane zgodnie z tym działem, zawierające towary niebezpieczne w ilościach wyłączonych, powinny być oznakowane trwale i czytelnie znakiem przedstawionym w 3.5.4.2. Na znaku powinien być podany pierwszy lub pojedynczy numer nalepki ostrzegawczej, podany w dziale 3.2 tabela A kolumna (5), każdego towaru niebezpiecznego zawartego w sztuce przesyłki. Jeżeli nazwa nadawcy lub odbiorcy nie jest podana w innym miejscu sztuki przesyłki, to ta informacja powinna być podana na znaku.

3.5.4.2 Znak dla ilości wyłączonych

Rys. 3.5.4.2

Znak dla ilości wyłączonych

- * W tym miejscu powinien być wpisany numer pierwszej lub jedynej nalepki wskazany w kolumnie (5) tabeli A w dziale 3.2.
- ** W tym miejscu powinna być wpisana nazwa nadawcy lub odbiorcy, jeżeli nie jest podana w innym miejscu na sztuce przesyłki.

Znak powinien mieć kształt kwadratu. Obrys i symbol powinny być tego samego koloru, czarne lub czerwone, na białym lub innym odpowiednio kontrastującym tle. Minimalne wymiary powinny wynosić 100 mm × 100 mm. Jeżeli nie podano wymiarów, to wszystkie elementy znaku powinny być proporcjonalne do odpowiednich elementów pokazanych na rysunku.

3.5.4.3 Używanie opakowań zbiorczych

Dla opakowań zbiorczych zawierających towary niebezpieczne zapakowane w ilościach wyłączonych, stosuje się następujące wymagania:

Jeżeli znaki reprezentatywne dla każdego z towarów niebezpiecznych w opakowaniu zbiorczym nie są widoczne, to opakowanie zbiorcze powinno być:

- oznakowane napisem „OPAKOWANIE ZBIORCZE”. Litery napisu „OPAKOWANIE ZBIORCZE” powinny mieć wysokość nie mniej niż 12 mm. Napis powinien być w języku urzędowym państwa pochodzenia i, jeżeli nie jest to język angielski, francuski lub niemiecki, to w języku angielskim, francuskim lub niemieckim, chyba że w umowach zawartych między państwami uczestniczącymi w przewozie ustalono inaczej; i
- oznakowane znakiem wymaganym w tym dziale.

Inne przepisy 5.1.2.1 mają zastosowanie tylko w przypadku, jeżeli w opakowaniu zbiorczym zawarte są także inne towary niebezpieczne, które nie są zapakowane w ilościach wyłączonych i tylko w odniesieniu do tych towarów niebezpiecznych.

3.5.5 Ilość maksymalna sztuk przesyłek na wagon lub kontener

Liczba sztuk przesyłek na wagon lub kontener nie może przekraczać 1000.

3.5.6 Dokumentacja

Jeżeli towary niebezpieczne w ilościach wyłączonych mają jeden lub więcej dokumentów (np. konosament, list lotniczy lub list przewozowy CIM/CMR), to w co najmniej jednym dokumencie powinna być podana informacja „TOWARY NIEBEZPIECZNE W ILOŚCIACH WYŁĄCZONYCH” i liczba sztuk przesyłek.